

**T.C.**  
**ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ**  
**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**  
**KAMU HUKUKU YÜKSEK LİSANS**  
**PROGRAMI**

**SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ**  
**AKLAMA SUÇU**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**HAZIRLAYAN**  
**TUĞÇE İLHAN**

**ANTALYA - 2021**

**T.C.**  
**ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ**  
**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**  
**KAMU HUKUKU YÜKSEK LİSANS**  
**PROGRAMI**

**SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ AKLAMA SUÇU**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**HAZIRLAYAN**

**TUĞÇE İLHAN**

**Tez Danışmanı**

**Dr. Öğr. Ü. İnanç İŞTEN**

**ANTALYA - 2021**

**ONAY/BİLDİRİM FORMU**

**ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ**

**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ**

Tuğçe İLHAN'A ait "Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu" adlı bu tez çalışması Tez Kurulumuz tarafından .....ANABİLİM DALI/PROGRAMI tezi olarak oybirliği / oyçokluğu (.../...) ile kabul edilmiştir.

**Akademik Ünvanı, Adı ve Soyadı İmzası**

**Üye (Jüri Başkanı) :** ....., .....

**Üye :** ....., .....

**Üye :** ....., .....

**Tez Teslim Tarihi :** .....

**Tez Sınavı Tarihi :** .....

**Enstitü Müdürü :** ....., .....

**ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ**  
**KAMU HUKUKU TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**DOĞRULUK BEYANI**

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

.... / .... / ....

Tuğçe İLHAN

## ÖNSÖZ

Suç gelirlerinin aklanması, yalnızca hukuk disiplinin konusu değil ve fakat iktisat, maliye, muhasebe ve hatta etik gibi çeşitli bilim dalları ve disiplinler kapsamında da incelenen bir olgudur. Bu yönüyle, “disiplinlerarası” olarak nitelendirilebilecek olan suç gelirlerinin aklanması olgusu, aynı zamanda sınır aşan bir özellik de göstermektedir.

Suç gelirlerinin aklanması olgusunun bu disiplinlerarası ve sınır aşan niteliği, bu suça ilişkin hukuki düzenlemelerin, geleneksel suç tiplerini düzenleyen hukuki düzenlemelerden farklı bir hüviyete bürünmesine sebep olmuştur. Bu farklılık ise suç gelirlerinin aklanması olgusunun hukuk disiplini perspektifinden incelenmesini zorlaştırmaktadır.

Bu çalışma, esas itibarıyla Türk Ceza Kanunu’nun 282. maddesinde düzenlenen “*suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçu*”nun akademik olarak incelenmesini amaçlamaktadır.

Bu çalışmanın hazırlanması sürecinde bana yol gösteren ve lisans eğitimimin ikinci yılından bu tezin yazılışına dek kendisinden her yıl ceza hukuku dersi aldığım kıymetli hocam Sn. Dr. Öğr. Ü. İnanç İŞTEN’e teşekkür ederim.

**Tuğçe İLHAN**

## ÖZET

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 282. maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçu, oldukça karmaşık yapıya sahip bir suç tipidir. Suçun sübuta ermesi için öncesinde öncül suç niteliğinde bir suçun işlenmesi, bu suçtan gelir elde edilmesi ve ardından elde edilen bu gelirlerin yurt dışına çıkarılmak veya çeşitli işlemlere tabi tutulmak suretiyle aklanması gerekmektedir.

Bu çalışmada, tüm bu süreçlerin anlatımına geçmeden önce, ilk olarak konunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olması amacıyla suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ile ilgili kavramlar, suç gelirlerinin aklama aşamaları ve teknikleri ile suç gelirlerinin aklanmasının tarihçesi açıklanmıştır. Ardından, uluslararası hukukta suçun ne şekilde düzenlendiği incelendikten sonra suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçunun Türk hukukunda düzenleniş şekli ele alınmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** para aklama, suç gelirleri, öncül suç, suç gelirlerini aklama, mali suç

## ABSTRACT

The Offence of Money Laundering that is set out in Article 282 of Turkish Criminal Code has a quite complex structure. In order for this offence to be committed, a predicate offence must initially be committed, and then the proceeds of such predicate offence must be laundered by transferring the proceeds abroad or subjecting them to certain transactions.

In this paper, in order to help the reader comprehend the subject matter in a better way, the concepts pertaining to laundering of proceeds from crime, stages and techniques of laundering, and the history of laundering have been explained before examining all the above-mentioned laundering processes. Then, the paper examines how the offence of money laundering is regulated in the context of international law as well as Turkish law.

**Keywords:** money laundering, proceeds of crime, predicate offence, laundering of proceeds of crime, financial crime

## İçindekiler

|                   |     |
|-------------------|-----|
| ÖNSÖZ .....       | iii |
| ÖZET .....        | iv  |
| ABSTRACT.....     | v   |
| KISALTMALAR ..... | xi  |
| GİRİŞ .....       | 1   |

### BİRİNCİ BÖLÜM

#### KAVRAMSAL İNCELEME VE TARİHÇE

|                                                                        |    |
|------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. KAVRAM .....                                                        | 4  |
| 1.1 Kara Para ve Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değeri Kavramları ..... | 4  |
| 1.2 Aklama Kavramı .....                                               | 6  |
| 2. SUÇ GELİRLERİNİ AKLAMA AŞAMALARI VE TEKNİKLERİ .....                | 8  |
| 2.1 Genel Olarak .....                                                 | 8  |
| 2.2 Aklama Aşamaları.....                                              | 9  |
| 2.2.1 Yerleştirme Aşaması.....                                         | 9  |
| 2.2.2 Ayırıştırma Aşaması .....                                        | 11 |
| 2.2.3 Bütünleştirme Aşaması .....                                      | 12 |
| 3. SUÇ GELİRLERİNİ AKLAMANIN TARİHÇESİ .....                           | 12 |

### İKİNCİ BÖLÜM

#### ULULARARASI HUKUKTA SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI

|                                              |    |
|----------------------------------------------|----|
| 1. GENEL OLARAK.....                         | 15 |
| 2. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA AKLAMA SUÇU ..... | 15 |
| 2.1 Amerika Birleşik Devletleri .....        | 15 |
| 2.1.1 Genel Olarak .....                     | 15 |
| 2.1.2 İlgili Mevzuat.....                    | 16 |

|           |                                                                                               |           |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 2.2       | Birleşik Krallık.....                                                                         | 23        |
| 2.2.1     | Genel Olarak.....                                                                             | 23        |
| 2.2.2     | İlgili Mevzuat.....                                                                           | 24        |
| 2.2.3     | Suç Gelirlerinin Aklanmasıyla Doğrudan Bağlantılı Olan Suçlar.....                            | 25        |
| 2.2.4     | Hukuka Uygunluk Nedenleri .....                                                               | 27        |
| 2.2.5     | Yaptırım .....                                                                                | 29        |
| 2.2.6     | Suç Gelirlerinin Aklanmasıyla Dolaylı Olarak Bağlantılı Olan Suçlar .....                     | 30        |
| 2.3       | Kanada.....                                                                                   | 30        |
| 2.3.1     | Genel Olarak.....                                                                             | 30        |
| 2.3.2     | İlgili Mevzuat.....                                                                           | 32        |
| 2.4       | Almanya .....                                                                                 | 34        |
| 2.4.1     | Genel Olarak.....                                                                             | 34        |
| 2.4.2     | İlgili Mevzuat.....                                                                           | 34        |
| 2.5       | Fransa .....                                                                                  | 36        |
| 2.5.1     | Genel Olarak.....                                                                             | 36        |
| 2.5.2     | İlgili Mevzuat.....                                                                           | 37        |
| <b>3.</b> | <b>AKLAMA SUÇUYLA ULUSLARARASI MÜCADELEYE YÖNELİK ULUSLARARASI ÖRGÜTLER VE BELGELER .....</b> | <b>38</b> |
| 3.1       | Genel Olarak .....                                                                            | 38        |
| 3.2       | Uluslararası Örgütler.....                                                                    | 39        |
| 3.2.1     | Birleşmiş Milletler (United Nations) .....                                                    | 39        |
| 3.2.2     | Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force – FATF).....                               | 39        |
| 3.2.3     | Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (INTERPOL).....                                         | 41        |
| 3.2.4     | Egmont Grubu (Egmont Group).....                                                              | 42        |
| 3.2.5     | Wolfsberg Grubu (Wolfsberg Group).....                                                        | 42        |
| 3.3       | Uluslararası Sözleşmeler .....                                                                | 43        |

|       |                           |    |
|-------|---------------------------|----|
| 3.3.1 | Viyana Sözleşmesi.....    | 43 |
| 3.3.2 | Strazburg Sözleşmesi..... | 44 |
| 3.3.3 | Palermo Sözleşmesi.....   | 45 |
| 3.3.4 | Varşova Sözleşmesi.....   | 46 |

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### TÜRKİYE’DE SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI İLE MÜCADELE VE SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ AKLAMA SUÇU

|           |                                                                                       |           |
|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1.</b> | <b>GENEL OLARAK.....</b>                                                              | <b>48</b> |
| <b>2.</b> | <b>4208 SAYILI KARAPARANIN AKLANMASININ ÖNLENMESİNE DAİR<br/>KANUN.....</b>           | <b>49</b> |
| <b>3.</b> | <b>5549 SAYILI SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ ÖNLENMESİ<br/>HAKKINDA KANUN .....</b>   | <b>52</b> |
| 3.1       | Suç Gelirlerinin Aklanmasında Önleyici Tedbirler .....                                | 53        |
| 3.1.1     | Kimlik Tespiti (m. 3) .....                                                           | 53        |
| 3.1.2     | Şüpheli İşlem Bildirimi (m. 4).....                                                   | 54        |
| 3.1.3     | Devamlı Bilgi Verme: Nakit İşlem Bildirimi (m. 6) .....                               | 54        |
| <b>4.</b> | <b>SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ AKLAMA<br/>SUÇU (TCK M. 282/1) .....</b> | <b>55</b> |
| 4.1       | Genel Olarak .....                                                                    | 55        |
| 4.2       | Korunan Hukuki Değer .....                                                            | 57        |
| 4.3       | Suçun Maddi Unsurları .....                                                           | 61        |
| 4.3.1     | Suçun Konusu ve Öncül Suç .....                                                       | 61        |
| 4.3.2     | Fail .....                                                                            | 67        |
| 4.3.3     | Mağdur ve Suçtan Zarar Gören .....                                                    | 69        |
| 4.3.4     | Hareket.....                                                                          | 71        |
| 4.3.5     | Netice .....                                                                          | 79        |

|           |                                                                                                                                    |            |
|-----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 4.4       | Suçun Manevi Unsuru.....                                                                                                           | 81         |
| 4.5       | Cezayı Etkileyen Haller .....                                                                                                      | 86         |
| 4.5.1     | Cezayı Ağırлаştıran Sebepler .....                                                                                                 | 86         |
| 4.5.2     | Cezayı Kaldıran Sebep: Etkin Pişmanlık.....                                                                                        | 90         |
| 4.6       | Suçun Özel Görünüş Şekilleri.....                                                                                                  | 93         |
| 4.6.1     | Teşebbüs .....                                                                                                                     | 93         |
| 4.6.2     | İştirak .....                                                                                                                      | 94         |
| 4.6.3     | İçtima .....                                                                                                                       | 95         |
| 4.7       | Yaptırım .....                                                                                                                     | 97         |
| 4.8       | Suçun Muhakemesi .....                                                                                                             | 98         |
| 4.9       | Suç Gelirlerinin Müsaderesi.....                                                                                                   | 102        |
| 4.9.1     | Eşya Müsaderesi .....                                                                                                              | 103        |
| 4.9.2     | Kazanç Müsaderesi .....                                                                                                            | 104        |
| <b>5.</b> | <b>SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ BİLEREK SATIN ALMA, KABUL ETME, BULUNDURMA VEYA KULLANMA SUÇU (TCK m. 282/2).....</b> | <b>105</b> |
| 5.1       | Genel Olarak .....                                                                                                                 | 105        |
| 5.2       | Korunan Hukuki Değer .....                                                                                                         | 107        |
| 5.3       | Suçun Maddi Unsurları.....                                                                                                         | 107        |
| 5.3.1     | Suçun Konusu .....                                                                                                                 | 107        |
| 5.3.2     | Mağdur.....                                                                                                                        | 108        |
| 5.3.3     | Fail .....                                                                                                                         | 108        |
| 5.3.4     | Hareket.....                                                                                                                       | 109        |
| 5.4       | Suçun Manevi Unsuru.....                                                                                                           | 112        |
| 5.5       | Cezayı Etkileyen Haller .....                                                                                                      | 113        |
| 5.5.1     | Cezayı Ağırлаştıran Sebepler .....                                                                                                 | 113        |

|                       |                                    |            |
|-----------------------|------------------------------------|------------|
| 5.6                   | Suçun Özel Görünüş Şekilleri ..... | 113        |
| 5.6.1                 | Teşebbüs .....                     | 113        |
| 5.6.2                 | İştirak .....                      | 114        |
| 5.6.3                 | İçtima .....                       | 114        |
| 5.7                   | Yaptırım .....                     | 115        |
| 5.8                   | Muhakeme .....                     | 115        |
| <b>SONUÇ .....</b>    |                                    | <b>117</b> |
| <b>KAYNAKÇA .....</b> |                                    | <b>121</b> |
| <b>ÖZGEÇMİŞ .....</b> |                                    | <b>128</b> |

## KISALTMALAR

|                 |                                                                |
|-----------------|----------------------------------------------------------------|
| <b>ABD</b>      | : Amerika Birleşik Devletleri                                  |
| <b>AİHM</b>     | : Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi                               |
| <b>Bkz</b>      | : Bakınız                                                      |
| <b>BM</b>       | : Birleşmiş Milletler                                          |
| <b>BSA</b>      | : Bank Secrecy Act                                             |
| <b>C.</b>       | : Cilt                                                         |
| <b>CD</b>       | : Ceza Dairesi                                                 |
| <b>CGK</b>      | : Ceza Genel Kurulu                                            |
| <b>CMK</b>      | : Ceza Muhakemesi Kanunu                                       |
| <b>DEÜ</b>      | : Dokuz Eylül Üniversitesi                                     |
| <b>E.</b>       | : Esas                                                         |
| <b>e. TCK</b>   | : Eski Türk Ceza Kanunu                                        |
| <b>E.T.</b>     | : Erişim Tarihi                                                |
| <b>EFT</b>      | : Elektronik Fon Transferi                                     |
| <b>f.</b>       | : Fıkra                                                        |
| <b>FAFT</b>     | : Financial Action Task Force                                  |
| <b>FINTRAC</b>  | : Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada |
| <b>FOPAC</b>    | : Fonds Provenant d'Activités Criminelles                      |
| <b>INTERPOL</b> | : The International Criminal Police Organization               |
| <b>K.</b>       | : Karar                                                        |
| <b>Ltd</b>      | : Limitet                                                      |
| <b>m.</b>       | : Madde                                                        |
| <b>M.Ö</b>      | : Milattan Önce                                                |
| <b>MASAK</b>    | : Mali Suçlar Araştırma Kurulu                                 |
| <b>MLCA</b>     | : Money Laundering Control Act of 1986                         |
| <b>OECD</b>     | : Organisation for Economic Co-operation and Development       |
| <b>Örn.</b>     | : Örneğin                                                      |

|              |                                                                    |
|--------------|--------------------------------------------------------------------|
| <b>PCMLA</b> | : Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act |
| <b>POCA</b>  | : Oroceeds of Crime Act                                            |
| <b>s.</b>    | : Sayfa                                                            |
| <b>S.</b>    | : Sayı                                                             |
| <b>Sy.</b>   | : Sayılı                                                           |
| <b>T.</b>    | : Tarihli                                                          |
| <b>TBB</b>   | : Türkiye Barolar Birliği                                          |
| <b>TBK</b>   | : Türk Borçlar Kanunu                                              |
| <b>TCK</b>   | : Türk Ceza Kanunu                                                 |
| <b>TDK</b>   | : Türk Dil Kurumu                                                  |
| <b>TMK</b>   | : Türk Medeni Kanunu                                               |
| <b>U.S</b>   | : United States                                                    |
| <b>Vb.</b>   | : Ve benzeri                                                       |
| <b>Vd.</b>   | : Ve devamı                                                        |
| <b>Vs</b>    | : Ve saire                                                         |

## GİRİŞ

Mario Puzo'nun *Baba (The Godfather)* isimli romanının girişinde Honoré de Balzac'tan iktibas edilen bir söz vardır: “*Her büyük servetin arkasında bir suç yatar*”. Bu tür bir söylemin tamamıyla isabetli olduğunu söylemek fazla iddialı olacaktır. Buna karşılık, Balzac'ın bu sözüyle, suçluların eylemlerinin altındaki motivasyonun kazanç elde etmek olduğuna işaret etmeye çalıştığı düşünülebilir. Bu minvalde, bir suç neticesinde elde edilen kazanç, işlenmiş olan suçun meyvesi olarak nitelendirilebilir. Bununla birlikte, suç teşkil eden bir eylem neticesinde yasa dışı olarak gelir elde edilmesi, bu gelirin yasal görünümüne kavuşturularak mali sisteme sokulması ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Zira, yasa dışı gelirin elde edilme amacı, bu gelirin, onu elde edenlerce kullanılması ve gelir elde edilmesinin devamı için kriminal faaliyetlerin desteklenmesidir. Bu döngünün devamı için suçlular, yaşanan her gelişmeyi takip etmekte, sistemde bulunan her açıktan faydalanmakta ve suç gelirlerini aklamak bakımından her geçen gün farklı yöntemler geliştirmektedirler.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklamanın geçmişine bakılır ise başlangıçta, bu faaliyetlerin uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti neticesinde elde edilen gelirleri aklama amacıyla gerçekleştirildiği görülmektedir<sup>1</sup>. Ancak günümüzde hemen hemen her suçtan gelir elde edilebilmekte, dolayısıyla aklama faaliyetleri de buna bağlı olarak artmaktadır. Bununla birlikte, organize suçluluğun ve suç gelirlerini aklamanın genellikle sınır aşan özellik göstermesi nedeniyle, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ile mücadelede yerel düzeyde alınan önlemler yeterli olmamakta ve dolayısıyla aklama ile mücadelenin ülkeler arası iş birliği ile yürütülmesi ihtiyacı doğmaktadır<sup>2</sup>. Bu alanda uluslararası düzeydeki mücadelenin ilk somut adımı, 27.12.1980 tarihinde Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından “*Suç Kaynaklı Paranın Saklanması ve Transferine İlişkin Tedbirleri Hakkında R(80) 10 Sayılı Tavsiye Kararı*”nın kabul edilmesi ile atılmıştır. 1990 yılında ise, Financial Action Task Force (FATF, Mali Eylem Gücü)<sup>3</sup> kurulmuş ve “*40 Tavsiye Kararı*”nın ardından “*9 Özel*

---

<sup>1</sup> Dülger, Murat Volkan, *Suç Gelirlerinin Aklanmasına İlişkin Suçlar ve Yaptırımlar*, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2011, s. 158.

<sup>2</sup> Dülger, s. 33.

<sup>3</sup> İsmi Türkçe'ye, “*Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Görev Gücü*” olarak çevrilen oluşumdur. FATF, küresel ölçekte suç gelirlerini aklama faaliyetlerinin, devletlere ve topluma

*Tavsiye Kararı*” yayımlanmıştır. Bu kararlar kapsamında ülkelere, suç gelirlerinin aklanması ile ilgili riskleri tespit etmek ve bunlara yönelik politika ve iş birliği geliştirmeleri yönünde tavsiyelerde bulunulmuştur<sup>4</sup>.

Türkiye ise uluslararası alanda meydana gelen gelişmeler ve taraf olduğu sözleşmeler sebebiyle suç gelirlerinin aklanması ile mücadeleye yönelik ilk adımını, 13.11.1996 tarihli ve 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun’u<sup>5</sup> yürürlüğe koyarak atmıştır. 4208 sayılı Kanun ile “*karapara*” terimi ilk defa mevzuatımızda yer almıştır. 01.06.2005 tarihinde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun (TCK) yürürlüğe girmesi ve 282. maddesinde “*Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması*” suçuna yer verilmesi ile 4208 sayılı Kanun zımnen ilga olmuştur.

TCK’nın 282. maddesinde suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin yurt dışına çıkarılması veya gayri meşru kaynağının gizlenmesi amacıyla çeşitli işlemlere tabi tutulması, aklama suçuna sebebiyet veren hareketler olarak belirlenmiştir. Ayrıca maddeye sonradan 26.06.2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun’un 5. maddesi ile eklenen 2. fıkrada, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçuna iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alma, kabul etme, bulundurma veya kullanma ayrı bir suç olarak düzenlenmiştir.

Bu çalışmada, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasına dair suçlar ve yaptırımlar incelenecektir. Çalışmanın ilk bölümünde, aklama suçuna dair kavramlar açıklanmış, aklama aşamaları ve teknikleri ele alınmış ve ardından aklama suçunun tarihçesine değinilmiştir.

Aklama suçunun ve örgütsel faaliyetlerin uluslararası özellik göstermesi, aklama suçunun uluslararası boyutta tabi olduğu hukuki rejimin incelenmesini de zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede, çalışmanın ikinci bölümde ilk olarak, Anglo-Sakson hukuk

---

verdikleri zararı önlemeye yönelik uluslararası standartlar belirler. Suç gelirlerini aklamaya yönelik daha etkin mücadele için ülkeler arası yeknesak bir politika ve mevzuat belirlemeyi amaçlayan FAFT, ülkelerin bu alanda iç hukuklarında gerekli siyasi ve yasal reformları gerçekleştirmesine yönelik siyasi iradeyi oluşturmak için çalışır. Bkz: <https://www.fatf-gafi.org/about/>, E.T. 01.01.2021. Türkiye’nin, 25.09.1991 yılında üye olduğu bu oluşum ile ilgili detaylı bilgilere aşağıda, “*İkinci Bölüm*”de yer verilecektir.

<sup>4</sup> Söz konusu tavsiyeler için bkz.: <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/01/FATF-Tavsiyeleri-2012.pdf>, 01.01.2021.

<sup>5</sup> 19.11.1996 tarihli ve 22822 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

sistemine sahip ülkeler olan Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık ve Kanada'nın; ardından da Kıta Avrupası hukuk sistemini benimsemiş ülkelere Almanya ve Fransa'nın suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu ne şekilde düzenledikleri ve aklama ile mücadelede aldıkları önlemlere değinilmiştir. Yine bu bölümde, yabancı ülkelerin aklama mevzuatlarının incelenmesinin ardından, suç gelirlerinin aklanmasına ilişkin uluslararası sözleşmeler ve uluslararası düzeyde görev yapan örgütler ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde, Türkiye'de suç gelirlerinin aklanması ile mücadelenin ne şekilde başladığı incelenerek, konu hakkında ilk düzenlemelere ve suç gelirlerinin aklanması ile ilgili alınan önlemlere yer verilmiştir. Ayrıca bu bölümde, TCK m. 282/1'de düzenlenen *“Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçu”* ve TCK m. 282/2'de düzenlenen *“Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini bilerek satın alma, kabul etme, bulundurma veya kullanma suçu”* incelenmiştir. Birinci ve ikinci fıkrada düzenlenen iki suçun farklı kısımlarda incelenmesinin sebebi, kanun koyucunun TCK m. 282/2'de, suç gelirlerini aklama suçu ile bağlantılı olmakla birlikte, özellikle suçun hareket ve fail unsurları bakımından farklılık arz eden ayrı bir suça yer vermesi ve dolayısıyla bu iki suçun unsurlarının ayrı ayrı incelenmesi gerekliliğidir. İkinci suç incelenirken, ilk suç ile benzerlik içeren konulara değinilmemiş ve çalışmanın yalınlığının korunması amacıyla tekrardan kaçınılmıştır.

Sonuç kısmında, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu, önceki bölümlerde yapılan açıklamalar ışığında değerlendirilmiş, suç ile ilgili tartışmalı ve eleştirilen konularda varılan sonuçlar özetlenmiştir.

## BİRİNCİ BÖLÜM

### KAVRAMSAL İNCELEME VE TARİHÇE

#### 1 KAVRAM

##### 1.1 Kara Para ve Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değeri Kavramları

Yasa dışı yollardan elde edilen malvarlığı değerine kara para denilmektedir. Her ne kadar kavram, içerisinde “para” kelimesini barındırsa da, yasa dışı yollardan elde edilen ve ekonomik değeri bulunan her türlü malvarlığı değerleri kara para olarak adlandırılmaktadır. Kara paranın sözlük tanımı; “*meşru yollardan kazanılmayan para; kanunların yasakladığı bazı fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen para veya para yerine geçen her türlü kıymetli evrak, mal ve gelir*”dir.<sup>1</sup>

“Kara para” kavramı mevzuatımıza ilk olarak 13.11.1996 tarihli ve 4208 sayılı Karaparanın<sup>2</sup> Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun<sup>3</sup> ile girmiştir. Söz konusu Kanun’un 2/a maddesinde sayılan fiillerin işlenmesi dolayısıyla elde edilen malvarlığı değerleri, kara para olarak tanımlanmıştır. Maddeye göre kara para, “... *fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen para veya para yerine geçen her türlü kıymetli evrakla, mal veya gelirleri veya bir para biriminden diğer bir para birimine çevrilmesi de dahil, sözü edilen para, evrak, mal veya gelirlerin birbirine dönüştürülmesinden elde edilen her türlü maddi menfaat ve değer*” dir.

Kara para kavramının dar yorumlanmaya müsait doğası, hukuki nitelik taşıması ve daha çok kamuoyunda ve medyada kullanılan bir ifade olması nedeniyle 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda (TCK) kara para kavramı yerine, “*suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri*” ifadesi kullanılmıştır<sup>4</sup>. 11.10.2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’da<sup>5</sup> ise kara paranın karşılığı

<sup>1</sup> Yılmaz, Ejder, Hukuk Sözlüğü, 5. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2014, s. 397.

<sup>2</sup> Her ne kadar kara para terimi, 4208 sayılı Kanun’da bitişik yazılmışsa da, Türk Dil Kurumu’na (TDK) göre ilgili terimin doğru kullanımının “kara para” şeklinde olduğu görülmektedir. Nitekim, öğretide de ilgili kavramın “kara para” şeklinde kullanıldığı görülmektedir. Bu nedenle, işbu tez kapsamında da söz konusu kavramın yazımı bakımından yaygın kullanım olan kara para tercih edilmiştir.

<sup>3</sup> 19.11.1996 tarihli ve 22822 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

<sup>4</sup> Kocasakal, Ümit, Karapara Aklama Suçu, (İstanbul Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2000, s. 70.

<sup>5</sup> 18.10.2006 tarihli ve 26323 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

olarak “suç geliri” ifadesi kullanılmaktadır. Ancak 5549 sayılı Kanun’un “Tanımlar” başlıklı 2. maddesinin (f) bendinde suç gelirinin tanımı olarak, “suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri” ifadesine yer verilmiştir. 5549 sayılı Kanun’un 26. maddesinin 3. fıkrasında yer alan “Diğer mevzuatta yer alan ‘kara para’ ibaresinden ‘suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri’, ‘kara para aklama suçu’ ibaresinden ‘aklama suçu’ anlaşılır” hükmü ile, mevzuatta kara para ibaresinin kullanımı sona ermiştir.

5237 sayılı TCK’nın yürürlüğe girmesi ve 4208 sayılı Kanun’un yürürlükten kalkması ile kavramın tanımı ile ilgili mevzuatta boşluk oluşmuştur. Zira yeni TCK’da ve madde gerekçesinde kavramın tanımına açıkça yer verilmemiştir. Ancak madde gerekçesinde geçen “suç işlemek suretiyle veya dolayısıyla elde edilmiş olan...” ibaresinden kavramın tanımını çıkarmak mümkündür.

Bu açıklamalardan yola çıkıldığında, TCK m. 282’deki düzenleme kapsamında “kara para” kavramını; “alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan elde edilen malvarlığı değeri” olarak tanımlamak mümkündür. Bu doğrultuda çalışmamızda, mevzuatta kullanımı bulunmayan “kara para” terimi yerine, “suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri” veya “suç geliri” ifadeleri kullanılacaktır.

Suç gelirlerinin aklanması iki farklı şekilde olabilir. Birinci halde, malvarlığı değerleri yasa dışı faaliyetlerden elde edilir iken, ikinci halde malvarlığı değerleri yasal yollardan elde edilmekle birlikte, elde edildikten sonra birtakım işlemlerden geçip vergi kaçırılmak suretiyle kara para haline gelmektedir.

5237 sayılı TCK’nın düzenlemesine göre yasa dışı yollardan elde edilen malvarlığı değerinin kara para olarak nitelendirilebilmesi ve suça konu olabilmesi için, söz konusu malvarlığı değerinin alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan elde edilmiş olması gerekmektedir. Dolayısıyla, sonradan suç geliri haline gelen malvarlığı değeri Türk hukukunda suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusunu oluşturmamaktadır.

## 1.2 Aklama Kavramı

Aklama, yasa dışı yollarla elde edilen malvarlığı değerlerini çeşitli işlemlerden geçirilmesi suretiyle, görünüşte yasal kazanç haline getirme gayreti olarak tanımlanabilir<sup>6</sup>.

Ülkemizde suç gelirlerinin nitelendirilmesine bağlı olarak aklama ile ilgili farklı kullanımlar mevcuttur. 4208 sayılı Kanun döneminde “kara paranın aklanması” olarak kullanılan kavram, 5237 sayılı TCK’nın yürürlüğe girmesi ile “suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması” olarak değişmiştir. Yine suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması ile ilgili düzenlemeler içeren 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’da ve Aklama Suçu İncelemesi Hakkında Yönetmelik’te ise “suç gelirinin aklanması” kavramı kullanılmaktadır.

4208 sayılı Kanun’da aklamanın tanımına yer verilmemişti. Ancak suçun düzenleniş biçiminden aklamanın tanımını çıkarmak mümkündü. 4208 sayılı Kanun’da aklama; “*Türk Ceza Kanunun*<sup>7</sup> 296. maddesinde<sup>8</sup> belirtilen haller haricinde, bu maddenin (a) bendinde sayılan fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen kara paranın elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen kara paranın başkalarınca iktisap edilmesi bulundurulması, elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak ve niteliğinin veya zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi, yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi veya transfer yoluyla aklanması veya kara paranın tespitinin engellemeye yönelik fiiller” olarak tanımlanmıştır. Oldukça

---

<sup>6</sup> Ergül, Ergin, Kara Ekonomi ve Aklama Suçu, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2005, s. 7; Kocasakal, s. 21; Dülger, s. 55; Çakır, Kerim, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2016, s. 16.

<sup>7</sup> O tarihte yürürlükte olan 765 sayılı eski Türk Ceza Kanunu (e. TCK) kastedilmektedir.

<sup>8</sup> E. TCK m. 296: “Her kim hapis cezasından aşağı olmıyan cezayı müstelzim bir cürüm işledikten sonra bu cürmün icrasında faillerle evvelce itifak etmiş ve cürmü neticelendirmekte yardımcı dokunmuş olmaksızın, bir kimsenin o cürümden istifadesini temine veya Hükümetçe icra olunacak tahkikatı yanlış yola sevk etmeye yahut Hükümetin araştırmalarına veya hükmün icrasına karşı faili gizlemeye yardım eder yahut hakkında yakalama veya tevkif müzekkeresi çıkarılmış olan bir kimsenin saklı bulunduğu yeri bildiği halde yetkili mercilere derhal haber vermezse veya her kim bu cezaları istilzam eden bir cürmün eser ve delillerini yok eder yahut bunları bir suretle değiştirir veya bozarsa, hapis cezasını gerektiren suçlarda altı aydan iki yıla kadar, ağır hapis cezasını gerektiren suçlarda iki seneden dört seneye, ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasını gerektiren suçlarda da üç seneden beş seneye kadar hapis cezasına mahkum olur. Şu kadar ki, bu ceza müddeti asıl cürüm için kanunda tayin edilen cezanın üçte birini geçemez. Sair fiillerden dolayı tertip olunacak ceza beş yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasıdır.”

kazuistik şekilde düzenlenen maddede, aklama olarak nitelendirilen eylemler teker teker sayılarak belirlenmiştir.

4208 sayılı Kanun’a göre daha kısa ve sade bir düzenleme içeren TCK m. 282 uyarınca, *“alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutmak”* aklama işlemi olarak değerlendirilmektedir. Görüldüğü üzere, 4208 sayılı Kanun’da kullanılan sayma yöntemi, 5237 sayılı Kanun’da terkedilmiş; bunun yerine aklama suçuna vücut veren hareketler genel hatlarıyla belirtilmiştir.

Aklama eyleminin tanımlandığı ilk uluslararası belge olan Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nde<sup>9</sup> (Viyana Konvansiyonu) açıkça aklamamanın tanımı yapılmamışsa da, Sözleşme’nin *“Suçlar ve Yaptırımlar”* başlıklı 3. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan düzenlemeden aklamamanın tanımı da çıkarılmaktadır<sup>10</sup>. Buna göre, *“Herhangi bir malvarlığının 3. Maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan suçlardan birinden veya bu suça katılmaktan elde edildiğinin bilinerek, yasa dışı kaynağın gizlenmesi veya farklı şekilde gösterilmesi veya bu suça katılmış kişinin eyleminin yasal sonuçlarından kaçınılmasına yardımcı olunması amacıyla, söz konusu malvarlığının bir başka malvarlığına dönüştürülmesi veya devredilmesi, söz konusu niteliklere sahip malvarlığının gerçek niteliğinin kaynağının, bulunduğu yerin, üzerindeki yararlanma hakkının ve gerçek sahibinin gizlenmesi veya başka şekilde gösterilmesi”* aklama faaliyetleri olarak tanımlanmıştır.

---

<sup>9</sup> Türkiye’nin, 20/12/1988 tarihinde imzalayarak taraf olduğu Sözleşme’dir. Sözleşme’nin onaylanması, 22/11/1995 tarihli ve 4136 sayılı Kanun’la uygun bulunmuş ve Sözleşme, 11/02/1996 tarihli ve 22552 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Viyana Sözleşmesi, suç gelirlerini aklama suçunu düzenleyen ilk uluslararası sözleşmedir. Sözleşme esas olarak, uyuşturucu ve uyarıcı madde kaçakçılığına ilişkin düzenlemeler içermektedir. Aklama suçu Sözleşme’de, yalnızca uyuşturucu ve uyarıcı madde ticaretinden elde edilen gelirler bakımından düzenlenmiştir. Sözleşmeye ilişkin ayrıntılı bilgilere aşağıda *“İkinci Bölüm”*de yer verilecektir. Sözleşme metni için bkz. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22551.pdf>.

<sup>10</sup> Dülger, s. 55.

## 2 SUÇ GELİRLERİNİ AKLAMA AŞAMALARI VE TEKNİKLERİ

### 2.1 Genel Olarak

Aklayıcılar tarafından suç gelirlerini aklama faaliyetlerinde birçok yöntem kullanılmıştır<sup>11</sup>. Çok çeşitli yöntemler kullanılmasına rağmen aklama işlemlerinin kural olarak üç farklı aşamadan geçtiği söylenmektedir<sup>12</sup>. Bu aşamalar; yerleştirme, ayırıştırma ve bütünleştirme aşamalarıdır<sup>13</sup>.

Aklama işleminde aklayıcılar tarafından dört husus amaçlanmaktadır. İlk olarak, aklanılacak malvarlığı değerinin maliki ve malvarlığının kaynağı, diğer bir ifadeyle öncül suç ve faili gizlenmelidir. İkinci olarak, suç gelirinin formu değiştirilmelidir. Zira, suç gelirinin nakit olarak elde edilmesi halinde, örneğin, yüzer liralık kâğıt para formunda 50 milyon liralık suç gelirini, hiçbir aklayıcı, aklamaya tabi tutup tekrar aynı hacimde ve formda elinde bulundurmaya devam etmek istemeyecektir. Büyük meblağda paraların aklanması söz konusu olduğunda, paranın aklanmasının yanında paranın hacminin küçültülmesi de amaçlanacaktır. Üçüncü olarak, suç gelirlerinin müsadere edilmesi önlenmelidir<sup>14</sup>. Son olarak ise aklamanın bütün aşamalarında para sürekli kontrol altında tutulmalıdır ve muhafaza edilmelidir<sup>15</sup>. Aksi durumda suç gelirinin aklanarak aktarıldığı gerçek veya tüzel kişiler, diğer bir ifadeyle görünürdeki sahipleri, paranın üzerinde hak iddia edebilir ve parayı sahiplenebilirler. Zira suç gelirinin gerçek sahipleri, aklanmış gelirler üzerinde yasal olarak herhangi bir hak iddia edemezler<sup>16</sup>.

Aşağıda açıklanacak suç gelirlerinin aklanmasında kullanılan dört aşama, ilk olarak ABD gümrük görevlileri tarafından geliştirilmiş ve Financial Action Task Force (FATF) uzmanlarının da benimsediği klasik modeldir<sup>17</sup>.

---

<sup>11</sup> Dülger, s. 70.

<sup>12</sup> Yılmaz, Sacit, “*Karaparanın Aklanması ve Türkiye Boyutu*”, (Dumlupınar Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Kütahya, 2006, s. 7; Kocasakal, s. 70; Dülger, s. 72.

<sup>13</sup> Ergül, s. 8; Yılmaz, s. 7; Kocasakal, s. 70; Dülger, s. 71; Aydın, Süleyman / Yılmaz, Yakup, Yolsuzluk ve Mali Suçlar, 4. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2014, s.457; Çakır, s. 28.

<sup>14</sup> Dülger, s. 63-69; Çakır, s. 29-30.

<sup>15</sup> Dülger, s. 68; Değirmenci, Olgun, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, 1. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi, 2007, s. 65.

<sup>16</sup> Ergül, s.7.

<sup>17</sup> Ergül, s. 7; Dülger, s. 71; Çakır, s. 29.

## 2.2 Aklama Aşamaları

Kirli bir çamaşırın yıkanmasından yola çıkılarak, suç gelirlerinin aklanması süreci de üç aşamadan ibaret olacak şekilde açıklanmaktadır<sup>18</sup>.

- Birinci aşama: “Çamaşırın makineye atılması: Yerleştirme Aşaması (Placement)”
- İkinci aşama: “Çamaşırın makinede yıkanması: Ayırıştırma (Layering)”
- Üçüncü aşama: “Yıkayıp temizlenen çamaşırın makineden çıkarılması: Bütünleştirme (Integration)”

Suç gelirinin amlandığı ülkeye, finansal olanaklara, kısaca somut olaydaki koşullara göre yukarıda sayılan aşamaların sırasıyla veya tümünün ayrı ayrı gerçekleşmemesi mümkündür<sup>19</sup>. Bu aşamalardan bazıları somut olaya göre tek işlemde gerçekleşebilir ve bazı aşamalar atlanarak da suç gelirinin aklanması eylemi tamamlanabilir<sup>20</sup>.

### 2.2.1 Yerleştirme Aşaması

Yerleştirme aşaması, suç gelirlerini aklama işleminin aklayıcılar açısından en zor aşamasından biriyken, soruşturma makamları açısından en kolay aşamasıdır. Zira bu aşama, suç gelirlerini aklamanın en görünür aşamasıdır<sup>21</sup>.

Öğretide “ön yıkama”, “dönüştürme”<sup>22</sup>, “zenginliklerin dönüştürülmesi”<sup>23</sup> olarak da adlandırılan bu aşamada, nakit olarak elde edilen suç geliri bu formdan çıkartılarak finansal sisteme sokulmaktadır<sup>24</sup>. Diğer bir ifadeyle, nakdi paranın kaydî paraya çevrilmesi söz konusudur<sup>25</sup>. Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti gibi yasa dışı yollarla elde edilen ve genellikle büyük meblağlardaki suç gelirlerinin nakit olarak elde edildiği

<sup>18</sup> Yılmaz, s. 7; Çakır, s. 29; Kaptangil, Kerem, Kayıt Dışı Ekonomi ve Kara Para, 1. Baskı, Ankara, Siyasal Kitabevi, 2017, s. 41.

<sup>19</sup> Yılmaz, s. 8.

Dülger, s. 72

<sup>20</sup> <https://www.hmb.gov.tr/aklamanin-asamaları>, E.T. 11.11.2020.

<sup>21</sup> Ergül, s. 8.

<sup>22</sup> Ergül, s. 8.

<sup>23</sup> Kocasakal, s. 70.

<sup>24</sup> Dülger, s. 72,

<sup>25</sup> Kocasakal, s. 71.

durumlarda, bu paralar bir an önce elden çıkarılarak finansal sisteme sokulmak istenmektedir<sup>26</sup>. Zira, nakit formdaki paranın hacminin ve değerinin çokluğu, muhafazasını son derece zorlaştırmaktadır<sup>27</sup>. Ayrıca nakit paranın dolaşımı, taşınması ve benzeri işlemlere tabi tutulması da zordur. Bu konuda sıklıkla verilen klasik örneklerden biri; “100 dolar ile satın alınabilecek uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ağırlığının, 100 dolarlık banknotun ağırlığından fazla olması”dır<sup>28</sup>. Gerçekten, 100 kilo uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alındığında bu ticareti yapan kişilerin, uyuşturucu veya uyarıcı madde karşılığında alacağı nakit paranın hacmi, 100 kilo uyuşturucu veya uyarıcı maddenin ağırlığından fazla olacaktır. Buna karşılık para, nakit formdan kurtularak finansal sisteme sokulduğunda paranın hareketliliği kolaylaşacak ve artacaktır. Böylelikle suçtan elde edilen nakit paranın yetkili makamlarca bulunup yakalanması ve bu paraya el konulması riski de azalacaktır<sup>29</sup>.

Yerleştirme aşamasında kullanan birçok yöntem vardır. Bunlar; bankada hesap açma, hamiline yazılı senet alımı, döviz alımı, nakit sirkülasyonu olan işletmeler çalıştırmak (restoran, otel, kumarhane, sinema gibi), paranın başka ülkelere transferi, nakit para ile değerli taşlar, mücevher, sanat eseri vb. değerler alındıktan sonra bunların satılması veya yurtdışına çıkarılması gibi yöntemlerdir<sup>30</sup>. Gayrimenkul alım-satımı yapmak da bu aşamada sıkça karşılaşılan yöntemlerden biridir. Örneğin bir arazi satın alınıp, daha sonra bu arazi yüksek bir bedel karşılığında satılmış gibi gösterilebilir. Para aklayanlar, aile üyeleri olan kişilere ayrı ayrı hayat sigortası yaptırabilirler<sup>31</sup>.

Bazı suç gelirlerini aklama yöntemlerinde ise yerleştirme aşamasına gerek kalmamaktadır. Yasa dışı yollardan elde edilen para nakit formda değil ise yerleştirme aşaması atlanarak, doğrudan mali dolaşım içinde aklanmaktadır<sup>32</sup>.

---

<sup>26</sup> Kocasakal, s. 71; Dülger, s. 70; Çakır, s. 30.

<sup>27</sup> Dülger, s. 73.

<sup>28</sup> Yılmaz, s. 8; <https://www.hmb.gov.tr/aklamanin-asamaları>, E.T. 16.11.2020.

<sup>29</sup> <https://www.hmb.gov.tr/aklamanin-asamaları>, E.T. 16.11.2020.

<sup>30</sup> Ergül, s. 8-9; Yılmaz, s. 9; Kocasakal, s.71; Dülger, s. 73; Aydın / Yılmaz, s. 457; Çakır, 31.

<sup>31</sup> Ergül, s. 8-9; Yılmaz, s. 9; Kocasakal, s.71; Dülger, s. 73; Aydın / Yılmaz, s. 457; Çakır, 31.

<sup>32</sup> Ergül, s. 9; Kocasakal, s. 71; Dülger, s. 75.

### 2.2.2 Ayrıştırma Aşaması

Ayrıştırma aşamasında, nakit formdan kurtarılan suç gelirlerinin, yasa dışı kaynağından ayrıştırılarak bu kaynağının gizlenmesi amaçlanmaktadır<sup>33</sup>. Bu aşamada, suç gelirinin kaynağının yasa dışılığı ve bu gelirlerin gerçek sahipleri gizlenir. Ardından, suç gelirleri, sık ve karmaşık, aynı zamanda yasal işlemlere benzeyen çok sayıda işleme tabi tutulmak suretiyle, yasa dışı kaynağından ve gerçek sahiplerinden uzaklaştırılmaktadır<sup>34</sup>. İşlemlerin mümkün olduğunca sık ve hızlı yapılması, işlem sayısının çoğalması ve karmaşıklaşması, bu hareketlerin takip edilebilme ihtimalini güçleştirmektedir<sup>35</sup>. Diğer bir ifadeyle, ayrıştırma aşamasında denetim mekanizması devre dışı bırakılmaya ve suç izi sürülemez hale getirilmeye çalışılır. Bu amaçla, suç gelirleri ardarda birçok finansal ve ticari işleme tabi tutulur<sup>36</sup>. Böylece, bu suç gelirlerinin elde edildiği öncül suça ve gerçek sahibine ulaşılması imkânsız hale gelir.

Karmaşık bir bankacılık bürokrasisi gerektiren bu aşamada, suçtan elde edilmiş paralar küçük tutarlara bölünür ve bankacılık sistemine dahil edilir<sup>37</sup>. Daha sonra bu paralar, bankacılık sistemi aracılığı ile ülkeden ülkeye aktarılır. Örneğin 100 milyon dolar tutarındaki para, üçer-dörder-beşer bin dolar tutarlara ayrılıp farklı ülkelerdeki birçok fona aktarılır. Böylece işlem sayısı çoğaltılır, sıklaştırılır ve aktarılan kaynaklar da çeşitlendirilir. Dikkat çekmemek amacıyla aktarılan ülkelerde kısa süre tutulan, daha sonra başka ülkeye aktarılan bu paralar, bazen başka fonlardan aktarılan paralarla da birleşerek katlanarak büyüyebilir<sup>38</sup>.

Bahsedilen işlemlerin ardından, ayrıştırılan suç gelirleri için bu gelirleri meşru gösterecek bir yatırım aracı ihtiyacı doğmaktadır. Bu noktada ise Avrupa'daki bazı küçük devletlerdeki hayalet şirketler, sınır ötesi merkezler (offshore centres), vergi cennetleri gibi yatırım araçlarına başvurulmaktadır<sup>39</sup>. Bu araçlarla paralar farklı enstrümanlara, örneğin seyahat çeki, akreditif, kıymetli evrak, hisse senedi vb. gibi değerlere

<sup>33</sup> Yılmaz, s. 9; Kocasakal, s. 72; Dülger, s. 76; Aydın, s. 461.

<sup>34</sup> Ergül, s. 9; Kocasakal, s. 72; Yılmaz, s. 10; Aydın / Yılmaz, s. 461; Dülger, s. 76; Çakır, s. 32

<sup>35</sup> Ergül, s. 9; Kocasakal, s. 72; Dülger, s. 76; Çakır, 32.

<sup>36</sup> Kocasakal, s. 72.

<sup>37</sup> Ergül, s. 9; Yılmaz, s. 10; Kocasakal, s. 72; Dülger, s. 76

<sup>38</sup> Ergül s. 9, Dülger, s. 76, Kocasakal, s. 72, Çakır, s. 32.

<sup>39</sup> Ergül, s. 10; Kocasakal, s. 73.

dönüştürülür<sup>40</sup>. Nakit parayla satın alınan malvarlığı değerlerine, örneğin, gayrimenkule yatırım yapılır veya çeşitli işletmeler satın alınır. Daha sonra bu enstrümanlar birkaç defa daha satın alma-satma işlemine tabi tutularak, kaynağından daha da uzaklaştırılır. Bu şekilde birçok işleme maruz bırakılan gelirler, yasallık kılıfına büründürülerek çıkış ülkesine yani kaynağına geri döner<sup>41</sup>.

### 2.2.3 Bütünleştirme Aşaması

“Entegrasyon, kurutma, birleştirme, özümleme” aşaması olarak da adlandırılan bu aşamada, yerleştirme ve ayırıştırma aşamalarında yasa dışı kaynağı ile alakası kesilen suç geliri, şüphe uyandırmayacak bir şekilde mali sisteme dahil edilmektedir<sup>42</sup>. Bu aşama bir nevi suç gelirinin yuvaya dönme aşamasıdır<sup>43</sup>. Bu aşamada artık paranın kaynağı ile ilgili şüphe uyandıracak bir durum kalmamıştır<sup>44</sup>. Zira suç gelirleri, aklayıcılar tarafından tahvil, hisse senedi, menkul veya gayrimenkul ve benzeri enstrümanlara yatırılmıştır<sup>45</sup>. Bu aşamaya gelindiğinde suç geliri sisteme yasal görünümde entegre edildiği için, bir soruşturma söz konusu olduğunda, aklayıcılar gelirlerinin yasal olduğunu öne sürebilecek durumdadır<sup>46</sup>. Bütünleştirme aşamasında aklama işlemi öyle bir boyuta gelmiştir ki, artık aklayıcılar suçtan elde edip çeşitli işlemlerle akladıkları gelirlerini, yasal görünümünü dayanak göstererek vergi dairesinde gelir olarak beyan edip, vergisini dahi ödeyebileceklerdir<sup>47</sup>.

## 3 SUÇ GELİRLERİNİ AKLAMANIN TARİHÇESİ

Suç gelirlerinin aklanması, M.Ö 2000’li yıllara dayanan bir geçmişe sahiptir. M.Ö 2000’li yıllarda Çin’de tacirlik yapan kişiler, hükümdarın servetlerine el koymasını engellemek amacıyla sahip oldukları malvarlığı değerlerini gizler veya ülke dışında yatırımlar yaparlardı<sup>48</sup>. Benzer şekilde, Asurlular da Anadolu’da yaptıkları ticarete veya

<sup>40</sup> Ergül, s. 10; Kocasakal, s. 73; Aydın / Yılmaz, s.461-462;

<sup>41</sup> Ergül s. 9, Dülger, s. 76, Kocasakal, s. 72, Çakır, s. 32.

<sup>42</sup> Ergül, s. 10-11; Yılmaz, s. 10; Kocasakal, s. 73; Aydın / Yılmaz, s. 462; Çakır, s. 33.

<sup>43</sup> <https://www.hmb.gov.tr/aklamanin-asamalari>, E.T. 17.11.2020.

<sup>44</sup> Dönmez, Uğur, “Karapara ve Türkiye’de Karaparanın Aklanması ile Mücadele”, (Kadir Has Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2010, s. 26.

<sup>45</sup> Ergül, s. 11; Kocasakal, s. 73; Yılmaz, s. 10; Dülger, s. 78; Aydın / Yılmaz, s. 462; Çakır, s. 33.

<sup>46</sup> Balci, Fatih, “Türk ve Amerikan Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerini Aklama”, (Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2014, s.18.

<sup>47</sup> Dülger, s. 78.

<sup>48</sup> Dülger, s. 157.

Anadolu dışına ihracat yaparken eksik beyanda bulunmak suretiyle daha az vergi ödeyerek, bir nevi suç geliri elde ederlerdi<sup>49</sup>.

Günümüzdeki anlamı ile suç gelirlerinin aklanması, ABD’de yasaklanan bazı faaliyetlere bağlı olarak ortaya çıkmıştır<sup>50</sup>. 1920’li yıllarda ABD’de alkollü içecek ticareti, kumar ve fuhşun yasaklanmasıyla birlikte suç örgütleri, bu alanlarda faaliyet göstermeye başlamışlardı<sup>51</sup>. Bununla birlikte, yasa dışı faaliyetlerden fazlaca gelir elde eden örgütlerin, özellikle nakit formdaki bu gelirlerine yasal görünüm kazandırarak, bunları mali sisteme dahil etme ihtiyaçları doğmuştur. Örneğin, ABD’de 1920’lerde faaliyet gösteren bir suç örgütünün lideri olan Alphonse Capone (Al Capone), çamaşırhaneler kurarak bu işletmeleri lideri olduğu suç örgütünün yasa dışı faaliyetlerinden elde ettiği gelirleri aklama amacına yönelik kullanmıştır<sup>52</sup>. Al Capone, geceleri fuhuş ve kumardan kazandığı yasa dışı geliri, gündüzleri çamaşırhane işletmeleri vasıtasıyla aklamıştır<sup>53</sup>. Suç gelirlerini aklamamanın İngilizce karşılığı olan “*money laundering*”<sup>54</sup> ifadesinin Al Capone’un, suç gelirlerini çamaşırhaneler vasıtasıyla aklamasından geldiği söylenmektedir<sup>55</sup>.

Suç gelirlerinin aklanması ilk olarak uyuşturucu madde ticaretinden elde edilen malvarlığı değerlerinin çeşitli yöntemlerle finans sistemlerine dahil edilmesi ile ortaya çıktığına değinmiştik. Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşmesi<sup>56</sup> ile dünya çapında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımının yasaklanmasından sonra, suç gelirlerinin aklanmasının global ölçüde sorun haline gelmesinden dolayı, 1974’te baş gösteren dünya ekonomik krizine kadar dünya gündeminde suç gelirlerinin aklanması

---

<sup>49</sup> Ergül, s. 2; Dülger s. 158.

<sup>50</sup> Yılmaz, s. 4; Kocasakal, s. 17; Dülger, s. 158.

<sup>51</sup> Yılmaz, s. 4; Kocasakal, s. 17; Değirmenci, s. 35-36; Dülger, s. 158.

<sup>52</sup> Değirmenci, s. 158; Kocasakal, s. 18; Dülger, s. 158.

<sup>53</sup> Değirmenci, s. 36; Kocasakal s. 18; Dülger s. 158; Yılmaz, s. 4-5.

<sup>54</sup> Cambridge Dictionary, <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/money-laundering>, E.T. 22.12.2020.

<sup>55</sup> Kocasakal, s. 18; Dülger, s. 157-159.

<sup>56</sup> “*Single Convention on Narcotic Drugs, 1961*”. Türkiye’nin de taraf olduğu sözleşme, 27/12/1996 tarihli ve 812 sayılı Kanun ile uygun bulmuş ve 12.05.1967 tarihli ve 12596 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Sözleşme’de, uyuşturucu ve uyarıcı maddeler tanımlanmış ve bu maddelerin, yalnızca insan sağlığı açısından kullanımının zorunlu olduğu hallerde, diğer bir ifade ile yalnızca tıbbi ve bilimsel amaçlarla kullanılmak üzere hazır bulundurulması gerektiği, ancak bu haller dışında, uyuşturucu maddelerin kötüye kullanımlarına karşı tesirli, düzenli ve evrensel önlemler alınmasına dair hükümler yer almaktadır.

büyük bir sorun teşkil etmemekteydi<sup>57</sup>. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımının yasaklanması ile uyuşturucu ticaretinin suç örgütleri tarafından yaygın bir gelir elde etme yöntemi olarak kullanılmasına paralel olarak, uyuşturucu veya uyarıcı madde ticaretinden elde edilen suç gelirlerinin aklanması da giderek artan bir yöntem haline gelmiştir<sup>58</sup>. Suç gelirleri ve suç gelirlerini aklama ile mücadeleyle yönelik çok sayıda uluslararası anlaşmanın imzalanması, uluslararası örgütlerin kurulması ve ülkelerin suç gelirlerinin aklama ile mücadeleyle yönelik iç hukukların bu sözleşmeler ve uluslararası örgütlerin vasıtasıyla birçok yerel düzenlemeler yapması ile suç gelirlerini aklama ile mücadelede önemli yol kat edilmiştir<sup>59</sup>. Söz konusu uluslararası anlaşmalara ve uluslararası alanda faaliyet gösteren örgütlere aşağıda “*İkinci Bölüm*”de değinilecektir.

---

<sup>57</sup> Ergül, s. 2.

<sup>58</sup> Ergül, s. 2.

<sup>59</sup> Dülger, s. 160.

## İKİNCİ BÖLÜM

### ULULARARASI HUKUKTA SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI

#### 1 GENEL OLARAK

Suç gelirlerini aklanma faaliyetleri tüm dünyayı ilgilendiren küresel ölçekte bir sorun teşkil ettiğinden, ülkelerin bu suçla mücadelede ortak hareket etmeleri ve iş birliği içerisinde olmaları gerekmektedir<sup>1</sup>. Dolayısıyla, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklama suçunun iç hukukta ne şekilde düzenlendiğinin incelemesine geçmeden önce, aklama faaliyetleri ile aklama suçunun yabancı ülke hukuklarında ve uluslararası belgelerde ele alınış şeklinin incelenmesi gerekmektedir.

#### 2 KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA AKLAMA SUÇU

##### 2.1 Amerika Birleşik Devletleri

###### 2.1.1 Genel Olarak

Küresel ekonomi üzerinde büyük bir etkisi olan Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) faaliyet gösteren finansal kuruluşlar aracılığıyla, her gün trilyonlarca dolarlık işlemler gerçekleştirilmektedir<sup>2</sup>. Güçlü mali sistemi nedeniyle devasa işlem hacmine sahip olan ABD'deki finansal kuruluşlar ayrıca müşterilerine çok geniş kapsamda finansal ürünler ile hizmetler sunabilmekte ve bu kapsamda bir dizi farklı teknoloji kullanabilmektedirler<sup>3</sup>. ABD'deki finansal kuruluşların idare ettiği bu geniş işlem hacmi ve sunduğu kapsamlı finansal imkanlar, ülkede oldukça dinamik ve karmaşık bir finansal ortam yaratmaktadır. Bu tür bir ortam ise suç gelirlerini aklamak isteyen potansiyel failer bakımından ABD'yi bir tür güvenli liman ya da hedef haline getirmektedir<sup>4</sup>.

---

<sup>1</sup> Yılmaz, s. 29; Kocasakal, s. 24; Dülger, s. 279; Çakır, s. 84.

<sup>2</sup> Financial Action Task Force, “*The United States’ measures to combat money laundering and terrorist financing*”, 01.12.2016, s. 5, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, E.T. 01.01.2021.

<sup>3</sup> U.S. Department of the Treasury, “*National Money Laundering Risk Assessment*”, 06.12.2015, s. 3, <https://www.treasury.gov/resource-center/terrorist-illicit-finance/Documents/National%20Money%20Laundering%20Risk%20Assessment%20%E2%80%93%2006-12-2015.pdf>, E.T. 01.01.2021.

<sup>4</sup> U.S. Department of the Treasury, Risk Assessment, s. 3.

ABD Hazine Bakanlığı'nın 2015 tarihinde yayımladığı “Ulusal Kara Para Aklama Risk Değerlendirmesi (*National Money Laundering Risk Assessment*)” isimli raporda, ABD’de her yıl yaklaşık olarak 300 milyar dolar suç geliri aklandığının tahmin edildiği ifade edilmiştir<sup>5</sup>. Ek olarak, başkaca kaynaklara göre, dünya çapında aklanan suç gelirlerinin yaklaşık üçte biri ABD’de aklanmaktadır<sup>6</sup>.

ABD, yukarıda açıklanan sebeplerle, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasına ilişkin olarak, özellikle finansal kuruluşların regüle edilmesini esas alan bir hukuki rejim benimsemiştir. ABD’nin benimsemiş olduğu bu hukuki rejim, FATF’nin Ekim 2016 tarihli değerlendirme raporunda “*iyi geliştirilmiş ve sağlam*” olarak nitelendirilmiştir<sup>7</sup>.

### 2.1.2 *İlgili Mevzuat*

- **Önleyici Adalet: Banka Gizliliği Kanunu (Bank Secrecy Act)**

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasına ilişkin olarak ABD’de kabul edilen ilk yasal düzenleme Currency and Foreign Transactions Reporting Act isimli kanundur<sup>8</sup>. Çoğunlukla Banka Gizliliği Kanunu (Bank Secrecy Act -BSA)<sup>9</sup> olarak anılan kanun, 1970 yılında yasalaştırılmıştır<sup>10</sup>. Düzenlemenin ilk maddesine göre, BSA’nın amacı; ceza ve vergi soruşturmaları ile idari soruşturmalarda kullanılabilecek nitelikte çeşitli kayıtların tutulması ve belirli raporlamaların yapılmasıdır. Bu kayıt tutma ve raporlama yükümlülüklerinin, uluslararası terörizmle mücadele kapsamında yürütülecek istihbarat ve karşı istihbarat faaliyetleri esnasında kullanılmak amacı taşıdığı da aynı maddede açıkça ve ayrıca ifade edilmiştir.

BSA kapsamındaki kayıt tutma ve bildirim yükümlülükleri, finansal kuruluşlar bakımından öngörülmüştür. Bu kuruluşların hangileri olduğu BSA’da detaylarıyla açıklanmıştır. Örneklendirmek gerekirse; bankalar, tröst şirketleri, yabancı bankaların

---

<sup>5</sup> U.S. Department of the Treasury, Risk Assessment, s. 2.

<sup>6</sup> Değirmenci, s. 357.

<sup>7</sup> Financial Action Task Force, “*The United States’ Measures to Combat Money Laundering and Terrorist Financing*”, 01.12.2016, s. 5.

<sup>8</sup> Değirmenci, s. 357.

<sup>9</sup> Kanun metni için bkz. <https://fraser.stlouisfed.org/title/bank-secrecy-act-1025>, E.T. 03.01.2021.

<sup>10</sup> U.S. Department of the Treasury, Risk Assessment, s. 31.

ABD'deki şubeleri, sigorta şirketleri ve kredi kart sistemi operatörleri BSA'da tanımlanan finansal kuruluşlar arasındadır.<sup>11</sup> İlgili mevzuata göre, kanunda sayılan kişiler, 10.000 ABD dolarını aşan değerdeki işlemleri ABD Hazine Bakanlığı'nın finansal suçlarla iştigal eden birimine raporlamak zorundadır<sup>12</sup>.

BSA kapsamındaki kayıt tutma ve raporlama yükümlülüklerini yerine getirmeyen kişiler hakkında, duruma göre, 1.000.000 ABD dolarına kadar adli para cezası ya da 10 yıla kadar hapis cezası uygulanabileceği hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte, bu cezalar, raporlama ve kayıt tutma yükümlülüklerini hiç ya da gerektiği gibi yerine getirmeyenler hakkında öngörülmuş olup, suç gelirinden kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklayanlara ilişkin değildir. Bu itibarla BSA'nın, suç gelirinden kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklayanları cezalandırıcı bir özellik taşımayan ve fakat suç gelirlerinin aklanmasını önlemeye yönelik tedbirleri içeren bir düzenleme olduğunu söylemek mümkündür.

- **Cezalandırıcı Adalet: Kara Para Aklama Kontrol Kanunu (Money Laundering Control Act – MLCA)**

Her ne kadar bir önceki başlıkta detayları açıklanan 1970 tarihli BSA ile suç gelirlerini aklamaya yönelik bir adım atılmışsa da, ABD'de suç gelirlerini aklamak, 1986 yılında kabul edilen Kara Para Aklama Kontrol Kanunu (Money Laundering Control Act of 1986 - MLCA)<sup>13</sup> yürürlüğe girene dek bir suç değildi<sup>14</sup>. 1986 yılında, organize suçların arkasında yatan motivasyonun büyük miktarda kazançlar elde etmek olduğu anlaşıldı ve bu doğrultuda, “finans camiasını ve kolluk kuvvetlerini, uyuşturucu ticaretini ve organize suç örgütleri tarafından gerçekleştirilen diğer faaliyetleri tam kalbinden vurmaları için gerek duydukları silahlarla donatmak” amacıyla MLCA kabul edildi<sup>15</sup>.

Suç gelirlerini aklamayı ilk kez federal bir suç haline getiren MLCA, Birleşik Devletler Kanunun suçları ve ceza muhakemesi süreçlerini düzenleyen 18. Babının 1956

---

<sup>11</sup> Bkz. 31 US Code § 5311- Definitions and application.

<sup>12</sup> Bkz. 31 US Code § 5316- Definitions and application

<sup>13</sup> Kanun metni için bkz. <http://www.amnet.co.il/attachments/ML-controlact-1986-18usc1956.pdf>, E.T. 03.01.2021.

<sup>14</sup> Değirmenci, s. 359.

<sup>15</sup> Todd, Andrew, “*Invention or Interpretation: Textualism & Tracing in § 1957 of the Money Laundering Control Act of 1986*”, Criminal Law Bulletin, 2020, s. 6. <https://ssrn.com/abstract=3714726> E.T. 21.12.2020.

ve 1957 numaralı maddelerinde düzenlenmektedir. Bu maddeler kapsamında, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerine ilişkin MLCA kapsamında dört farklı suç düzenlenmiştir. Söz konusu suçlar, aşağıda kısaca açıklanmaktadır.

- **Birleşik Devletler Kanunu m.1956'da Düzenlenen Suçlar**

MLCA kapsamındaki genel nitelikli suç gelirini aklama suçu olarak değerlendirilen<sup>16</sup> m.1956(a)(1) hükmü, kanuna aykırı spesifik bir eylemden (*specific unlawful activity*) kaynaklanan bir malvarlığı değerini içeren varlıklara ilişkin bir finansal işlemin, bu finansal işlemin, kanunlara aykırı spesifik bir eylemden kaynaklanan geliri ihtiva ettiğinin bilinmesine rağmen gerçekleştirilmesi ya da gerçekleştirilmesine teşebbüs edilmesi davranışını düzenlemektedir. Bununla birlikte, bu davranışın suç teşkil edebilmesi için aşağıdaki unsurlardan herhangi birisinin de bulunması gerekmektedir:

- Davranışı gerçekleştiren failin, malvarlığı değerinin kaynağını oluşturan kanuna aykırı spesifik eylemin (*specific unlawful activity*) varlığını sürdürmek niyetinde olması; veya
- Davranışı gerçekleştiren failin, vergisel yükümlülükler öngören 1986 tarihli Milli Gelirler Yasası (*Internal Revenue Code*) isimli kanunun vergi kaçırmaya teşebbüse ilişkin 7201. maddesi veya vergi kaçırmaya ve yanlış vergi beyanına ilişkin 7206. maddesini ihlal etmek niyetinde olması; ya da
- Davranışı gerçekleştiren failin, davranışa konu işlemin, tamamen ya da kısmen, kanuna aykırı spesifik eylemden kaynaklanan malvarlığı değerinin doğasını, konumunu, kaynağını, söz konusu malvarlığı değeri üzerindeki hak sahipliğini gizlemek ya da bunların görünümünü değiştirmek (başka bir görünüme sokmak) yahut bu malvarlığı değerini kontrol etmek amacıyla tasarlandığını bilmesi; veya
- Davranışı gerçekleştiren failin, davranışa konu işlemin, tamamen ya da kısmen, Birleşik Devletler çatısı altındaki bir devlet hukuku ya da federal

---

<sup>16</sup> Tomas, Jerome P / Roppolp, William V, “*United States of Amerika*” International Guide to Money Laundering Law and Practice, Editörler: Arun Srivastava, Mark Simpson, Richard Powell, s.1459.

hukuk kapsamındaki raporlama yükümlülüğünden kaçmak amacıyla tasarlandığını bilmesi.

Dolayısıyla, kanuna aykırı spesifik bir eylemden (*specific unlawful activity*) kaynaklanan bir malvarlığı değerini içeren varlıklara ilişkin bir finansal işlemi, bu finansal işlemin kanunlara aykırı spesifik bir eylemden kaynaklanan geliri ihtiva ettiği bilmesine rağmen gerçekleştiren ya da gerçekleştirmeye teşebbüs eden bir kişinin eylemi, yukarıda sıralanmış dört unsurdan herhangi birisini taşıyor ise m.1956(a)(1) kapsamında suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini aklama suçu meydana gelmiş olacaktır.

Bu suçun yaptırımı, en fazla 500.000 ABD doları ya da finansal işleme konu olan malvarlığı değerinin iki katı oranında adli para cezasıdır. Adli para cezası tayin edilirken, bu iki tavan limitten hangisi daha yüksek ise tayin edilecek adli para cezasının üst limiti de o olacaktır. Bununla birlikte, hüküm kapsamında adli para cezası dışında hapis cezası da öngörülmüştür. Buna göre, m.1956(a)(1) kapsamındaki suçu işleyen fail hakkında, yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmedilebileceği düzenlenmiştir. Fail hakkında hem adli para cezası hem de hapis cezası uygulanmasının mümkün olduğu da hüküm kapsamında ayrıca ifade edilmiştir.

Ek olarak ifade etmek gerekir ki, m.1956(a)(1) kapsamında bahsi edilen aklama eyleminin suç oluşturabilmesi için, aklamaya konu malvarlığı değerinin belirli bir minimum tutarı aşması gerektiği yönünde bir gereklilik öngörülmemiştir. Ayrıca, Kanun metninde, suçun herhangi bir kişi tarafından işlenebileceği açıkça hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla, m.1956(a)(1) kapsamındaki suç, özgü suç niteliğinde değildir. Son olarak önemle vurgulamak gerekir ki, m.1956(a)(1) kapsamında suçun oluşabilmesi için, malvarlığı değerinin kaynağını teşkil eden suçun, kanuna aykırı spesifik eylemlerden olması gerekir. Bu spesifik eylemler, m.1956(c)(7) hükmünde sınırlı olarak (*numerus clausus*) sayılmıştır. Uyuşturucu ticareti, cinayet, adam kaçırma ve rüşvet suçları bu eylemlere örnek olarak verilebilir.

Birleşik Devletler Kanunu m.1956(a)(2) hükmü, bir parasal enstrümanın ya da sermayenin (i) ABD'deki bir yerden, ABD dışındaki bir yere ya da ABD dışındaki bir yer üzerinden taşınması, iletilmesi veya aktarılması ile (ii) ABD dışındaki bir yerden ya da ABD dışındaki bir yer üzerinden ABD'ye taşınması, iletilmesi veya aktarılmasını

düzenlenmektedir. Madde hükmü uyarınca, bu tür bir davranışın suç teşkil edebilmesi için aşağıdaki unsurlardan herhangi birisinin varlığı gerekmektedir:

- Taşıma, iletme ya da aktarmayı gerçekleştiren failin, malvarlığı değerinin kaynağını oluşturan kanuna aykırı spesifik eylemin varlığını sürdürmek niyetinde olması; veya
- Taşıma, iletme ya da aktarmayı gerçekleştiren failin, bu davranışına konu parasal enstrüman ya da sermayenin suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri olduğunu ve söz konusu taşıma, iletme ya da aktarma davranışın, tamamen ya da kısmen, kanuna aykırı spesifik eylemden kaynaklanan malvarlığı değerinin doğasını, konumunu, kaynağını, söz konusu malvarlığı değeri üzerindeki hak sahipliğini gizlemek ya da bunların görünümünü değiştirmek (başka bir görünüme sokmak) yahut bu malvarlığı değerini kontrol etmek amacıyla tasarlandığını bilmesi; veya
- Taşıma, iletme ya da aktarmayı gerçekleştiren failin, bu davranışına konu işlemin, tamamen ya da kısmen, Birleşik Devletler çatısı altındaki bir devlet hukuku ya da federal hukuk kapsamındaki raporlama yükümlülüğünden kaçmak amacıyla tasarlandığını bilmesi.

Dolayısıyla, yukarıda sayılan niyet veya bilgiye sahip olan bir kişi, herhangi bir parasal enstrüman ya da sermayeyi, ABD'den, ABD dışındaki bir yere ya da ABD dışındaki bir yer üzerinden aktarır ise yahut işbu başlığın ilk paragrafında da açıklandığı üzere, bunun tam tersini gerçekleştirir ise Birleşik Devletler Kanunu m.1956(a)(2) kapsamında suç işlemiş olacaktır. Bu başlık kapsamında incelenen suç bakımından öngörülen cezai yaptırım, en fazla 500.000 ABD Doları ya da taşıma, iletme veya aktarım konu olan parasal enstrüman ya da sermayenin iki katı oranında adli para cezasıdır. Adli para cezasının üst limiti tayin edilir iken, bu iki tavan limitten diğerine göre daha yüksek olan miktar esas alınacaktır. Ayrıca, fail hakkında, adli para cezasına hükmedilmeksizin ya da adli para cezası ile birlikte yirmi yıla kadar hapis cezasına karar verilebilir.

İşbu başlık kapsamında incelenen taşıma, iletme ya da aktarma eyleminin suç oluşturabilmesi için eylem kapsamındaki suçtan kaynaklanan malvarlığı değerinin belirli bir minimum tutarın üzerinde olmasına gerek bulunmamaktadır. Ek olarak, tıpkı

m.1956(a)(1) kapsamında düzenlenen suç bakımından söz konusu olduğu gibi, m. 1956(a)(2) kapsamındaki suç da herkes tarafından işlenebilecek mahiyette olup, özgü suç niteliğinde değildir. Son olarak önemle vurgulamak gerekir ki, m.1956(a)(2) kapsamında suçun oluşabilmesi için de malvarlığı değerinin kaynağını teşkil eden suçun, kanuna aykırı spesifik eylemlerden olması gerekir.

Birleşik Devletler Kanunu m.1956(a)(3) hükmü kapsamında suçtan kaynaklanan malvarlığı değerinin aklanması suçunun oluşabilmesi için iki farklı hareket öngörülmüştür. Bu hareketlerin her biri m.1956(a)(3) kapsamında ayrıca suç teşkil etmekte olup, suçun oluşabilmesi için bu iki hareketin bir arada bulunmasına gerek yoktur.

Bu hareketlerden birincisi, bir kişinin, bir kolluk görevlisi tarafından ya da m.1956 kapsamındaki ihlalleri soruşturmak ya da kovuşturmak hususunda yetkilendirilmiş bir federal memurun talimatı ya da onayıyla hareket eden diğer bir kişi tarafından suçtan kaynaklandığı beyan edilen bir malvarlığı değerine müteallik bir finansal işlemi gerçekleştirmesi ya da gerçekleştirmeye teşebbüs etmesidir. Bu hüküm ile amaçlanan, m.1956 ihlaline ilişkin olarak gizli görevde olan memurların ya da diğer kişilerin, kendilerini suç dünyasının bir parçası imiş gibi göstermek suretiyle, suç gelirlerini aklayan kişileri tuzağa düşürmesidir.<sup>17</sup>

Hüküm kapsamındaki diğer bir hareket ise kanuna aykırı spesifik bir eylemi gerçekleştirmek ya da kolaylaştırmak için kullanılan bir malvarlığı değerine müteallik bir finansal işlemi gerçekleştirmek ya da gerçekleştirmeye teşebbüs etmektir. Bununla birlikte, hem yukarıdaki paragrafta açıklanan birinci hareket hem de işbu paragrafta açıklanan ikinci hareket, suçun oluşması bakımından tek başına yeterli değildir. Bu hareketlerin suç teşkil edebilmesi için, failin niyetinin aşağıda sayılan amaçlardan herhangi birisine yönelik olması gerekmektedir:

- Malvarlığı değerinin kaynağını oluşturan kanuna aykırı spesifik eylemin varlığını sürdürmek;

---

<sup>17</sup> Levy, Steven Mark, Federal Money Laundering Regulation: Banking, Corporate and Securities Compliance, 2014, Wolters Kluwer, s. 3-16.

- Kanuna aykırı spesifik eylemden kaynaklandığına inanılan malvarlığı değerinin doğasını, konumunu, kaynağını, söz konusu malvarlığı değeri üzerindeki hak sahipliğini gizlemek ya da bunların görünümünü değiştirmek (başka bir görünüme sokmak) yahut bu malvarlığı değerini kontrol etmek;
- Birleşik Devletler çatısı altındaki bir devlet hukuku ya da federal hukuk kapsamındaki raporlama yükümlülüğünden kaçmak.

Madde hükmünde, yukarıda açıklanan amaçlardan birine yönelik bir motivasyonla mevzubahis iki hareketten herhangi birisini gerçekleştiren bir kişi hakkında, adli para cezasına ve/veya yirmi yıla kadar hapis cezasına karar verilebileceği düzenlenmiştir. Ayrıca, m.1956(a) kapsamındaki diğer suçlarda olduğu gibi, işbu suçun meydana gelmesi bakımından da aklamaya konu malvarlığı değerinin belirli bir minimum tutarı aşması gerektiği yönünde bir gereklilik öngörülmemiştir. Benzer şekilde, m.1956(a)(3) kapsamındaki suç da özgü suç niteliğinde değildir ve bu suçun oluşabilmesi için malvarlığı değerinin kaynağını teşkil eden suçun, kanuna aykırı spesifik eylemlerden olması gerekir.

Birleşik Devletler Kanunu m.1957 hükmü kapsamında, kanuna aykırı spesifik bir eylemden elde edilen ve değeri 10.000 ABD Dolarını aşan malvarlığı değerini içeren bir parasal işleme bilerek dahil olan ya da buna teşebbüs eden kişilerin cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte, bu eylemin suç oluşturabilmesi için ABD’de gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Eylemin ABD’nin dışında gerçekleşmesine rağmen bir ABD kişisi (*United States person*)<sup>18</sup> tarafından gerçekleştirilmesi durumunda da m.1957 hükmünün uygulanması mümkündür. Bu başlığa konu suçun cezası, Birleşik Devletler Kanununun 18. Babı kapsamında adli para cezası ya da on yıla kadar hapis cezası olarak belirlenmiştir. Fail hakkında, hem adli para cezasına hem de hapis cezasına karar verilmesinin mümkün olduğu kanun metninde açıkça ifade edilmiştir.

Bu başlık altında incelenen suç ile Birleşik Devletler Kanunu m.1956 kapsamında düzenlenen suçlar arasında önemli farklar vardır. Bunlardan birincisi, m.1956’da

---

<sup>18</sup> Kanunun orijinal metinde “*United States person*” ifadesi kullanılmıştır. Bu ifadenin karşılığı ABD vatandaşı değildir. Zira bu kavram, ABD vatandaşlarına ek olarak süresiz oturma izni olan yabancıları, ABD’nin yabancı uyruklu çalışanları ya da yüklenicilerini ve uyruğundan bağımsız olarak ABD sınırları içinde bulunan herhangi bir kişiyi de kapsamaktadır.

düzenlenen suçlarda “*finansal işlemler (financial transactions)*” kavramı esas alınırken, m.1957’de düzenlenen suçta “*parasal işlemler (monetary transactions)*” kavramının esas alınmasıdır. Parasal işlemler ise m.1957(f) hükmünde tanımlanmıştır. Buna göre, parasal işlemler; sermayenin ya da bir parasal enstrümanın bir finans kuruluşu tarafından ya da bir finans kuruluşu üzerinden ya da bir finans kuruluşuna yatırılması, geri çekilmesi ve benzeri işlemleri kapsamaktadır. Buna karşılık, finansal işlemler bakımından ise ilgili işlem bağlamında herhangi bir finans kuruluşunun varlığı mecburi değildir.<sup>19</sup>

Karşılaştırmaya konu iki madde arasındaki diğer bir fark ise m.1957 kapsamındaki suç bakımından m.1956’da aranan “*davranışı gerçekleştiren failin, malvarlığı değerinin kaynağını oluşturan kanuna aykırı spesifik eylemin varlığını sürdürmek niyetinde olması*” ya da “*davranışı gerçekleştiren failin, davranışa konu işlemin, tamamen ya da kısmen, kanuna aykırı spesifik eylemden kaynaklanan malvarlığı değerinin doğasını, konumunu, kaynağını, söz konusu malvarlığı değeri üzerindeki hak sahipliğini gizlemek ya da bunların görünümünü değiştirmek (başka bir görünüme sokmak) yahut bu malvarlığı değerini kontrol etmek amacıyla tasarlandığını bilmesi*” gibi özel şartların aranmamasıdır.

İki madde arasındaki son bir fark ise eyleme konu malvarlığı değerinin, suçun oluşabilmesi bakımından sahip olması gereken tutarıdır. Nitekim, m.1957’de düzenlenen suçun oluşabilmesi için eyleme konu parasal işleme müteallik malvarlığı değerinin 10.000 ABD dolarından daha yüksek bir değerde olması gerekir. Buna karşılık, m.1956 kapsamındaki suçların oluşması bakımından bu tür bir taban limit öngörülmemiştir.

## **2.2 Birleşik Krallık**

### **2.2.1 Genel Olarak**

Birleşik Krallık, gerek global bir finansal merkez olması gerekse de sınır aşan bankacılık işlemleri bakımından dünyanın en büyük merkezi olması sebebiyle, suç gelirlerini aklama faaliyetleriyle karşılaşılma riskinin yüksek olduğu bir ülkedir<sup>20</sup>.

---

<sup>19</sup> Tomas / Roppolp, s.1461.

<sup>20</sup> Financial Action Task Force, “*The United Kingdom’s measures to combat money laundering and terrorist financing*”, 07.12.2018, s. 5, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-Kingdom-2018.pdf>, E.T. 01.01.2021.

Birleşik Krallık'ın hukuk sisteminin şirket kurmaya ilişkin olarak sağladığı kolaylıklar da, ülkede suç gelirlerini aklama suçunun işlenmesini kolaylaştırmaktadır<sup>21</sup>.

Birleşik Krallık'ta işlenen suç gelirlerini aklama suçlarıyla mücadele eden National Crime Agency (Ulusal Suç Ajansı) isimli kolluk kuvvetinin 2020 yılında yayımladığı rapor kapsamında, Birleşik Krallık'ta her yıl yüz milyarlarca sterlin suç geliri amlandığı gerçekçi bir ihtimal olarak ortaya konmuştur<sup>22</sup>. Daha spesifik olarak ise Birleşik Krallık Hukuk Komisyonu tarafından ifade edildiği üzere, ülkede işlenen suç gelirlerini aklama suçlarının her haneye yılda yaklaşık 255 Sterlin'e mal olduğu tahmin edilmektedir<sup>23</sup>.

Birleşik Krallık, yukarıda açıklanan sebeplerle, suç gelirlerinin aklanması suçu bakımından uluslararası standartlarda öngörülen korumayı aşan düzeyde ve oldukça kapsamlı bir yasal düzenleme benimsemiştir. Öyle ki, Birleşik Krallık'ın suç gelirlerini aklamaya ilişkin olarak benimsemiş olduğu hukuki rejim, “*altın kaplama*” olarak adlandırılmaktadır<sup>24</sup>.

### 2.2.2 *İlgili Mevzuat*

Birleşik Krallık'ta suç gelirlerini aklama suçu, bu tezin yazıldığı tarih itibarıyla, Suç Gelirleri Kanunu 2002'nin (Proceeds of Crime Act 2002)<sup>25</sup> 7. Bölümü kapsamında düzenlenmektedir. Bununla birlikte, suçun 24 Şubat 2003 tarihinden önce işlenmesi halinde uygulama alanı bulacak olan mevzuat, 1988 tarihli Ceza Adaleti Kanunu'dur (Criminal Justice Act 1988). Eğer bir suç geliri, uyuşturucu ticareti ile bağlantılı olarak 24 Şubat 2003 tarihinden önce aklanmış ise 1994 tarihli Uyuşturucu Kaçakçılığı Kanunu (Drug Trafficking Act 1994) isimli kanun uygulanacaktır.

---

<sup>21</sup> National Crime Agency, “*National Strategic Assessment of Serious and Organised Crime 2020*”, 03.04.2020, s. 54, <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/publications/437-national-strategic-assessment-of-serious-and-organised-crime-2020/file>, E.T. 01.01.2021.

<sup>22</sup> National Crime Agency, s. 54.

<sup>23</sup> Law Commission, “*Anti-Money Laundering*”, <https://www.lawcom.gov.uk/project/anti-money-laundering/>, E.T. 05.10.2020.

<sup>24</sup> Powles, Edward, “*All That Glitters Is Not Gold: Laundering the UK Money Laundering Regime*”, The Cambridge Law Journal, C. 65, S. 1, s.40.

<sup>25</sup> Bundan böyle “*POCA*” olarak anılacaktır. Kanun metni için bkz. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/29/contents>, E.T. 03.01.2021.

Ek olarak, Avrupa Birliği 4 Nolu Kara Para Aklama ile Mücadele Direktifi’ni iç hukuka entegre eden “*Money Laundering, Terrorist Financing and Transfer of Funds Regulations 2017*” isimli hukuki düzenleme de, bankacılık gibi regüle edilmiş finansal pazarlarda faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilerin yerine getirmesi gereken idari ve düzenleyici gereklilikleri öngörmektedir.

### **2.2.3 Suç Gelirlerinin Aklanmasıyla Doğrudan Bağlantılı Olan Suçlar**

POCA’nın 7. Bölümünün 327, 328 ve 329. maddelerinde suç gelirlerinin aklanmasıyla doğrudan bağlantılı olan üç farklı suç düzenlenmiştir. POCA’da bu suçların işlenmesi bakımından failin belirli bir sığata sahip olması gerektiğı öngörölmemiştir. Diğery bir ifadeyle, Birleşik Krallık hukukunda suç gelirlerinin aklanmasıyla doğrudan bağlantılı olan suçlar özgü suç olarak düzenlenmemiştir.

- **POCA m.327 (Suç Gelirini Gizleme ve Benzeri Eylemler)**

POCA’da suç gelirlerinin aklanmasıyla doğrudan bağlantılı olarak düzenlenen ilk suç, “*Gizlemek ve diğeryleri*” başlıklı 327. maddedir. İlgili maddede, aşğıdaki eylemlerden herhangi birisini gerçekleştiren kişinin suç işlemiş olacağı hüküm altına alınmıştır:

- a) Suçtan kaynaklanan herhangi bir malvarlığı değeryini gizlemek,
- b) Suçtan kaynaklanan herhangi bir malvarlığı değeryini gizlemek amacıyla görünümünü değıştirmek,
- c) Suçtan kaynaklanan herhangi bir malvarlığı değeryini dönüştürmek,
- d) Suçtan kaynaklanan herhangi bir malvarlığı değeryini devretmek,
- e) Suçtan kaynaklanan herhangi bir malvarlığı değeryini İngiltere veya Galler veya İskoçya veya Kuzey İrlanda’dan çıkarmak/kaldırmak/sökmek/taşımak.

Bu suçtan kaynaklanan malvarlığı değeryini gizlemek ya da bu tür bir malvarlığı değeryini gizlemek amacıyla görünümünü değıştirmek, ilgili malvarlığı değeryinin doğasını, kaynağını, konumunu, nizamını, hareketini ya da onun üzerindeki mülkiyet

yapısını veya ona ilişkin diğer herhangi bir hakkı gizlemeyi ya da görünümünü değiştirmeyi içerir.

Bu başlık kapsamında bahsi edilen aklama eyleminin suç oluşturabilmesi için, aklamaya konu malvarlığı değerinin belirli bir asgari miktardan fazla olması yönünde bir gereklilik öngörülmemiştir. Benzer şekilde, POCA m. 327 kapsamında ortaya konan hukuki rejimde, Türk hukukundan farklı olarak, eyleme konu malvarlığı değerinin kaynağını teşkil eden suça ilişkin olarak herhangi bir alt sınır öngörülmüş değildir. Diğer bir ifadeyle, POCA m. 327 kapsamında bir aklama eyleminin suç oluşturabilmesi için, aklamaya konu malvarlığı değerinin kaynağını teşkil eden suçun, Türk hukukunda olduğu gibi altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektirmesi şartı aranmamaktadır.

- **POCA m.328 (Suç Gelirini Aklamayı Kolaylaştırıcı Anlaşmalar)**

POCA’da suç gelirlerinin aklanmasıyla doğrudan bağlantılı olarak düzenlenen ikinci suç, “*Anlaşmalar*” başlıklı 328. maddedir. Bu madde uyarınca, bir kişinin, suçtan kaynaklanan bir malvarlığı değerinin başka bir kişi tarafından ya da başka bir kişi adına iktisap edilmesini, alıkonulmasını, kullanımını ya da kontrolünü kolaylaştırdığını bildiği veya kolaylaştırdığından şüphelendiği bir anlaşmaya girmesi ya da bu tür bir anlaşmayla alakadar olması suç teşkil etmektedir.

İlgili madde hükmünde sözü edilen “*şüphe*” kavramının tanımı ve kapsamına POCA ya da dayanağını ondan alan herhangi bir ikincil mevzuatta açıklık getirilmemiş ve bu kavramın yorumu mahkemelere bırakılmıştır.<sup>26</sup> Bu çerçevede, Birleşik Krallık Temyiz Mahkemesi tarafından verilmiş olan *R v Da Silva*<sup>27</sup> kararında, suç gelirlerinin aklanması suçu bağlamındaki şüphenin sıkı şekilde spesifik olgulara ya da makul gerekçelere dayalı olmasının gerekmediğine ve bu şüphenin oluşması bakımından sanığın herhangi bir suç gelirinin aklandığını gösteren olguların var olma ihtimali olduğunu düşünmesinin yeterli olduğuna hükmedilmiştir.

---

<sup>26</sup> Law Commission, “*Anti-money laundering: the SARs regime*”, 18.06.2018, s. 22, [https://s3-eu-west-2.amazonaws.com/lawcom-prod-storage-11jsxou24uy7q/uploads/2019/06/6.5569\\_LC\\_Anti-Money-Laundering\\_Report\\_FINAL\\_WEB\\_120619.pdf](https://s3-eu-west-2.amazonaws.com/lawcom-prod-storage-11jsxou24uy7q/uploads/2019/06/6.5569_LC_Anti-Money-Laundering_Report_FINAL_WEB_120619.pdf) E.T. 01.01.2021.

<sup>27</sup> İlgili karar: “*Regina v Hilda Gondwe DA Silva, [2006] EWCA Crim 1654, 2006 WL 1887044*”, <http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Crim/2006/1654.html>, E.T. 29.12.2020.

Bu başlık kapsamında bahsi geçen aklama eyleminin suç oluşturabilmesi için, aklamaya konu malvarlığı değerinin belirli bir asgari miktardan fazla olması yönünde bir gereklilik öngörülmemiştir. Benzer şekilde, POCA m. 328 kapsamında ortaya konan hukuki rejimde, Türk hukukundan farklı olarak, eyleme konu malvarlığı değerinin kaynağını teşkil eden suça ilişkin olarak herhangi bir alt sınır öngörülmüş değildir. Diğer bir ifadeyle, POCA m.328 kapsamında bir aklama eyleminin suç oluşturabilmesi için, aklamaya konu malvarlığı değerinin kaynağını teşkil eden suçun, Türk hukukunda olduğu gibi altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektirmesi şartı aranmamaktadır.

- **POCA m.329 (Suç Gelirini İktisap Etme, Kullanma ve Zilyetliğinde Bulundurma)**

POCA’da suç gelirlerinin aklanmasıyla doğrudan bağlantılı olarak düzenlenen üçüncü suç, “*İktisap, kullanım ve zilyetlik*” başlıklı 329. maddedir. Bu madde kapsamında, bir kişinin suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini iktisap etmesi, kullanması ya da zilyetliğinde bulundurmasının suç teşkil edeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu başlık kapsamında bahsi edilen aklama eyleminin suç oluşturabilmesi için, aklamaya konu malvarlığı değerinin belirli bir asgari miktardan fazla olması yönünde bir gereklilik öngörülmemiştir. Benzer şekilde, POCA m. 329 kapsamında ortaya konan hukuki rejimde, Türk hukukundan farklı olarak, eyleme konu malvarlığı değerinin kaynağını teşkil eden suça ilişkin olarak herhangi bir alt sınır öngörülmüş değildir. Diğer bir ifadeyle, POCA m.329 kapsamında bir aklama eyleminin suç oluşturabilmesi için, aklamaya konu malvarlığı değerinin kaynağını teşkil eden suçun, Türk hukukunda olduğu gibi altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektirmesi şartı aranmamaktadır.

#### **2.2.4 Hukuka Uygunluk Nedenleri**

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklamaya ilişkin olarak yukarıda detayları açıklanan üç farklı suç tipinin (POCA m. 327, m. 328, m. 329) hukuka uygunluk nedenleri, her bir madde kapsamında ayrıca düzenlenmiştir. Bununla birlikte, her bir suç tipi bakımından ayrıca düzenlenen hukuka uygunluk nedenlerinin, esas itibarıyla birbirinin aynısı olduğu anlaşılmaktadır.

Bu hukuka uygunluk nedenlerinden ilki, yetkilendirilmiş açıklama ya da yetkilendirilmiş bildirim<sup>28</sup> olarak adlandırılabilir. POCA m. 338 uyarınca yetkilendirilmiş bildirim, bir işleme ya da muameleye konu malvarlığı değerinin, suçtan kaynaklanan bir malvarlığı değeri olduğu yönünde suçun faili olduğu iddia edilen kişi tarafından bir polis memuruna, gümrük memuruna ya da atanmış başkaca bir memura yapılan açıklamadır. Suçun faili olduğu iddia edilen kişi tarafından yapılan böyle bir bildirimin yetkilendirilmiş bildirim olarak kabul edilebilmesi için, söz konusu bildirimin, bildirime konu eylem gerçekleştirilmeden önce yapılmış olması gerekmektedir (POCA m.338/2).

POCA m.327, m.328 ve m.329’da düzenlenen suç gelirinden kaynaklanan malvarlığı değerinin aklanmasına yönelik suçlar bakımından, POCA m.338’de öngörülen usule uygun yapılmış bir yetkilendirilmiş bildirim hukuka uygunluk sebebi teşkil etmektedir. Şöyle ki, ilgili maddelerin ikinci fıkralarına göre, aynı maddelerdeki eylemleri gerçekleştiren kişilerin, ilgili eylemleri gerçekleştirmeden önce yetkilendirilmiş bildirim yapmaları ve bildirime konu işlem ya da muameleyi yapmak için onay almış olmaları halinde, suç gelirinden kaynaklanan malvarlığı değerinin aklanması suçu işlenmemiş kabul edilecektir.

Bununla birlikte, her üç suç bakımından da, failin işlemi gerçekleştirmeden önce yetkilendirilmiş bildirim yapmaya niyetlenmesi ve fakat bu tür bir bildirimi makul bir sebeple yapamamış olması da, hukuka uygunluk nedenleri arasında sayılmıştır<sup>29</sup>.

Her üç suç bakımından da geçerli diğer bir hukuka uygunluk sebebi ise suç gelirinden kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu oluşturan eylemin, POCA’nın herhangi bir hükmünün ya da suç oluşturan herhangi bir davranışa yahut suçtan kaynaklanan herhangi bir faydaya ilişkin bir kanunun uygulanması sebebiyle gerçekleştirilmiş olmasıdır<sup>30</sup>. Bir polis memurunun, vazifesini yerine getirmek amacıyla suçtan kaynaklanan bir malvarlığının zilyetliğini devralması bu hukuka uygunluk nedeninin somut bir örneğidir<sup>31</sup>.

<sup>28</sup> Kavramın POCA’daki orijinal karşılığı “*authorised disclosure*”dur.

<sup>29</sup> Bkz. POCA m.327(2)(b), m.328(2)(b), m.329(2)(b).

<sup>30</sup> Bkz. POCA m.327(2)(c), m.328(2)(c), m.329(2)(d).

<sup>31</sup> Hopton, Doug, Money Laundering: A Concise Guide for All Business, 2nd Edition, Routledge Publishing, 2009, s. 55.

Her üç suç tipi bakımından geçerli olan son hukuka uygunluk nedeni ise suç teşkil eden davranışın gerçekleştiği coğrafi bölgeye ilişkindir. Bu uygunluk nedenine göre, bir kişi, suç oluşturan eylemin Birleşik Krallık dışında bir ülkede gerçekleştiğini biliyor ya da makul sebeplerle buna inanıyor ise ve ilgili eylem, gerçekleştiği tarihte, söz konusu yabancı ülkenin ceza kanunlarına göre suç teşkil etmiyor ise ilgili kişi suç işlemiş sayılmaz<sup>32</sup>.

Yukarıdakilere ek olarak, POCA m.329(2)(c) hükmünde, sadece suç gelirini iktisap etme, kullanma ve zilyetliğinde bulundurma suçu bakımından geçerli olan bir hukuka uygunluk nedenine yer verilmiştir. Buna göre, suçtan kaynaklanan bir malvarlığı değerini yeterli bir bedel karşılığında iktisap etmiş, kullanmış ya da zilyetliğine geçirmiş bir kişinin eylemi suç oluşturmaz. Bu hukuka uygunluk sebebinin öngörülmesinin altında yatan amaç, herhangi bir mal ya da hizmeti sağlayan kişileri, bu mal veya hizmetlerin karşılığında aldıkları makul ödemelerin kaynağını sorgulama ya da araştırma külfetinden kurtarmaktır. Bu tür bir hukuka uygunluk sebebinin yokluğu durumunda, herhangi bir geliri iktisap eden, kullanan ya da zilyetliğini devralan herkesin üzerinde, böylesine sıradan bir işlemi gerçekleştirirken dahi ağır bir sorumluluk olacaktı. Bununla birlikte, bir malvarlığı değerini iktisap eden, kullanan ya da zilyetliğini devralan bir kişinin, bu malvarlığı değerinin suçtan kaynaklandığını bilmesi ya da bu yönde bir şüphesi bulunması halinde bu hukuka uygunluk sebebi geçerli olmayacaktır<sup>33</sup>.

### 2.2.5 Yaptırım

Yukarıda detayları açıklanan ve POCA'nın 327, 328 ve 329. maddelerinde düzenlenen suç gelirlerini aklama suçlarına uygulanacak cezalar, POCA'nın 334. maddesinde düzenlenmiştir. Bu madde uyarınca, POCA m.327, 328 veya 329. maddelerinde yer alan suçlardan birisini işleyen kişi hakkında, jürisiz yapılan yargılamaya<sup>34</sup> tabi olması halinde en fazla altı aya kadar hapis cezası ya da buna karşılık gelen para cezası ya da her iki tür cezanın da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

---

<sup>32</sup> Bkz. POCA m.327(2A), m.328(3), m.329(2A).

<sup>33</sup> Hopton, s. 50.

<sup>34</sup> Birleşik Krallık hukuk sistemindeki ceza yargılamaları, duruma göre, jüri huzurunda ya da jüri olmaksızın yapılmaktadır. Buna göre, ağır suçların yargılamasının jüri huzurunda yapılması gerekirken, hafif suçların yargılaması jüri olmaksızın yapılmaktadır. Daha detaylı ilgi için bkz. Zander, Michael, Cases and Materials on the English Legal System, 10. Baskı, Cambridge University Press, 2007, s. 509 vd.

POCA m.334(1)(b) hükmü uyarınca ise POCA m.327, 328 ve 329. maddelerinde yer alan suçlardan birisini işleyen kişi hakkında, jüri ile yapılan yargılamaya tabi olması halinde, on dört yıla kadar hapis cezası ya da buna karşılık gelen para cezası ya da her iki tür cezanın da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

### ***2.2.6 Suç Gelirlerinin Aklanmasıyla Dolaylı Olarak Bağlantılı Olan Suçlar***

POCA'nın 327, 328 ve 329. maddelerinde yer alan ve yukarıda detaylı olarak açıklanan suçlar, suç gelirlerinin aklanmasıyla doğrudan bağlantılı olan ve herkes tarafından işlenebilen suçlardır. Bununla birlikte, POCA'nın 330 ila 333. maddelerinde yer alan hükümler kapsamında, regüle edilmiş finansal sektörlerde (örn. bankacılık veya sigortacılık sektörü) çalışan kişiler bakımından, suç gelirlerinin aklandığı izlenimi yaratan şüpheli durumları raporlama yükümlülüğü öngörülmüştür.

Bu tür raporlama/ihbar yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişiler bakımından POCA m.334 kapsamında birtakım cezalar öngörülmüştür. Buna göre, POCA m.330, 331 veya 332. maddelerinde yer alan suçlardan birisini işleyen kişi hakkında, jürisiz yapılan yargılamaya tabi olması halinde en fazla altı aya kadar hapis cezası ya da buna karşılık gelen para cezası ya da her iki tür cezanın da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

POCA m.334(2)(b) hükmü uyarınca ise POCA m.330, 331 ve 332. maddelerinde yer alan suçlardan birisini işleyen kişi hakkında, jüri ile yapılan yargılamaya tabi olması halinde, beş yıla kadar hapis cezası ya da buna karşılık gelen para cezası ya da her iki tür cezanın da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

## **2.3 Kanada**

### ***2.3.1 Genel Olarak***

Açık ve stabil bir ekonominin yanında sofistike ve erişilebilir bir finansal sisteme sahip olan Kanada, suç gelirlerinin aklanması bakımından hem yurt içindeki hem de yurt

dışındaki potansiyel failer için cazip bir ülkedir<sup>35</sup>. ABD'ye komşu olması, çok kültürlü bir popülasyona ev sahipliği yapması ve Dünya'da elektronik bankacılığın en yaygın şekilde kullanıldığı ülkelerden birisi olması da Kanada'yı suç gelirlerinin aklanması bakımından riskli bir pozisyona sokmaktadır<sup>36</sup>. Nitekim, Kanada'nın resmi istatistik kurumu olan Statistics Canada'nın 2011 tarihli bir raporuna göre, Kanada'da yıllık 5 ilâ 15 milyar Kanada doları kadar suç geliri aklandığı tahmin edilmektedir<sup>37</sup>.

Kanada'nın yurt içinde maruz kaldığı en yüksek aklama riskinin kaynağını teşkil eden eylemler; sermaye piyasası dolandırıcılığı, ticari dolandırıcılık, yolsuzluk, rüşvet, sahtecilik, telif hakkı ihlali, yasa dışı uyuşturucu ticareti, kitlesel pazarlama dolandırıcılığı, ipotek dolandırıcılığı ve tütün ürünleri kaçakçılığıdır.<sup>38</sup> Bir önceki cümlede sıralananlar kadar tehdit oluşturmaya da, aklama suçu bakımından yüksek risk oluşturan diğer eylemler ise parada sahtecilik, insan kaçakçılığı, insan ticareti, kimlik hırsızlığı, kimlikte sahtecilik, yasa dışı kumar, kartlı ödeme dolandırıcılığı, hırsızlık ve soygundur<sup>39</sup>.

Kanada'da suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçunun tespit edilmesi ve önlenmesi amacıyla veri toplayan, analiz eden ve bu verileri açıklayan kurum, Kanada Finansal İşlemler ve Rapor Analizi Merkezi'dir (Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada - FINTRAC)<sup>40</sup>. Bununla birlikte, FINTRAC'ın diğer görevleri, suç gelirlerinin aklanmasına ilişkin olarak toplumun bilinçlenmesini sağlamak ve işlediği kişisel verilere yetkisiz erişimi engellemektir<sup>41</sup>. FINTRAC, suçtan

---

<sup>35</sup> Financial Action Task Force, "Canada's measures to combat money laundering and terrorist financing", 15.09.2016, s. 4, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Canada-2016.pdf>, E.T. 01.01.2021.

<sup>36</sup> McNab, Greg / Magerman, Charles M, "Canada", International Guide to Money Laundering Law and Practice, Editörler: Arun Srivastava, Mark Simpson, Richard Powell, Bloomsbury, 5. Baskı, 2019, s. 595.

<sup>37</sup> Brennan, Shannon/Vaillancourt, Roxan, "Money Laundering in Canada, 2009", s.1, <https://www150.statcan.gc.ca/n1/pub/85-005-x/2011001/article/11454-eng.pdf>, E.T. 15.10.2020.

<sup>38</sup> "Assessment of Inherent Risks of Money Laundering and Terrorist Financing in Canada", 2015, s.19 <https://www.canada.ca/content/dam/fin/migration/pub/mltf-rpcf/mtf-rpcf-eng.pdf>, E.T: 15.10.2020.

<sup>39</sup> "Assessment of Inherent Risks of Money Laundering and Terrorist Financing in Canada", 2015, s.19 <https://www.canada.ca/content/dam/fin/migration/pub/mltf-rpcf/mtf-rpcf-eng.pdf>, E.T: 15.10.2020.

<sup>40</sup> Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act, m.40, Kanun metni için bkz. <https://lois-laws.justice.gc.ca/eng/acts/P-24.501/> 03.01.2021.

<sup>41</sup> Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act, m. 40.

kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasına ilişkin mevzuattaki yükümlülüklerle uymayan kişilere, idari para cezası uygulama yetkisini haizdir<sup>42</sup>.

Kanada'nın suç gelirlerinin aklanmasına yönelik geliştirdiği hukuki rejim, FATF'nin raporunda 2016 raporu kapsamında "güçlü" bulunmuştur<sup>43</sup>. Bununla birlikte, aynı rapor kapsamında, Kanada'nın suç gelirlerini aklama suçunu işleyenlere uyguladığı yaptırımların yetersiz olduğu ve malvarlığı geri kazanım oranlarının da düşük olduğu ifade edilmiştir<sup>44</sup>.

### **2.3.2 İlgili Mevzuat**

Kanada'da suç gelirlerinin aklanmasını düzenleyen temel mevzuat, Kanada Ceza Kanunu<sup>45</sup> ile Suç Gelirleri ve Terörizmin Finansmanı Kanunu'dur (Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act - PCMLA)<sup>46</sup>. Kanada Ceza Kanunu'nda suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçu düzenlemekte iken, PCMLA esas itibarıyla finansal kuruluşlar bakımından geçerli olan önleyici tedbirleri içermekte olup, suç gelirlerini aklayanların bizzat kendisi hakkında herhangi bir suç içermemektedir<sup>47</sup>. PCMLA ve dayanağını ondan alan ikincil mevzuat kapsamında finansal kuruluşlar bakımından zorunlu kılınan önleyici tedbirler arasında göze çarpanlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Mevzuata uyum görevlisi (compliance officer) istihdam etmek,
- Suç gelirlerinin aklanması mevzuatına uyum sağlamaya yönelik politikalar ve prosedürler oluşturmak,
- Suç gelirlerinin aklanması mevzuatına uyuma ilişkin olarak personeli eğitmek,

---

<sup>42</sup> Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act, m. 73(13)(2).

<sup>43</sup> FATF, Canada's measures, s. 4.

<sup>44</sup> FATF, Canada's measures, s. 6.

<sup>45</sup> Kanun metni için bkz. <https://laws.justice.gc.ca/eng/acts/C-46/>, E.T. 03.01.2021.

<sup>46</sup> Kanun metni için bkz. <https://lois-laws.justice.gc.ca/eng/acts/P-24.501/>, E.T. 03.01.2021.

<sup>47</sup> Bununla birlikte, PCMLA kapsamındaki birtakım önleyici tedbirleri kasten ihlal eden kişi ve kurumlar hakkında çeşitli cezai yaptırımlar öngörülmüştür. Bu çerçevede, 5 yıla kadar hapis cezasına hükmedilebilmektedir.

- Suç gelirlerinin aklanmasına ilişkin olarak organizasyonun karşı karşıya olduğu riskleri tespit ve kontrol etmek amacıyla öz değerlendirme programı oluşturmak.

Bununla birlikte, PCMLA'ya ve dayanağını ondan alan ikincil mevzuata tabi olan finansal kuruluş ve araçlara getirilen en önemli yükümlülük ise belirli işlemlerin kayıtlarının tutulması ve bunların raporlanmasıdır. Buna göre, PCMLA'ya tabi olan finansal kuruluşlar ve araçlar aşağıdaki işlemleri FINTRAC'a raporlamak zorundadır:

- Her türlü değerdeki şüpheli işlemler,
- 10.000 Kanada doları ve üzeri değerdeki uluslararası elektronik para transferleri,
- 10.000 Kanada doları ve üzeri değerdeki nakit işlemler<sup>48</sup>.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu, Kanada Ceza Kanunu'nun m. 462 hükmünün 31. fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre, bir kişinin, tamamının ya da bir kısmının doğrudan ya da dolaylı olarak bir suçtan kaynaklandığını bildiği veya buna inandığı bir malvarlığı değerini gizlemek ya da dönüştürmek amacıyla kullanması, devretmesi, herhangi bir kişi ya da yere aktarması, değiştirmesi ya da aynı amaçla bu malvarlığı değerine ilişkin olarak başkaca bir işlem yapması halinde, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu oluşacaktır.

Bununla birlikte, bu davranışın suç teşkil etmesi için söz konusu malvarlığı değerinin, kanunun ifadesiyle bir “*belirlenmiş suçtan (designated offence)*” kaynaklanması gerekmektedir. Belirlenmiş suçlar ise Kanada Ceza Kanununun m.462 hükmünün 3. fıkrasında düzenlenmiştir. Bu hüküm uyarınca belirlenmiş suç, Kanada Ceza Kanunu ya da diğer bir kanun kapsamındaki ağır suçları ifade eder. Ek olarak, belirlenmiş suç olarak kabul edilen ağır suçlara iştirak etmek, teşebbüs etmek, bu suçları işlemek üzere anlaşmaya varmak ya da bunların azmettiricisi olmak da, Kanada Ceza Kanunu m. 462 kapsamında değerlendirmek için yeterlidir.

---

<sup>48</sup> McNab / Magerman, s. 602.

İlk paragrafta detaylandırılan eylemin suç teşkil etmesi için aranan diğer şart ise belirlenmiş suçun Kanada sınırları içerisinde işlenmesidir. Fakat, Kanada Ceza Kanunu m. 462’de yer alan açık hüküm gereğince, Kanada dışında kasten ya da ihmali olarak gerçekleştirilen bir eylem de, eğer Kanada’da gerçekleştirilse idi belirlenmiş suça meydan verecektiye söz konusu eylemden kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması sonucunda da m. 462 kapsamında suçtan kaynaklanan malvarlığı değerinin aklanması suçu oluşacaktır.

## 2.4 Almanya

### 2.4.1 Genel Olarak

Almanya, Uluslararası Para Fonu’nun 2020 yılına ait istatistiklerine göre, Dünya’nın en büyük dördüncü ekonomisine sahiptir. Gayrisafi milli hasılası yaklaşık 3.78 trilyon ABD Doları olan Almanya, aynı zamanda Avrupa’nın da en güçlü ekonomisidir<sup>49</sup>. Bu güçlü ekonomiye ek olarak, finansal bir merkez olması ve Avrupa’daki stratejik önemi haiz coğrafi konumu sebebiyle Almanya, para aklama faaliyetlerine elverişli bir ülkedir. FATF’nin 2010 tarihli raporuna göre, Almanya’da her yıl 40 milyar Avro ilâ 60 milyar Avro suç geliri aklandığı tahmin edilmektedir<sup>50</sup>.

Almanya, komşu olduğu ülkelere nazaran organize suçlara karşı “daha az korunmasız” olmasına rağmen, suç gelirlerinin aklanması bakımından komşularına nazaran daha elverişlidir<sup>51</sup>. Tüm bu sebeplerle, FATF, aklama suçuna ilişkin olarak Almanya’yı yüksek risk profiline sahip ülkeler arasında değerlendirmektedir<sup>52</sup>.

### 2.4.2 İlgili Mevzuat

Aklama suçuyla mücadele kapsamında Almanya’da yürürlükte olan temel mevzuat, Alman Ceza Kanunu ve Para Aklama Kanunu’dur. Bununla birlikte, Bankacılık

---

<sup>49</sup> Almanya’nın ekonomik gücüne ilişkin bu veriler Uluslararası Para Fonu’nun resmi internet sitesinden edinilmiştir. Detaylı istatistik için bkz. International Monetary Fund, “GDP, current prices” <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD/DEU>, E.T. 20.12.2020.

<sup>50</sup> Financial Action Task Force, “Mutual Evaluation Report of Germany”, 19.02.2010, s. 9.

<sup>51</sup> Zoppei, Verena, “Anti-Money Laundering Law: Socio-Legal Perspectives on the Effectiveness of German Practices”, Springer, 2017, s. 2.

<sup>52</sup> Financial Action Task Force, “Mutual Evaluation Report of Germany”, 19.02.2010, s. 9.

Kanunu gibi sektörel düzenlemeler de aklama suçuyla mücadeleyle ilişkin hükümler içermektedir<sup>53</sup>. Son olarak, aklama suçuyla mücadeleyle ilişkin olarak Avrupa Birliği tarafından çıkarılan direktiflerin de, bu bağlamda Alman hukukunun bir parçasını teşkil ettiğini ifade etmek gerekmektedir<sup>54</sup>.

Alman hukukunda suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin suç olarak düzenlendiği temel madde, Alman Ceza Kanunu'nun "*Kara para aklama; Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama*"<sup>55</sup> başlıklı 261. maddesidir. Buna göre, Alman Ceza Kanunu m. 261'de sayılan hukuka aykırı eylemlerden kaynaklanan bir malvarlığı değerine ilişkin olarak aşağıdaki işlemlerden herhangi birisini gerçekleştirmek, Alman hukuku kapsamında aklama suçunu teşkil etmektedir:

- İlgili malvarlığı değerini gizlemek,
- İlgili malvarlığı değerinin kaynağını kamufle etmek,
- İlgili malvarlığı değerinin kaynağının araştırılmasını engellemek veya tehlikeye düşürmek,
- İlgili malvarlığı değerinin bulunmasını engellemek veya tehlikeye düşürmek,
- İlgili malvarlığı değeri hakkında kazanç müsaderesi ya da eşya müsaderesi uygulanmasını engellemek ya da tehlikeye düşürmek,
- İlgili malvarlığı değeri hakkında ihtiyati tedbir hükümlerinin uygulanmasını engellemek veya tehlikeye düşürmek,
- İlgili malvarlığı değerini edinmek,

---

<sup>53</sup> Çakır, s. 175.

<sup>54</sup> Lorenz, Manuel, "*'Germany', International Guide to Money Laundering Law and Practice*", Editörler: Arun Srivastava, Richard Powel, Mark Simpson, Bloomsbury, 5. Baskı, 2019, s. 724.

<sup>55</sup> Bu çeviri bakımından esas alınan eser için bkz. Yenisey, Feridun, "*Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB): Açıklamalar, Almanca Metin, Türkçe Çeviri ve Sözlük*", Beta Yayıncılık, 2. Baskı, 2015. Buna ek olarak, aynı madde, ÇAKIR tarafından "*Karapara aklama ve hukuka aykırı şekilde elde edilen malvarlığı değerlerini kamufle etme*" olarak tercüme edilmiştir, bkz. Çakır, s. 178.

- İlgili malvarlığı değerini kendi adına ya da bir üçüncü kişi adına muhafaza etmek ya da kullanmak<sup>56</sup>.

Üzerinde, yukarıda sayılan muamelelerin gerçekleştirilmesi suç teşkil eden malvarlığı değerlerinin kaynağını teşkil eden hukuka aykırı eylemler ise bu başlığın ilk paragrafında ifade edildiği üzere, Alman Ceza Kanunu kapsamında tek tek sayılmıştır. Alman hukuku kapsamında en az bir yıl hapis cezasını gerektiren tüm suçların yanında uyuşturucu veya uyarıcı maddeyle bağlantılı hafif suçlar ile rüşvet suçu bu öncül suçlar arasında yer almaktadır<sup>57</sup>.

Alman Ceza Kanunu m. 261 kapsamında öngörülen temel ceza, üç ay ila beş yıl arası hapis cezasıdır. Bununla birlikte, suçun ağır cezayı gerektiren nitelikli hali bakımından, altı aydan on yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Nihayet, suça konu malvarlığı değerinin kanunda sayılan eylemlerden herhangi birisinden kaynaklandığını ağır dikkatsizliği veya ilgisizliği sebebiyle fark etmeyen fail hakkında, daha hafif bir ceza olan iki yıla kadar hapis cezası ya da adli para cezası öngörülmüştür<sup>58</sup>.

## 2.5 Fransa

### 2.5.1 Genel Olarak

Güçlü finansal pazarları bulunan, ithalat ve ihracat miktarı yüksek olan ve gayrisafi milli hasılası yüksek ülkelerin para aklamak isteyenler tarafından tercih edildiği bilinen bir olgudur<sup>59</sup>. Bu çerçevede, Uluslararası Para Fonu'nun 2020 tarihli verilerine göre Dünya'nın en büyük yedinci ekonomisi olarak kabul edilen<sup>60</sup> ve Avrupa Birliği'nin en önemli üyelerinden birisi olduğu hususunda şüphe bulunmayan Fransa da, önemli ölçüde para aklama riskine maruz kalan ülkeler arasında değerlendirilebilir.

---

<sup>56</sup> Dülger, s. 396-397; Lorenz, s. 734.

<sup>57</sup> Lorenz, s. 732.

<sup>58</sup> Dülger, s. 398; Çakır, s. 186.

<sup>59</sup> European Parliament Directorate-General for Internal Policies, "Offshore Activities And Money Laundering: Recent Findings And Challenges", 2017, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/595371/IPOL\\_STU\(2017\)595371\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/595371/IPOL_STU(2017)595371_EN.pdf), E.T. 20.12.2020.

<sup>60</sup> Fransa'nın ekonomik gücüne ilişkin bu veriler Uluslararası Para Fonu'nun resmi internet sitesinden edinilmiştir. Detaylı istatistik için bkz. "International Monetary Fund, 'GDP, current price'", <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD/FRA>, E.T. 20.12.2020.

Nitekim, Avrupa Parlamentosu'nun bir raporunda atıf yaptığı 2012 tarihli bir çalışmada, Fransa, Birleşik Krallık'ın ardından Avrupa Birliği'nde kara para aklama riskinin en yüksek olduğu ikinci ülke olarak gösterilmiştir<sup>61</sup>.

### 2.5.2 İlgili Mevzuat

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasıyla mücadele kapsamında Fransa'da yürürlüğe koyulan ilk düzenleme, Kamu Sağlığı Kanunu'dur<sup>62</sup>. Buna karşılık, bu Kanun kapsamında suç gelirlerinin aklanması yalnızca uyuşturucu madde kaçakçılığı ve Fransa'da yürürlükte bulunan gümrüğe ilişkin bir kanuna muhalefet suçuyla sınırlı tutulmuş olup, bağımsız olarak düzenlenmemiştir<sup>63</sup>. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin bağımsız bir suç olarak düzenlenmesi ise 1996 yılında Fransa Ceza Kanunu'nda yapılan düzenleme ile söz konusu olmuştur<sup>64</sup>.

Fransız hukukunda suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçunu düzenleyen temel hüküm, Fransız Ceza Kanunu'nun 324. maddesidir. Buna göre, *“Doğrudan veya dolaylı olarak suç işleyerek elde ettiği malvarlığı değerlerinin veya kaynağının herhangi bir yolla yasalmiş gibi gösterilmeye çalışılması para aklama faaliyeti anlamına gelir. Doğrudan veya dolaylı olarak suç işlenerek elde edilen gelirlerin gizlenmesine veya dönüştürülmesi eylemlerine katkı sunma da para aklama faaliyeti içerisinde değerlendirilir”*<sup>65</sup>.

Para aklamaya ilişkin oldukça sade bir düzenleme getirmiş olan Fransız Ceza Kanunu, aklama suçunun yaptırımını da aynı madde kapsamında düzenlemiştir. Bu çerçevede, yukarıda açıklanan para aklama eylemini gerçekleştirenler hakkında, beş yıla kadar hapis cezası ve 375.000 Avro'ya kadar adli para cezası uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte, suçun bir mesleki faaliyet yoluyla düzenli bir biçimde

---

<sup>61</sup> European Parliament Directorate-General for Internal Policies, “Offshore activities and money laundering: recent findings and challenges”, 2017, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/595371/IPOL\\_STU\(2017\)595371\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/595371/IPOL_STU(2017)595371_EN.pdf), E.T. 20.12.2020.

<sup>62</sup> Dülger, s. 401.

<sup>63</sup> Arut Kannan, Sandra Kahn, Rudolf Efremov, “France”, International Guide to Money Laundering Law and Practice, der. Arun Srivastava, Richard Powel, Mark Simpson, Bloomsbury, 5. Baskı, 2019, s.706; Dülger, s. 401; Çakır, s. 210.

<sup>64</sup> Kannan, s.706.

<sup>65</sup> Çakır, s. 211.

işlenmesi ya da bir organize suç örgütü tarafından işlenmesi halinde on yıla kadar hapis cezasına ve 750.000 Avro'ya kadar adli para cezasına hükmedilebilecektir<sup>66</sup>.

### 3 AKLAMA SUÇUYLA ULUSLARARASI MÜCADELEYE YÖNELİK ULUSLARARASI ÖRGÜTLER VE BELGELER

#### 3.1 Genel Olarak

1970'li yılların ortalarından itibaren liberal ekonomi hakimiyet kazanmaya başlamış ve serbest ticaret büyük bir artış trendine girmiştir<sup>67</sup>. Öyle ki, 1947 yılında 57 milyar dolara tekabül eden dünya ticaretinin toplam değeri, 1990'ların sonuna gelindiğinde 6 trilyon dolara ulaşmıştır<sup>68</sup>. Dünya'nın girmiş olduğu bu trend kapsamında faiz oranlarının deregülasyonu, kredi kontrolünün kaldırılması ve devlet bankalarının özelleştirilmesi gibi reformlar yapılmıştır.<sup>69</sup> Bu reformlar ile birlikte, sermaye mobilite kazanmıştır<sup>70</sup>.

Tüm bu gelişmeler ise zaten özü itibarıyla uluslararası niteliği haiz olan aklama suçunun işlenmesi için uygun bir zemin oluşturmuştur<sup>71</sup>. Bunun sonucunda, aklama suçunun önlenmesi ve cezalandırılması bakımından ulusal çaptaki hukuki düzenlemelerin yetersiz olduğu ve farklı yargı yerleri arasındaki koordinasyon ve iş birliğinin önemi anlaşılmış ve bu yönde çeşitli çözüm arayışlarına girilmiştir<sup>72</sup>. Bu başlık altında, aklama suçuyla etkin şekilde mücadele etmek adına girilen çözüm arayışlarının meyveleri olan uluslararası örgütler ve uluslararası nitelikli hukuki belgeler incelenecektir.

---

<sup>66</sup> Fransız Ceza Kanununun resmi olmayan ve Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi tarafından yapılan İngilizce tercümesinden faydalanılarak yazılmıştır, bkz. United Nations Office on Drugs and Crime, "Mechanism for the Review of Implementation of the United Nations Convention against Corruption: Country review report of France" [http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/France\\_Report\\_EN.pdf](http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/France_Report_EN.pdf), E.T. 20.12.2020.

<sup>67</sup> Steger, Manfred B., "Globalization: A Very Short Introduction", Oxford University Press, 2003, s. 41.

<sup>68</sup> Steger, s. 41.

<sup>69</sup> Steger, s. 42.

<sup>70</sup> Steger, s. 42.

<sup>71</sup> Dülger, s. 128.

<sup>72</sup> Dülger, s. 102.

## 3.2 Uluslararası Örgütler

### 3.2.1 Birleşmiş Milletler (United Nations)

Birleşmiş Milletler, yürüttüğü diğer pek çok faaliyetin yanında, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasıyla da mücadele etmektedir<sup>73</sup>. Bu mücadele, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi'nin Suç Gelirinin Aklanmasıyla Mücadele Birimi tarafından yürütülmektedir. Bu birim, 1997 yılında başlatılmış olan Suç Gelirlerinin Aklanmasına Karşı Global Program (*Global Programme Against Money Laundering*) kapsamında çalışmaktadır<sup>74</sup>.

Buna ek olarak Birleşmiş Milletler, uyuşturucu madde kaçakçılığı ile mücadele kapsamında da suç gelirlerinin aklanması konusuna eğilmektedir. Bu çerçevede, Uyuşturucu Maddelerin Uluslararası Denetimi için Birleşmiş Milletler Programı ve Uluslararası Uyuşturucu Maddelerin Denetimi Organı gibi inisiyatifler de başlatılmıştır<sup>75</sup>. Son olarak, işbu tezin konusuyla yakından ilgili olup, aşağıda da incelenecek olan 1988 tarihli Viyana Sözleşmesi de Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanmış ve imzaya açılmıştır<sup>76</sup>. Bu noktada vurgulamak gerekir ki, sadece Viyana Sözleşmesi'ni hazırlamış ve imzaya açmış olması dahi Birleşmiş Milletler'i, suç gelirlerinin aklanmasıyla mücadele eden uluslararası örgütler arasında saymak için yeterlidir.

### 3.2.2 Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force – FATF)

FATF, 1989 yılında Paris'te yapılan G-7 zirvesinde, uluslararası camianın suç gelirlerinin aklanmasına yönelik kaygılarına cevap olarak kurulmuştur<sup>77</sup>. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) bünyesinde kurulmuş olan<sup>78</sup> FATF, işbu tezin yazıldığı tarih itibarıyla otuz yedi ülke ve iki bölgesel organizasyon olmak üzere toplam otuz dokuz üyesi bulunmaktadır<sup>79</sup>. Türkiye de, 24 Eylül 1991 tarihinden bu yana bu organizasyonun bir parçasıdır<sup>80</sup>.

---

<sup>73</sup> Değirmenci, s. 146.

<sup>74</sup> Muller, Wouter H./H.Kalin, Christian/Goldsworth, John G., “*Anti-Money Laundering International Law And Practice*” Wiley & Sons Ltd, 2007, s. 51.

<sup>75</sup> Kocasakal, s. 102-104.

<sup>76</sup> Değirmenci, s. 146.

<sup>77</sup> Muller / H.Kalin / Goldsworth, s. 71.

<sup>78</sup> <https://www.hmb.gov.tr/mali-eylem-gorev-gucu>, E.T. 18.10.2020.

<sup>79</sup> <https://www.fatf-gafi.org/about/membersandobservers/>, E.T. 18.10.2020.

<sup>80</sup> <https://www.hmb.gov.tr/mali-eylem-gorev-gucu>, E.T. 18.10.2020.

FATF'nin faaliyetleri, yılda üç defa olmak üzere Ekim, Şubat ve Haziran aylarında gerçekleştirilen Genel Kurul toplantıları ve çeşitli konularda çalışmak üzere oluşturulan çalışma gruplarının gerçekleştirdiği toplantılar yoluyla yürümektedir. Bu toplantıların yanı sıra FATF tarafından, “*Terörizmin Finansmanı Çalışma Grubu*”, “*AML/CFT Değerlendirmeleri ve Uygulama Çalışma Grubu*”, “*Tipoloji Çalışma Grubu*”, ve “*Geçici Grup*” toplantıları ile özel sektörle yürütülen toplantılar düzenlenmektedir<sup>81</sup>.

FATF'nin 12 Nisan 2019 tarihli son genelgesinin “*Amaçlar, Fonksiyonlar ve Görevler*” başlıklı maddesinde, FATF'nin amacı; finansal sistemleri ve ekonomiyi kara para aklama ve terörizmin finansmanı tehlikelerinden korumak olarak belirtilmiştir<sup>82</sup>. FATF, bu amacı doğrultusunda, 40+9 Tavsiye Kararı (*40+9 Recommendations*)<sup>83</sup>, En İyi Uygulamalar Kılavuzu (*Best Practices Paper*), üye ülkeler için ayrı ayrı hazırlanan karşılıklı değerlendirme raporları (*mutual evaluation reports*) gibi çalışmalar yayımlamak suretiyle, suç gelirlerinin aklanmasına yönelik uluslararası standartlar oluşturmaya gayret etmektedir<sup>84</sup>. FATF aynı zamanda, bazı küresel sorunların varlığı halinde bu sorunların oluşturabileceği finansal suç risklerinin önüne geçmek amacıyla bazı tavsiyelerin yer aldığı rehberler de yayımlamaktadır<sup>85</sup>.

Bağımsız bir hükümetlerarası kuruluş olan FATF, uluslararası hukuk prensipleri gereğince herhangi bir yaptırım gücüne sahip değildir. Ciddi bir yaptırım gücünün yokluğu ise aklama suçuna ilişkin olarak dünya çapında standartlar oluşturmak bir yana FATF'ye mensup üyelerin hukuk sistemleri arasında dahi yeknesaklık sağlanmasını tam

<sup>81</sup> <https://www.hmb.gov.tr/mali-eylem-gorev-gucu>, E.T. 01.01.2021.

<sup>82</sup> Mandate of the Financial Task Force, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/content/images/FATF-Ministerial-Declaration-Mandate.pdf>, E.T. 18.10.2020.

<sup>83</sup> 1990 yılında FATF tarafından çıkarılan, 1996 yılında gözden geçirilerek yayınlanan ve son haline 2003 yılında kavuşan 40 Tavsiye Kararı, suç gelirlerini aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için yasal, finansal, operasyonel ve uluslararası iş birliği konularında üye ülkelerce uyulması gereken standartları içermektedir. <https://www.hmb.gov.tr/mali-eylem-gorev-gucu>, E.T. 01.01.2020. Ayrıca 2012 yılında revize edilerek söz konusu 40 Tavsiye Kararı'na ek olarak 9 Özel Tavsiye Kararı daha eklenmiştir. İştin, İnanç, AİHM Kararları Işığında Terörle Mücadelede İnsan Haklarının Sınırlandırılması, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Kitapevi, 2019, s. 287.

<sup>84</sup> Kocasakal, s. 107.

<sup>85</sup> Bu doğrultuda FATF, 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkıp tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını nedeniyle kara para ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik olarak bazı tedbir ve tavsiyeleri içeren bir rehber yayınlamıştır: “*COVID-19 ile İlişkili Kara Para Aklama ve Terörün Finansmanı – Riskler ve Politika Yanıtları*” (COVID-19-related Money Laundering and Terrorist Financing Risks and Policy Responses), <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/COVID-19-AML-CFT.pdf>, E.T. 01.01.2021.

anlamıyla temin edememektedir<sup>86</sup>. Bununla birlikte, FATF, muadili olarak değerlendirilebilecek diğer uluslararası organizasyonlarına nazaran oldukça başarılı olup, uygulamacılar ve akademisyenler tarafından model olarak gösterilmektedir<sup>87</sup>.

### 3.2.3 Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (INTERPOL)

INTERPOL, 194 üye ülkesi bulunan hükümetlerarası bir teşkilattır. INTERPOL, mensubu bulunan ülkelerin polis teşkilatları arasında bir köprü vazifesi görmektedir. Bu bağlamda INTERPOL, suç ve suçlulara ilişkin verilerin üye ülkeler arasında paylaşılmasını sağlamaktadır<sup>88</sup>. Bu tür bir misyon ile hareket eden INTERPOL, doğal olarak, özü itibarıyla sınır aşan bir suç olan suç gelirlerinin aklanmasına ilişkin olarak da çeşitli faaliyetler yürütmektedir.

Suç gelirlerinin aklanması ile mücadele kapsamında INTERPOL, 1994 yılında Fonds Provenant d'Activits Criminelles (FOPAC) isimli bir özel birim kurmuştur<sup>89</sup>. FOPAC, suç gelirlerinin aklanması ile mücadele kapsamında üye ülkeler arasında bilgi akışını sağlamakla birlikte, aynı zamanda her türlü finansal suça yönelik soruşturma tekniklerinin geliştirilmesi ve bu yönde kolluk kuvvetlerini eğitmektedir<sup>90</sup>. Uluslararası terörizmi uluslararası barış ve güvenlik için önemli bir tehlike olarak gören INTERPOL, terörist gruplar ve şüpheli kişiler hakkında bilgi toplayıp bu bilgileri arşivlemekte, ayrıca bu bilgileri analiz ederek üye devletlerle paylaşmaktadır<sup>91</sup>. Suç gelirlerinin aklanması faaliyetleri genellikle uluslararası nitelik gösterdiğinden, Interpol, bu suç ile uluslararası mücadelede önemli bir rol oynamaktadır. INTERPOL'de görevli suç gelirlerinin aklamaları uzmanları, dünyanın çeşitli yerlerinde düzenlenen konferans ve toplantılara katılmakta ve suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine yönelik bilgilendirici sunumlar yapmaktadır<sup>92</sup>.

---

<sup>86</sup> Lilley, Peter, Dealing, Dirty, "The Untold Truth About Global Money Laundering, International Crime and Terrorism", 3. Baskı, 2006, Chapter 8.

<sup>87</sup> Jakobi, Anja P., "Global networks against crime: Using the Financial Task Force as a Model?", International Journal, 2015 Vol.70(3) s. 391-407.

<sup>88</sup> <https://www.interpol.int/Who-we-are/What-is-INTERPOL>, E.T. 23.10.2020.

<sup>89</sup> Kocasakal, s.106.

<sup>90</sup> Kocasakal s.445.

<sup>91</sup> İştin, s. 354.

<sup>92</sup> Dülger, s 308.

### 3.2.4 Egmont Grubu (Egmont Group)

Egmont Grubu, 166 ayrı finansal istihbarat biriminin bir araya gelmesiyle oluşmuş bağımsız bir organizasyondur<sup>93</sup>. 1995 yılında Brüksel’de kurulmuş olan Egmont Grubu’nun üyeleri, düzenli olarak bir araya gelmekte ve bu toplantılarda suç gelirlerinin aklanmasına ilişkin olarak, gerek bilgi alışverişi gerekse de tartışmalar yapmaktadırlar<sup>94</sup>.

Bu çerçevede özetle, Egmont Grubu’nun, bünyesindeki üyelere, suç gelirlerinin aklanmasıyla mücadele kapsamında güvenli finansal istihbarat paylaşımı için bir platform sunduğu söylenebilir<sup>95</sup>. Türkiye de bu gruba üyelik için 1998 yılının Şubat ayında başvuru yapmış ve aynı yılın Haziran ayında üyeliğe kabul edilmiştir.<sup>96</sup> Bu grupta Türkiye’yi temsilen hareket eden finansal istihbarat birimi, Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın Mali Suçları Araştırma Kurulu’dur<sup>97</sup>.

### 3.2.5 Wolfsberg Grubu (Wolfsberg Group)

Wolfsberg Grubu, aralarında suç gelirlerini aklamanın da bulunduğu finansal suçlara ilişkin risk yönetimini sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak amacıyla, 13 global banka tarafından 2000 yılında İsviçre’de kurulan bir gruptur<sup>98</sup>. Wolfsberg Grubu üyesi olan bankalar arasında; Barclays, Bank of America, Citigroup, Goldman Sachs, J.P. Morgan Chase gibi sektör liderleri bulunmaktadır<sup>99</sup>.

Wolfsberg Grubu’nun ne yazılı bir nizamnamesi ya da tüzüğü, ne de başkaca resmi bir kurallar dizisi vardır. Wolfsberg Grubu’nun uygulamaları ve prosedürleri, kurulduğundan bu yana zamanla gelişmiştir. Grubun, üyelerin davranışlarını gözlemleme ya da cezalandırmaya yönelik herhangi bir mekanizması yoktur. Bununla birlikte, grup üyeleri mali yılın her çeyrek döneminde düzenli olarak toplanmaya önem vermektedir. Wolfsberg Grubu, suç gelirlerinin aklanmasıyla mücadelede standartları oluşturmaya

---

<sup>93</sup> <https://egmontgroup.org/en/content/about>, E.T. 23.10.2020.

<sup>94</sup> Kocasakal, s.106.

<sup>95</sup> <https://egmontgroup.org/en/content/about>, E.T. 23.10.2020.

<sup>96</sup> <https://www.hmb.gov.tr/egmont-grubu>, E.T. 23.10.2020.

<sup>97</sup> <https://www.hmb.gov.tr/egmont-grubu>, E.T. 23.10.2020.

<sup>98</sup> <https://www.wolfsberg-principles.com/about/mission>, E.T. 23.10.2020.

<sup>99</sup> <https://www.wolfsberg-principles.com>, E.T. 23.10.2020.

yönelik çeşitli ilkeler yayımlamaktadır<sup>100</sup>. 2014 tarihli Muhabir Bankacılık İçin Suç Gelirlerinin Aklanmasıyla Mücadele İlkeleri (Wolfsberg Anti-Money Laundering Principles for Correspondent Banking) bu yayımlara örnektir<sup>101</sup>.

### 3.3 Uluslararası Sözleşmeler

#### 3.3.1 Viyana Sözleşmesi

Tam adı Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances) olan 1988 tarihli Viyana Sözleşmesi, 1990 yılının Kasım ayında yürürlüğe girmiştir<sup>102</sup>. Viyana Sözleşmesi'nin önemi, suç gelirlerini aklama suçunu düzenleyen ilk uluslararası hukuki enstrüman olmasından ileri gelmektedir<sup>103</sup>. Türkiye de, 22 Kasım 1995 tarihli ve 4136 sayılı Kanun'la Viyana Sözleşmesini uygun bulmak suretiyle bu önemli hukuki belgeye taraf olmuştur<sup>104</sup>.

Viyana Sözleşmesi'nin esas odak noktası, belgenin isminden de anlaşılabileceği üzere, uyuşturucu ve psikotrop maddelerin kaçakçılığıdır. Viyana Sözleşmesi'nde suç gelirlerinin aklanması genel, bağımsız ve başlı başına üzerine gidilmesi gereken bir konu olarak değil ve fakat uyuşturucu ve psikotrop maddelerin kaçakçılığının önlenmesi bakımından değerlendirilmesi gereken bir olgudur<sup>105</sup>. Bu çerçevede, Viyana Sözleşmesi kapsamında suç gelirlerinin aklanması, yalnızca uyuşturucu ve psikotrop maddelerin kaçakçılığından elde edilen gelirler bakımından düzenlenmiştir<sup>106</sup>. Şöyle ki, Viyana Sözleşmesi'nin “*Suçlar ve Yaptırımlar*” başlıklı 3. maddesi (a) bendi kapsamında, taraf devletlerin kendi hukuklarında suç olarak ihdas etmesi gereken eylemler sayılmıştır. Bu eylemler yalnızca uyuşturucu ve psikotrop maddelerle ilgili olup, bu maddelerin üretimi, imalatı, arzı ve satışı gibi hususlardan ibarettir. Aynı maddenin (b) bendinde ise (a)

---

<sup>100</sup> Aiolfi, Gemma, Bauer, Hans-Peter, “*The Wolfsberg Group*”, “*Collective Action: Innovative Strategies To Prevent Corruption*”, Editör: Mark Pieth, <https://www.wolfsberg-principles.com/sites/default/files/wb/pdfs/The-Wolfsberg-Group.pdf>, E.T. 23.10.2020.

<sup>101</sup> <https://www.wolfsberg-principles.com/sites/default/files/wb/Wolfsberg-Correspondent-Banking-Principles-2014.pdf>, E.T. 23.10.2020.

<sup>102</sup> <https://www.hmb.gov.tr/uluslararasi-mucadele>, E.T. 25.10.2020.

<sup>103</sup> Kocasakal, s. 115.

<sup>104</sup> 22.11.1995 tarihli ve 22474 sayılı Resmi Gazete, Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun.

<sup>105</sup> Kocasakal, s. 116.

<sup>106</sup> Değirmenci, s. 169.

bendinde sayılan suçlardan herhangi birisinden kaynaklanan malvarlığının, “gayrimeşru kaynağını gizlemek veya olduğundan değişik göstermek veya böyle bir suçun işlenmesine karışmış bir kişinin eylemlerinin yasal sonuçlarından kaçmasına yardımcı olmak amacıyla” bu malvarlığı başka türlü bir malvarlığına dönüştürmek ya da devretmek de, taraf devletler tarafından suç olarak ihdas edilmesi gereken eylemler arasında sayılmıştır.

### 3.3.2 Strazburg Sözleşmesi

Tam adı Suç Kaynaklı Gelirlerin Aklanması, Aranması, Zapt ve Müsadere Edilmesi Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesi<sup>107</sup> (Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime) olan 1990 tarihli Strazburg Sözleşmesi, 01.09.1993 tarihinde yürürlüğe girmiştir<sup>108</sup>. Strazburg Sözleşmesi, Türkiye tarafından 27.09.2001 tarihinde imzalanmış olup, 01.02.2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir<sup>109</sup>.

Strazburg Sözleşmesi, aklama suçunu, Viyana Sözleşmesi’nde farklı olarak uyuşturucu kaçakçılığı suçunun bir sonucu ya da parçası olarak değil, başlı başına bir suç olarak düzenlemiştir<sup>110</sup>. Strazburg Sözleşmesi’nin hangi gerekçelerle imzalandığını açıklayan Mukaddime (Preamble) kısmında, giderek artan bir şekilde uluslararası bir problem haline gelen ağır suçlarla mücadele kapsamında, uluslararası skalada modern ve etkili yöntemlerin kullanılması gerektiği ve bu yöntemlerden birisinin de suçluları, suçtan kaynaklanan gelirlerden mahrum bırakmak olduğu ifade edilmiştir.

Strazburg Sözleşmesi’nin “*Para Aklama Suçları*” başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasında, taraf devletlerin suç olarak ihdas etmesi öngörülen eylemler sıralanmıştır. Bu eylemler şunlardır:

- Bir kişinin, suçtan kaynaklandığını bildiği bir malvarlığı değerinin yasa dışı kaynağını gizlemek ya da tebdil etmek yahut gelirin kaynağı olan suçun işlenmesinde dahli bulunan bir kişinin, işlediği suçun hukuki neticelerinden

<sup>107</sup> <https://www.hmb.gov.tr/strazburg-sozlesmesi>, E.T. 06.11.2020.

<sup>108</sup> <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/141>, E.T. 06.11.2020.

<sup>109</sup> [https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/141/signatures?p\\_auth=L5Ab0LN7](https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/141/signatures?p_auth=L5Ab0LN7), E.T. 06.11.2020.

<sup>110</sup> Kocasakal, s. 122; Değirmenci, s. 166.

kaçmasına yardımcı olmak amacıyla bir malvarlığı değerini değıştirmesi ya da devretmesi;

- Bir kişinin, suçtan kaynaklandığını bildiğı bir malvarlığı değerinin mahiyetini, kaynağını, konumunu, durumunu, hareketini, bu malvarlığı değerine ilişkin hakları ya da ilgili malvarlığı değeri üzerindeki mülkiyeti gizlemesi veya tebdil etmesi;
- Bir kişinin, teslim aldığı tarihte suçtan kaynaklandığını bilmesine rağmen, bir malvarlığı değerini iktisap etmesi, zilyetliğini devralması ya da ilgili malvarlığı değerini kullanması;
- Bir kişinin, yukarıdaki bentlerde sıralanan suçların işlenmesine iştirak etmesi, teşebbüs etmesi ya da bu suçun işlenmesini kolaylaştırması, teşvik etmesi ya da azmettirmesi.

### **3.3.3 Palermo Sözleşmesi**

Tam adı Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (United Nations Convention against Transnational Organized Crime) olan 2000 tarihli Palermo Sözleşmesi, 29 Eylül 2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir<sup>111</sup>. Türkiye, Sözleşme'yi, 30 Ocak 2003 tarihli ve 4800 sayılı Kanun'la uygun bularak kabul etmiştir.<sup>112</sup>

Palermo Sözleşmesi'nin 6. maddesinde, suç gelirlerinin aklanmasına ilişkin olarak taraf devletlerce, iç hukuklarının temel prensiplerine tabi olarak, suç olarak ihdas edilmesi öngörülen eylemler düzenlenmiştir. Bu eylemler, bir üst başlıkta incelenen Strazburg Sözleşmesi kapsamında düzenlenen eylemlere benzerlik göstermektedir. Buna göre, aşağıda sayılan eylemler, kasıtlı olarak gerçekleştirildikleri takdirde, Palermo Sözleşmesi uyarınca suç teşkil etmelidir:

- Bir kişinin, suçtan kaynaklandığını bildiğı bir malvarlığı değerinin yasa dışı kaynağını gizlemek ya da tebdil etmek yahut gelirin kaynağı olan suçun işlenmesinde dahli bulunan bir kişinin, işlediğı suçun hukuki neticelerinden

<sup>111</sup> <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>, E.T 11.11.2020.

<sup>112</sup> 04.02.2003 tarihli ve 25014 sayılı Resmî Gazete.

kaçmasına yardımcı olmak amacıyla bir malvarlığı değerini değiştirmesi ya da devretmesi;

- Bir kişinin, suçtan kaynaklandığını bildiği bir malvarlığı değerinin mahiyetini, kaynağını, konumunu, durumunu, hareketini, bu malvarlığı değerine ilişkin hakları ya da ilgili malvarlığı değeri üzerindeki mülkiyeti gizlemesi veya tebdil etmesi.

Yukarıdakilere ek olarak aşağıda sayılan eylemlerin de, taraf devletin iç hukukundaki temel kavramlara tabi olmak suretiyle suç olarak düzenlenmesi öngörölmüştür:

- Bir kişinin, teslim aldığı tarihte suçtan kaynaklandığını bilmesine rağmen, bir malvarlığı değerini iktisap etmesi, zilyetliğini devralması ya da ilgili malvarlığı değerini kullanması;
- Bir kişinin, yukarıdaki bentlerde sıralanan suçların işlenmesine iştirak etmesi, teşebbüs etmesi ya da bu suçun işlenmesini kolaylaştırması, teşvik etmesi ya da azmettirmesi.

Palermo Sözleşmesi'nin 7. maddesinde ise aklama suçuyla mücadele kapsamında benimsenmesi gereken tedbirler düzenlenmiştir. Aklama faaliyetlerini tespit etmek maksadıyla, bankalar ve banka niteliğinde olmayan finansal kuruluşlar ile suç gelirlerini aklamaya elverişli diğer kurumlara yönelik denetleme sistemi oluşturulması ve aynı kuruluşlar bakımından şüpheli işlemleri bildirme yükümlölüğü getirilmesi, Palermo Sözleşmesi'nin 7. maddesi kapsamında sayılan tedbirlerden birkaçıdır.

### **3.3.4 Varşova Sözleşmesi**

Tam adı Terörizmin Finansmanı ve Suçtan Elde Edilen Gelirlerin Aklanması, Aranması, Elkonması ve Müsaderesi Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi (Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism) olan Varşova Sözleşmesi, 01.05.2008

tarihinde yürürlüğe girmiştir<sup>113</sup>. Türkiye, Varşova Sözleşmesi'ni 28.03.2007 tarihinde imzalamıştır<sup>114</sup>.

Varşova Sözleşmesi, hem suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasını hem de terörizmin finansmanını düzenleyen ilk uluslararası hukuki belgedir<sup>115</sup>. Varşova Sözleşmesi, aklama suçuna ilişkin olarak Strazburg Sözleşmesi'nde yapılan tanıımı aynen muhafaza etmekle birlikte, finansal istihbarat birimi gibi yeni tanımlar da ortaya koymuştur. Yine Sözleşme kapsamında, kimlik tespiti ve şüpheli işlemlerin bildirilmesi gibi tedbirler de düzenlenmiştir<sup>116</sup>.

---

<sup>113</sup> <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/198>, E.T. 15.11.2020.

<sup>114</sup> <https://www.hmb.gov.tr/varsova-sozlesmesi>, E.T. 15.11.2020.

<sup>115</sup> Değirmenci, s. 167.

<sup>116</sup> <https://www.hmb.gov.tr/varsova-sozlesmesi>, E.T. 15.11.2020.

# ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

## TÜRKİYE’DE SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI İLE MÜCADELE

### VE SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ

#### AKLAMA SUÇU

#### 1 GENEL OLARAK

Türk hukukunda suç gelirlerinin aklanmasının suç olarak kabul edilmesi, 1996 yılında gerçekleşmiştir. 13.11.1996 tarihli ve 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun’un 19.11.1996 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte, mevzuatımıza “kara para” kavramı ilk defa girmiş ve suç gelirlerinin aklanması suç olarak düzenlenmiştir<sup>1</sup>.

765 sayılı TCK döneminde, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama münferit bir suç olarak düzenlenmemiş olsa da, Kanun’da yer alan bazı suçlar, aklama faaliyeti yürüten kimselerin cezalandırılmasını sağlamaktaydı. Bu suçlar, e. TCK’nın 296. maddesinde<sup>2</sup> yer alan; “Cürüm İşleyenleri Saklamak ve Cürümün Delillerini Yok Etmek Cürümleri”, 512. maddesinde<sup>3</sup> yer alan “Eşyayı Cürmiye Satın Almak ve Saklamak” suçlarıydı<sup>4</sup>.

---

<sup>1</sup> Ergül, s. 102; Dülger, s. 415; Yılmaz, s. 138; Çakır, s. 165.

<sup>2</sup> **765 sayılı TCK m. 296:** “Her kim hapis cezasından aşağı olmıyan cezayı müstelzim bir cürüm işledikten sonra bu cürümün icrasında faillerle evvelce itifak etmiş ve cürmü neticelendirmekte yardımcı dokunmuş olmaksızın, bir kimsenin o cürümden istifadesini temine veya Hükümetçe icra olunacak tahkikatı yanlış yola sevk etmeye yahut Hükümetin araştırmalarına veya hükmün icrasına karşı faili gizlemeye yardım eder yahut hakkında yakalama veya tevkif müzekkeresi çıkarılmış olan bir kimsenin saklı bulunduğu yeri bildiği halde yetkili mercilere derhal haber vermezse veya her kim bu cezaları istilzam eden bir cürümün eser ve delillerini yok eder yahut bunları bir suretle değiştirir veya bozarsa, hapis cezasını gerektiren suçlarda altı aydan iki yıla kadar, ağır hapis cezasını gerektiren suçlarda iki seneden dört seneye, ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasını gerektiren suçlarda da üç seneden beş seneye kadar hapis cezasına mahkum olur. Şu kadar ki, bu ceza müddeti asıl cürüm için kanunda tayin edilen cezanın üçte birini geçemez. Sair fiillerden dolayı tertip olunacak ceza beş yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasıdır.”

<sup>3</sup> **765 sayılı TCK m. 513:** “Her kim 296 ncı maddede beyan olunan haller haricinde kendisi cürümün irtikabına iştirak etmeksizin bir cürümden hasıl olan para veya sair eşyayı bilerek kabul eder veya saklar yahut satın alır yahut her ne suretle olursa olsun kabul etmek ve saklamak ve satmak hususlarında tavassut eylerse üç seneye kadar hapis ve beş yüz liraya kadar para cezasıyla cezalandırılır. Şu kadar ki tayin edilecek ceza asıl fiil için verilecek cezanın üçte birini geçemez.”

<sup>4</sup> Kocasakal, s. 324-327; Dülger, s. 412-413; Çakır, s. 163.

5237 sayılı TCK'da suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçuna yer verilmesiyle birlikte, 4208 sayılı Kanun zımnen ilga olmuştur. Diğer yandan, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 26. maddesiyle, 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun'un "1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12 ve 14 üncü maddeleri, 2 nci maddesinin (a), (b), (d) ve (e) bentleri ile 15 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları" yürürlükten kaldırılmıştır. Dolayısıyla, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu, temel ceza kanunu olan TCK içinde yer almaya başlamıştır.

## 2 4208 SAYILI KARAPARANIN AKLANMASININ ÖNLENMESİNE DAİR KANUN

13.11.1996 tarihli ve 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun'un 19.11.1996 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte, "kara para" kavramı ilk kez mevzuatımıza girdiğini belirmiştir<sup>5</sup>.

Hukukumuzda suç gelirlerinin aklanmasının suç olarak düzenlendiği ilk kanun olan 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun'un amacı; "Karaparanın önlenmesi konusunda uygulanacak esasları belirlemektir" (m. 1).

Kanun'da "kara para", 2. maddede sayılan "Fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen para veya para yerine geçen her türlü kıymetli evrakla, mal veya gelirleri veya bir para biriminden diğer bir para birimine çevrilmesi de dahil, sözü edilen para, evrak, mal veya gelirlerin birbirine dönüştürülmesinden elde edilen her türlü maddi menfaat ve değer" olarak tanımlanmıştır.

Kanun'un 2. maddesinde<sup>6</sup> aynı zamanda öncül suç da tanımlanmaktadır. Düzenlemeye göre öncül suçlar, 5237 sayılı TCK'da benimsenen eşik usulü ile değil,

---

<sup>5</sup> Ergül, s. 102; Dülger, s. 415; Yılmaz, s. 138; Çakır, s. 165.

<sup>6</sup> 4208 sayılı Kanun'un 2. maddesi: "Bu Kanunda geçen; a) Karapara; 1. 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanundaki, 2. 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanundaki, 3. 2238 sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında Kanundaki, 4. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Hakkında Kanundaki, 5. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinin 2 ve 3 numaralı bendlerindeki, 6. 4389 sayılı Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasındaki, 7. 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1) ilâ (7) numaralı alt bentlerindeki, 8. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından tasfiyeye tâbi tutulan bankalara dair iflâs ve konkordatoya ilişkin olarak

sayma usulü ile belirlenmiştir<sup>7</sup>. Ancak söz konusu maddede hangi suçların öncül suç olduğu açıkça belirlenmek yerine, öncül suçların bulunduğu kanunlara atıf yapmakla yetinilmiştir. Bu nedenle, aklama suçuna konu olan bir suç gelirinin, öncül suç niteliğinde bir suçtan elde edilip edilmediğini anlamak için, ilgili maddede dokuz bent halinde sayılan farklı kanunlara ve kanunların atıf maddelerine teker teker bakmak gerekmektedir.

Kanun’da aklama suçuna sebebiyet veren fiiller de sayma usulü ile belirlenmiştir. 4208 sayılı Kanun’un 2. maddesinin (b) bendinde yer alan bu fiilleri, “suç gelirlerini elde edenler tarafından işlenen fiiller” ve “suç gelirlerini elde etmeyenler tarafından işlenen fiiller” olmak üzere kategorize etmek mümkündür<sup>8</sup>.

Suç gelirlerini elde eden kişiler tarafından işlenebilecek fiiller:

- Suç gelirlerinin değerlendirilmesi,
- Suç gelirlerinin kullanılması,
- Suç gelirlerinin kaynak ve niteliğinin değiştirilmesi ve gizlenmesi,
- Suç gelirlerinin zilyet ya da malikinin değiştirilmesi,
- Suç gelirlerinin sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesidir.

2. maddede belirtilen suçların yarattığı hukuki sonuçlardan failin kaçmasına yardım etmek amacıyla;

- Suç gelirlerinin kaynağının veya yerinin değiştirilmesine,
- Suç gelirlerinin transfer yoluyla aklanmasına,
- Suç gelirlerinin tespitini engellemeye yönelik fiiller

---

2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 333 üncü maddesindeki, 9. 765 sayılı Türk Ceza Kanunundaki Devletin Şahsiyetine Karşı işlenen Cürümler ve aynı Kanunun 179, 192, 211 ilâ 220, 264, 316, 317, 318, 319, 322, 325, 332, 333, 335, 339, 341, 342, 345, 350, 403, 404, 406, 435, 436, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 504 ve 506 ncı maddelerindeki, Fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen para veya para yerine geçen her türlü kıymetli evrakla, mal veya gelirleri veya bir para biriminden diğer bir para birimine çevrilmesi de dahil, sözü edilen para, evrak, mal veya gelirlerin birbirine dönüştürülmesinden elde edilen her türlü maddi menfaat ve değeri, ifade eder.”

<sup>7</sup> Öncül suçun belirlenmesinde kullanılan usullere ilişkin açıklamalara aşağıda, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun maddi unsurlarının ele alındığı “Suçun Konusu ve Öncül Suç” başlığı altında yer verilecektir.

<sup>8</sup> Ergül, s. 107-109.

ise suç gelirlerini elde etmeyenler tarafından işlenen fiillerdir.

4208 sayılı Kanun'da, kara para aklama suçunun nitelikli halleri de düzenlenmiştir. Kanun'un 7. maddesinde yer alan bu haller;

- Aklama suçunun, bu maksatla kurulmuş örgütün kurucuları, örgütün işleyişinde görev alanlar veya örgüte üye olanlar tarafından işlenmesi,
- Aklama suçunun, 7. maddenin 3/b bendinde sayılan kurumlarda<sup>9</sup> kamu görevlisi veya memur olanlar tarafından işlenmesi,
- Aklama suçunun şiddet, tehdit veya silah kullanarak işlenmesidir.

Aklama suçu için 4208 sayılı Kanun'da öngörülen yaptırım, *“iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve aklanan suç gelirin bir katı kadar ağır para cezası”*dır (m. 7). Ayrıca aynı maddede, suç gelirin nemalandırılmasından elde edilen kazanç da dahil olmak üzere, suç gelirlerinin müsadere edilmesi öngörülmüştür. Bununla birlikte, Kanun'da suç gelirlerinin terör suçlarından veya kaçakçılıktan elde edilmesi ile suçun terör örgütlerine finansal destek sağlamak amacıyla işlenmesi halinde faile verilecek hapis cezasının dört seneden az olamayacağı düzenlenmiştir.

Kanun'un 8. maddesinde, aklama suçu bakımından bir zamanaşımı hükmü yer almaktadır. Buna göre, *“Karapara aklama suçlarının kovuşturulmasında zamanaşımı süresi on beş yıldır”*.

4208 sayılı Kanun aynı zamanda, Maliye Bakanlığına<sup>10</sup> bağlı olmak üzere Mali Suçlar Araştırma Kurulu'nun (MASAK) kurulmasını öngörmüş ve kurulun görevlerini belirlemiştir. Kanun'a göre MASAK'ın görevleri genel hatlarıyla, *“suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine yönelik çalışmalar yapmak, bu konuda alınması gereken önlemleri”* almaktır.

---

<sup>9</sup> “Görevi sebebiyle memur ve kamu görevlileri ile 3182 sayılı Bankalar Kanununa, 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanununa, 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanuna, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa, Ödünç Para Verme İşleri ile Özel Finans Kurumlarının Kurulması, Faaliyetleri ve Tasfiyelerine ilişkin Esas ve Usulleri düzenleyen mevzuata göre faaliyet gösteren kurumlar...”

<sup>10</sup> Günümüzde ilgili bakanlığın ismi “Hazine ve Maliye Bakanlığı” olarak değiştirilmiş olup, MASAK hala bu bakanlığa bağlı olarak görevini sürdürmektedir.

### 3 5549 SAYILI SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ ÖNLENMESİ HAKKINDA KANUN

Suç gelirlerini aklama ile daha etkili bir şekilde mücadele etmek amacıyla, 11.10.2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun yürürlüğe konmuştur. 18.10.2006 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kanun’un amacı, “suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir”.

4208 sayılı Kanun ve 5237 sayılı TCK, suç gelirlerinin bir denetim mekanizmasına yakalanmaksızın aklanmasından sonraki, diğer bir ifadeyle aklama suçu oluşuktan sonraki cezalandırma aşamasını düzenlerken 5549 sayılı Kanun, suç gelirlerinin aklanmasının engellenmesine yönelik bir dizi önleyici tedbir öngörmüştür. Bu tedbirler aklayıcıların, suç gelirlerini aklamada yoğun olarak kullandıkları yöntemlere istinaden oluşturulmuştur.

Önleyici tedbirlerin düzenlenmesi, aynı zamanda taraf olduğumuz bazı uluslararası sözleşmelerden doğan bir yükümlülüktür<sup>11</sup>. Sınırşan Organize Suçlara Karşı BM Sözleşmesi m. 7<sup>12</sup>, BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi m. 14<sup>13</sup> ve FATF tavsiyeleri bu yükümlülüklerimizin başlıca kaynağını oluşturmaktadır.

5549 sayılı Kanun’da uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülüklerimize paralel olarak, suç gelirlerinin önlenmesi amacıyla bazı kuruluşlara yükümlükler de getirmiştir. Yükümlülük getirilen kuruluşlar Kanun’da “yükümlü” olarak ifade edilmekte ve yükümlünün tanımı Kanun’un 2. maddesinde yapılmaktadır. Buna göre yükümlü ifadesi, “bankacılık, sigortacılık, bireysel emeklilik, sermaye piyasaları, ödünç para verme ve diğer finansal hizmetler ile posta ve taşımacılık, talih ve bahis oyunları alanında

---

<sup>11</sup> Dülger, s. 243.

<sup>12</sup> “Her Taraf Devlet: (a) Kara para aklamanın her biçimini önlemek ve tespit etmek için, kendi yetkisi dâhilinde, bankalar ve bankalar dışındaki mali kuruluşlar ve gerektiğinde, özellikle karapara aklamaya müsait diğer kurumlar için kapsamlı bir iç düzenleyici ve denetleyici sistem oluşturacaktır; bu sistem kimlik tespiti, kayıt tutulması ve şüpheli işlemlerin bildirilmesi ihtiyaçlarına cevap verecektir.”

<sup>13</sup> “Her Taraf Devlet; a) Karapara aklamanın her biçimini önlemek ve tespit etmek için, kendi yetkisi dâhilinde, para ve kıymetlerin transferi için resmî veya gayriresmî hizmet veren gerçek veya tüzel kişiler dâhil olmak üzere, bankalar ve bankalar dışındaki mali kuruluşlar ve uygun olan hallerde, özellikle karapara aklamaya müsait diğer kurumlar için kapsamlı bir düzenleyici ve denetleyici iç sistem oluşturacaktır. Bu sistem müşterinin ve uygun hallerde, yararlanıcı hesap sahibinin kimliğinin tespitini, kayıt tutulmasını ve şüpheli işlemlerin bildirilmesini zorunlu kılacaktır”

*faaliyet gösterenler; döviz, taşınmaz, değerli taş ve maden, mücevher, nakil vasıtası, iş makinesi, tarihi eser, sanat eseri ve antika ticareti ile iştirak edenler veya bu faaliyetlere aracılık edenler ile noterler, spor kulüpleri ve Bakanlar Kurulunca belirlenen diğer alanlarda faaliyet gösterenleri” ifade etmektedir.*

Kanun’un getirdiği sistemi daha iyi anlamak bakımından, Kanun’da öngörülen tedbirleri kısaca incelemekte fayda bulunmaktadır.

### **3.1 Suç Gelirlerinin Aklanmasında Önleyici Tedbirler**

#### **3.1.1 Kimlik Tespiti (m. 3)**

Bankalar, suç gelirlerinin aklanmasında sıklıkla kullanılan araçlardan biridir. Suç gelirlerini aklama aşamalarının ilk basamağını oluşturan “*yerleştirme*” aşamasında bankalar kullanılarak, suçtan elde edilen gelirler ya nakde çevrilmekte ya da bankalar aracılığı ile mali sisteme dahil edilmektedir.

FATF’nin 10 nolu tavsiyesinde, finansal kuruluşların isimsiz veya bariz şekilde sahte isimlere ait hesap bulundurmasının yasaklanması tavsiye edilmiştir<sup>14</sup>.

5549 sayılı Kanun’un 3. maddesine göre yükümlüler, “*kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek*” zorundadır.

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik’te<sup>15</sup> kimliğinin tespit edilmesi gerekenler belirlenmiştir. Bu kişiler:

- Gerçek kişiler (m. 6),

---

<sup>14</sup> “Finansal kuruluşların isimsiz veya bariz şekilde sahte isimlere ait hesap bulundurması yasaklanmalıdır. Finansal kuruluşlar; (i) iş ilişkisi tesis ederken, (ii) Arızı işlemler gerçekleştirirken: (i) uygulanabilir belirli bir limitin üzerindeki (15.000 ABD Doları/Avro) işlemler veya (ii) 16. Tavsiyenin Açıklayıcı Notu kapsamındaki elektronik transferler, (iii) karapara aklama veya terörün finansmanı şüphesi olduğunda, (iv) daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin doğruluğu veya yeterliliği hakkında şüphe duyduğunda, müşterini tanı tedbirlerini uygulamaya zorunlu tutulmalıdır. Finansal kuruluşların müşterini tanı tedbirlerini uygulama zorunluluğuna ilişkin prensip yasa ile düzenlenmelidir. Her ülke, yasa veya uyulması zorunlu yasal düzenlemelerle belirli müşterini tanı yükümlülüklerini nasıl zorunlu hale getireceğini belirleyebilir.”

<sup>15</sup> 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’un uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenleyen Yönetmelik, 09.01.2008 tarihli ve 26751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

- Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişiler (m.7),
- Dernek ve vakıflar (m.8),
- Sendika ve konfederasyonlar (m.9),
- Siyasi Partiler (m. 10),
- Yurt dışında yerleşik tüzel kişiler (m. 11),
- Tüzel kişiliği olmayan bazı teşekküller (apartman, site veya iş hanı yönetimi gibi), (m. 12),
- Bazı kamu kurumları,
- Başkası adına hareket edenlerdir (temsile yetkili kimseler), (m. 14).

### **3.1.2 Şüpheli İşlem Bildirimi (m. 4)**

Şüpheli işlem bildirimi, mevzuatımıza ilk kez 4208 sayılı Kanun'un 15. maddesi ile girmiştir. MASAK'a ilk şüpheli işlem, 1997 yılının Eylül ayında bildirilmiştir<sup>16</sup>.

FAFT'nın 13 nolu tavsiyesinde, *“Bu tavsiye, finansal kuruluşların bir fonun suç geliri olduğu veya terörün finansmanı ile ilgili bulunduğu yönünde şüphe duymaları veya şüpheyi gerektirecek makul bir nedene sahip bulunmaları durumunda bunu derhal mali istihbarat birimine bildirmelerinin ülke mevzuatında yasa veya yönetmelik düzeyinde bir zorunluluk olarak yer alması konusunu içermektedir.”* ifadeleri yer almaktadır.

Yükümlü kuruluşlarda yapılan veya yapılmak istenen işlemlere konu olan malvarlığı değerlerinin, yasa dışı yollardan elde edildiği veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair şüphenin varlığı halinde yükümlülerin, bu durumu en kısa sürede MASAK'a bildirmeleri gerekmektedir. Şüpheli işlem bildirimi ile suçtan elde edilen malvarlığı değerlerinin farklı değerlere dönüştürülmesinin, bunların kullanılarak işlemler yapılmasının veya yurt dışına veya farklı hesaplara aklanılmasının önlenmesi ve dolayısıyla suçluların bu işlemler vasıtasıyla yakalanması amaçlanmıştır.

### **3.1.3 Devamlı Bilgi Verme: Nakit İşlem Bildirimi (m. 6)**

5549 sayılı Kanun'un 6. maddesine göre yükümlüler, *“taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerde, Bakanlıkça belirlenecek tutarı aşanları MASAK*

---

<sup>16</sup> Aykın, Hasan, *“Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Şüpheli İşlem Bildirim Sistemi”*, Bankacılar Dergisi, S. 65, 2008, s. 37-65.

*Başkanlığına bildirmek zorundadır*”. Ayrıca maddede bildirimi gerekli işlem türlerinin neler olduğunun da Bakanlıkça belirleneceği düzenlenmiştir. Maddedeki “*Bakanlık*” ifadesiyle Maliye Bakanlığı kastedilmektedir (m. 2).

Bakanlığın yayınladığı bankalara yönelik “*Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi*”nde<sup>17</sup>, bu işlemlerin neler olduğu belirlenmiştir. Bu işlemler, hesaba para yatırma-çekme işlemleri, yurt içi para transfer işlemleri, yurt dışı para transfer işlemleri, kredi işlemleri, döviz/efektif alım satım işlemleri, fatura vb. kurum ödemeleri, banka tahsilatları, yatırım işlemleri, POS işlemleri, kredi kartı/banka kartı işlemleri, kıymetli evrak işlemleri, iptal-iade-düzeltilme işlemleri ve diğer işlemlerdir.

#### **4 SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ AKLAMA SUÇU (TCK M. 282/1)**

##### **4.1 Genel Olarak**

TCK’nın ikinci kitabında yer alan, “*Özel Hükümler*” bölümünün dördüncü kısmında “*Millete ve Devlete Karşı Suçlar*” tanımlanmıştır. Dokuz bölümden oluşan bu kısmın ikinci bölümünde “*Adliye Karşı Suçlar*” düzenlenmiştir. Ceza adaletinin gerçekleşmesini engellemeye yönelik fiillerin yaptırım altına alındığı bu bölümün 282. maddesinde, “*Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu*” yer almaktadır<sup>18</sup>.

“*Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama*” başlığı altında düzenlenen TCK’nın 282. maddesinin birinci fıkrasında aklama suçu düzenlenirken, maddenin ikinci fıkrasında ise aklama suçunun konusunu oluşturan malvarlığı değerlerini satın alma, kabul etme, bulundurma veya kullanma hareketleri de ayrıca suç olarak düznelenmiş ve yaptırıma bağlanmıştır.

TCK’nın 282. maddesine göre; “*Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini, yurt dışına çıkaran veya bunların*

<sup>17</sup> <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/09/MSK-RHB-%C5%9E%C4%B0B-001-1.4.pdf>, E.T 17.11.2020.

<sup>18</sup> Koca, Mahmut / Üzülmöz, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2019, s. 983

gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır”. Maddenin 26.06.2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun ile değişmeden önceki ilk halinde<sup>19</sup>, öncül suça ilişkin öngörülen hapis cezasının alt sınırı bir yıldır. Ancak, söz konusu değişiklik ile bu sınır altı aya indirilmiştir. Ayrıca suça uygulanan yaptırım miktarı da bu değişiklik ile artırılarak, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyken, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası olarak değiştirilmiştir.

Madde metninden de anlaşılacağı üzere, aklama suçunun oluşumu için evveliyatında aklama suçundan bağımsız bir başka suç işlenmiş olmalıdır. Öğretide “öncül suç” olarak adlandırılan bu suçların neler olabileceği, 4208 sayılı Kanun’un aksine yeni TCK’da sayma usulü ile belirlenmemiştir. 5237 sayılı TCK’nın düzenlemesine göre öncül suç, “alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını” gerektiren herhangi bir suç olabilir.

İkinci fıkra göre ise; “Birinci fıkradaki suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır”. Maddenin ilk halinde yer almayan bu fıkra, 26.06.2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun’un 5. maddesiyle madde metnine eklenmiştir.

Suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halinin düzenlendiği üçüncü<sup>20</sup> fıkrasına göre, suçun “kamu görevlisi veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında” işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır<sup>21</sup>.

---

<sup>19</sup> Maddenin 26.06.2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun ile değişmeden önceki hali: “(1) Alt sınırı **bir yıl** veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek **ve** meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere **tabi** tutan kişi, **iki** yıldan **beş** yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

<sup>20</sup> Maddede yer alan fıkra numaraları ile madde gerekçesinde yer alan fıkra numaralarındaki uyumsuzluğun nedeni, maddede 26.06.2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere ikinci fıkranın eklenip, diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmiş olmasıdır.

<sup>21</sup> **TCK m. 282 gerekçesi:** “Maddenin ikinci fıkrasında bu suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâli düzenlenmiştir. Buna göre, söz konusu suçun kamu görevlisi tarafından görevini yaparken ve görevinin sağladığı kolaylıktan yararlanarak ya da belli bir meslek sahibi kişi tarafından mesleğinin icrası sırasında ve sağladığı kolaylıktan yararlanarak işlenmesi hâlinde, ceza artırılabacaktır.”

Maddenin dördüncü fıkrasında ise suçun diğer nitelikli hali olan, aklama suçunun örgütlü suç kapsamında işlenmesi hali düzenlenmiştir. Dördüncü fıkra uyarınca, “*aklama suçunun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde*” işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır<sup>22</sup>.

Beşinci fıkrada, suçun işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunacağı düzenlenirken, altıncı ve son fıkrada ise suçla ilgili etkin pişmanlık hükümlerine yer verilmiştir<sup>23</sup>.

İşleniş amacı adaletin gerçekleşmesinin engellenmesi olan bu suç, muhakemenin gerçek olgu ve delillerle yürütmesini engellediği için “*Adliyeye Karşı Suçlar*” bölümünde düzenlenmiştir<sup>24</sup>. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun aslında TCK m. 281’de düzenlenen “*Suç Gelirlerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme*” suçunun özel bir şekli olduğu belirtilmektedir<sup>25</sup>. Zira, aklama suçunda da suç gelirlerini yok etme, gizleme veya değiştirme suçunda olduğu gibi suçun faillerinin, haklarında bir ceza soruşturması veya kovuşturması yürütülmesi ihtimaline karşı, öncül suça dair gerçeklerin ortaya çıkmasını engelleme amaçları söz konusudur.

#### 4.2 Korunan Hukuki Değer

Kanunlarda suç olarak düzenlenen her fiil, aynı zamanda hukuken korunan bir değer ihlali niteliğindedir<sup>26</sup>. Hukuki değer ihlali niteliği taşımayan bir suçtan bahsedilmesi mümkün değildir. Ceza kanunlarında suç olarak tanımlanan bir fiil, hukukla korunan birden fazla değeri ihlal edebilir<sup>27</sup>. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini

---

<sup>22</sup> **TCK m. 282 gerekçesi:** “Üçüncü fıkrada, bu suçun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, verilecek cezanın belli oranda artırılması öngörülmüştür. Ancak, belirtilmelidir ki, bu suçtan dolayı verilecek artırılmış ceza, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçundan dolayı ayrıca cezalandırılmaya engel teşkil etmemektedir.”

<sup>23</sup> TCK m. 282/6: “Bu suç nedeniyle kovuşturma başlamadan önce suç konusu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlayan veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştıran kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle cezaya hükmolunmaz.”

<sup>24</sup> Koca / Üzülmmez, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 983.

<sup>25</sup> Artuç, Mustafa, Pratik Türk Ceza Kanunu, 5. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2019, s. 1453.

<sup>26</sup> Özgenç, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 176.

<sup>27</sup> Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 177; Koca, Mahmut / Üzülmmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 117

aklama suçu ile de birden fazla hukuki değer koruma altına alınmıştır. Diğer bir ifade ile, bu suçla korunan hukuki değer karma niteliktedir<sup>28</sup>.

Aklama suçunun düzenlendiği bölüm olan “*Adliye Karşı Suçlar*”, yargıyı dışarıdan gelebilecek saldırılara karşı korumayı amaçlamaktadır<sup>29</sup>. Çünkü adliyelerin idaresi, toplum nazarında güvenilir ve saygı duyulur bir şekilde yürütülmelidir<sup>30</sup>. Bu bölümde düzenlenen suçların işlenmesinin adalete olan güveni sarstığı düşünülmektedir<sup>31</sup>. Bu nedenle aklama suçu ile korunan hukuki değer, adalete olan inanç olduğu belirtilmektedir<sup>32</sup>. Şöyle ki, suç gelirlerinin aklanması aslında suç gelirlerini ortadan kaldırmaktır. Suç gelirlerinin diğer bir ifadeyle, suç delillerinin ortadan kalkması ile gelirlerin yasa dışı kaynağı ile bağlantısı kesilmekte, dolayısıyla öncül suçu işleyen faillerin yargı önünde yargılanması imkânsız hale gelmektedir. Böylece adalet sisteminin işleyişi engellenmiş olmaktadır<sup>33</sup>. Dolayısıyla adaletin gerçekleşmesi, muhakemenin gerçek olgu ve delillerle yürümesi engellenmektedir<sup>34</sup>. Adalet sisteminin düzgün işlemesi için, suçtan elde ettiği gelirleri aklayan veya bunları bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan fail veya faillerin yakalanıp, yargılandıktan sonra kanunda öngörülen yaptırımların bu kişilere uygulanması gerekmektedir.

Suç gelirlerinin aklanması neticesinde soruşturma makamlarının suç delillerini takip edip faillere ulaşamaması, suçluların kayırılması sonucunu doğurmaktadır<sup>35</sup>. TCK m. 282’de düzenlenen bu suç ile suçluların kayırılması da önlenmek istendiğinden, bu suçla korunan diğer bir hukuki değer “*adil yargılanma hakkı*” olduğu söylenmektedir<sup>36</sup>.

---

<sup>28</sup> Dülger, s. 452.

<sup>29</sup> Erdem, Mustafa Ruhan / Tezcan, Durmuş / Önok, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2019, 17, s.12, Ünver, Yener, Adliye Karşı Suçlar, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2016, s. 34.

<sup>30</sup> Gözübüyük, A. Pulat, “*Adliye Karşı Cürümler*”, Adliye Dergisi, 1969, S.8 s.475 Aktaran: Çakır, s. 261.

<sup>31</sup> Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 14. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 1192.

<sup>32</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1192.

<sup>33</sup> Dülger, s. 453.

<sup>34</sup> Koca / Üzülmüş, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 983.

<sup>35</sup> Özgenç, İzzet, Suç Örgütleri, 12. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019 s.129.

<sup>36</sup> Ünver, “*Adliye Karşı Suçlar*”, s. 40 vd. Özbek ve diğerleri, Türk Ceza hukuk Özel Hükümler s. 1193. “*Devletin adli çıkarlarına karşı işlenen bir suç olma özelliği gösteren bu suçun hukukî konusunu adil yargılanma hakkı oluşturmaktadır. Zira bu suçu oluşturan eylemler soruşturma ve kovuşturma makamlarının öncül suçlardan elde edilen malvarlığı değerlerine ulaşmasını ve etkin biçimde soruşturma*

Aklama suçuyla korunan hukuki değer ile ilgili açıklamalara, 5237 sayılı Kanun'un 282. maddesinin gerekçesinde de yer verilmiştir. Madde gerekçesine göre; *“Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerine meşruiyet görüntüsü verilerek ekonomik sisteme sokulması, suç işlemenin kazanç elde etme açısından cazip bir yol olarak görülmesine neden olmaktadır. Suç işlemek suretiyle veya dolayısıyla elde edilmiş olan ekonomik değerlerin meşruiyet görüntüsü kazandırılarak ekonomik sisteme sokulması, aynı zamanda suç delillerinin değiştirilmesi, gizlenmesi ve dolayısıyla, suçlunun kayırılması sonucunu doğurmaktadır. Bu düşüncelerle, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin, yurt dışına transfer edilmesi veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutulması, ayrı bir suç olarak tanımlanmıştır<sup>37</sup>.”*

Cezaların amacı, *“caydırma (genel önleme)”, “uslandırma (özel önleme)”, “tasfiye” ya da “yok etme”dir<sup>38</sup>*. Madde gerekçesinde de, *“Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerine meşruiyet görüntüsü verilerek ekonomik sisteme sokulması, suç işlemenin kazanç elde etme açısından cazip bir yol olarak görülmesine neden olmaktadır”* ifadelerine yer verilerek, cezanın genel önleme amacına atıfta bulunulmuştur<sup>39</sup>.

Hükmün getiriliş amacından yola çıkarak, aklama suçu ile korunan diğer bir hukuki değer de, suç işlenmesinin önlenmesi olduğu söylenmektedir<sup>40</sup>. Ayrıca 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un *“Amaç”* başlıklı birinci maddesinde de, kanunun amacının suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine dair

---

*ve kovuşturma yapılmasını engellemekte, böylece bu suçla gizlenen öncül suçların ve faillerinin ortaya çıkarılmasını güçleştirmektedir. Dolayısıyla aklama eylemlerinin suç haline getirilmesiyle adalet sistemi korunmuş olmaktadır. Madde gerekçesinde yer alan ‘Suç işlemek suretiyle veya dolayısıyla elde edilmiş olan ekonomik değerlerin meşruiyet görüntüsü kazandırılarak ekonomik sisteme sokulması, aynı zamanda suç delillerinin değiştirilmesi, gizlenmesi ve dolayısıyla, suçlunun kayırılması sonucunu doğurmaktadır’ ifadesi de bu hususu destekleyici niteliktedir. Nitekim, kanun koyucu bu suçu hukuki konusu itibarıyla ‘Adliye karşı suçlar’ arasında düzenleyerek suçla mücadeleye ilişkin toplumsal yararın adli yararlarla temsil edildiği düşüncesini ortaya koymaktadır. Bu bakımdan anılan suç, adil yargılanma hakkının yanı sıra adliyeyle ilişkin yararları da korumakta ve aslında suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme suçunun özel bir şeklini oluşturmaktadır”; Yargıtay - CGK., E. 2015/172 K. 2018/435 T. 16.10.2018. www.lexpera.com.tr , E.T. 30.12.2020.*

<sup>37</sup> Kanun maddelerinin gerekçelerine, [www.sinerjimevzuat.com.tr](http://www.sinerjimevzuat.com.tr) adresinden ulaşılmıştır.

<sup>38</sup> Dilberoğlu, Vedat, *“Cezalar ve Güvenlik Tedbirlerinin Amacı ve Niteliği”*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y. 4, S. 65, 2016, s.1517-1544, s. 1525.

<sup>39</sup> Dülger, s. 455.

<sup>40</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1193; Dülger, s. 454.

usul ve esasların belirlenmesi olduğu düzenlenmiştir. Gerçekten, bir öncül suç işlenmesi ile elde edilen gelirlerin aklanamaması durumunda, öncül suçun işlenmesinin bir anlamı kalmayacaktır. Dolayısıyla aklama suçunun önlenmesi, suç gelirlerinin elde edildiği öncül suçların da engellenmesine katkı sağlayacaktır<sup>41</sup>.

Suç gelirlerinin aklanmasıyla, yasa dışı faaliyetler de finanse edilmektedir. Diğer bir ifadeyle, yasa dışı yollardan elde edilen gelirler, yine yasa dışı faaliyetlerin devam etmesi için kullanılmakta ve bu durum suç örgütlerinin giderek güçlenmesi sonucunu doğurmaktadır<sup>42</sup>. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kaçakçılığı ve ticareti başta olmak üzere birçok örgütlü suçluluğun ve terörün beslenmesine aracılık sağlayan suç gelirlerini aklama faaliyetlerinin engellenmesi, bu örgütlere kaynak akışının önlenmesi açısından da büyük önem taşımaktadır. Zira suç örgütleri büyüdükçe ülkedeki ekonomik düzen ve denge bozulmakta, ülkedeki yolsuzluk, rüşvet vb. eylemler de artarak, kurumlarda yozlaşmaya sebep olmaktadır<sup>43</sup>.

Suç örgütleri, suç işlemek suretiyle elde ettikleri ve aklama faaliyeti neticesinde finansal sisteme dahil ettikleri maddi gücü kullanarak, faaliyet gösterdikleri pazarlarda hâkim duruma gelebilmektedirler. Dolayısıyla aklama faaliyetleri neticesinde, elde edilen büyük meblağlar ile hâkim duruma gelme neticesinde, piyasalardaki serbest rekabetin de olumsuz etkilendiği söylenebilir. Nitekim kanun koyucu, TCK'nın 282. maddesinin 4. fıkrasında, aklama suçunun suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halini de, cezayı artırmayı gerektiren nitelikli hal olarak düzenlemiş ve bu halde cezanın bir kat artırılacağını hüküm altına almıştır.

Açıklanan nedenlerle, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu ile korunan belki de en önemli hukuki değer, ülkedeki ekonomik ve mali istikrar, düzen ve dengedir. Aynı nedenlerle, korunmak istenen bir başka hukuki değer de kamu düzeni olduğu söylenebilir. Zira, terörün ve suç örgütlerinin finanse edilerek, bunların daha da büyümeleri, ülkedeki huzur ve barışın bozulmasına da neden olacaktır<sup>44</sup>.

---

<sup>41</sup> Dülger, s. 455.

<sup>42</sup> Kocasakal, s. 26; Dülger, s. 454.

<sup>43</sup> Kocasakal, s. 174; Dülger, s. 454.

<sup>44</sup> Kocasakal, s. 174.

### 4.3 Suçun Maddi Unsurları

#### 4.3.1 Suçun Konusu ve Öncül Suç

Suçun konusu, suç tipinde belirlenen icra hareketlerinin üzerinde gerçekleştiği şahıs veya şeydir<sup>45</sup>. Örneğin çocuk düşürtme suçunun (TCK m. 99) konusu, henüz doğmamış cenin; organ ve doku ticareti suçunun (TCK m. 91) konusu, organ veya dokudur. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusu ise TCK'nın 282. maddesinde, *“alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri”* olarak belirlenmiştir.

Aklama suçunun konusu, 4208 sayılı Kanun'da yer alan düzenlemenin aksine, TCK'da daha yalın bir şekilde düzenlenmiştir. 4208 sayılı Kanun'a göre suçun konusu Kanun'un 1. madde 1/a fıkrasında sayma yöntemi ile belirlenen suçların *“işlenmesi suretiyle elde edilen para veya para yerine geçen her türlü kıymetli evrakla, mal veya gelirleri veya bir para biriminden diğer bir para birimine çevrilmesi de dahil, sözü edilen her türlü maddi menfaat ve değer”* şeklinde belirlenmişti. Maddede *“her türlü maddi menfaat ve değer”* ifadesinin zaten bir üst kavram olmasına rağmen ayrıca para, para yerine geçen kıymetli evrak ve gelir terimlerinin kullanılması gereksiz görülmüş ve öğretilde bu yönüyle eleştirilmiştir<sup>46</sup>.

Suçun konusuna ilişkin açıklamalara, TCK m. 282'nin gerekçesinde de yer verilmiştir. Gerekçeye göre; *“bu suçun konusunu suçtan kaynaklanan malvarlığı değerleri oluşturmaktadır. Bu malvarlığı değerlerinin elde edildiği suçun türü veya mahiyeti önemli değildir. Önemli olan, bu suçun konusunu oluşturan ekonomik değerlerin, başka bir suçun işlenmesi suretiyle veya dolayısıyla elde edilmiş olmasıdır.”*<sup>47</sup>

Görüldüğü üzere, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçunun konusunun açıklanması bakımından, üzerinde durulması gereken önemli kavramlardan biri, *“malvarlığı değeri”*, diğeri ise *“öncül suç”* kavramlarıdır.

<sup>45</sup> Özbek, Veli Özer / Doğan, Koray / Bacaksız, Pınar, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s.211.

<sup>46</sup> Dülger, s. 205, Özgenç, Suç Örgütleri, s. 141, Değirmenci, s. 430-432.

<sup>47</sup> www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T. 01.01.2021.

#### 4.3.1.1 Malvarlığı Değeri Kavramı

Malvarlığı (mamelek), para ile ölçülebilen, değer taşıyan hak ve borçların tümüne verilen isimdir<sup>48</sup>. Malvarlığı değerinin tanımına, TCK m. 282’de ve gerekçesinde yer verilmemiştir. Ancak, malvarlığı değeri kavramından ne anlaşılması gerektiği noktasında, malvarlığı değerlerinin aklanması ile ilgili düzenlemeler içeren bazı uluslararası belgelerde yer alan tanımlara bakılabilir. Bazı uluslararası düzenlemelerde malvarlığı kavramına ilişkin tanımlar şu şekildedir:

**Viyana Konvansiyonu 1. Madde (q) bendi:** “‘Malvarlığı (mamelek)’, maddi veya gayrimaddi, menkul veya gayrimenkul, fiziki varlığı olan veya olmayan her türlü mal ile bunlar üzerinde mülkiyet veya yararlanma hakkını gösteren hukuki belgeler veya senetler demektir.”

**Strasbourg Anlaşması 1. Madde (b) bendi:** “‘Mal’, maddî veya gayri maddî, menkul veya gayrimenkul her çeşit mal ile bunlar üzerinde mülkiyet veya mal üzerindeki bir hakkı gösteren hukukî belge veya senetleri içerir”

**BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi 2. Madde (d) bendi:** “‘Malvarlığı’ maddi veya gayri maddi, taşınır veya taşınmaz, somut veya soyut her türlü varlık ve bu tür varlıklara ilişkin tasarruf hakkını veya menfaati tevsik eden yasal belgeler veya araçlar anlamına gelir.”

Malvarlığı kavramının tanımı üzerine, uluslararası belgelerde, ikame ifadelerle hemen hemen benzer tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlardan malvarlığı değerinin;

- Maddi bir değerinin olması,
- Taşınır veya taşınmaz bir mal olabileceği,
- Fiziki olarak var olan (her türlü eşya vb.) veya olmayan (ticari markalar, patent hakları vb.) varlıklar olabileceği,
- Bu varlıklar üzerindeki hakkı veya hakları gösteren her türlü belge olabileceği

çıkarımları yapılabilir.

---

<sup>48</sup> Oğuzman, Kemal / Barlas, Nami, Medeni Hukuk, 25. Bası, Vedat Kitapçılık, 2019 s. 147.

O halde, suçtan kaynaklanması şartı ile başta nakit veya kaydî para olmak üzere her türlü malvarlığı değeri (maddi değeri olan taşınır eşyalar, taşınmazlar, kıymetli evrak, marka-patent hakları vb. birçok değer), TCK m. 282’de düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusu olabilecektir.

Bu noktada, üzerinde durulması gereken en önemli konulardan diğeri de öncül suçtur. Suçun konusunun belirlenmesi açısından öncül suç ve işlenen bu öncül suç neticesinde elde edilen malvarlığı değeri arasındaki ilişkinin ortaya konulması gerekmektedir.

#### 4.3.1.2 Öncül Suç

TCK’nın 282. maddesinin gerekçesinde<sup>49</sup> de belirtildiği üzere, bu suç bakımından önemli olan, suçun konusunu teşkil eden malvarlığı değerinin suçtan dolayı elde edilmiş olmasıdır. Eğer ortada öncül suçtan elde edilmiş bir malvarlığı değeri yoksa, aklama suçunun varlığından da bahsedilemez. Diğer bir deyişle, aklamaya konu malvarlığı değerlerinin, Kanun’un belirlediği nitelikleri haiz bir öncül suçtan elde edilmemesi durumunda aklama suçu da oluşmayacaktır. Bu noktada, suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerinin elde edildiği suçun, TCK m. 282 kapsamında bir öncül suç olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir<sup>50</sup>.

Öncül suçların ne şekilde belirleneceği birçok uluslararası düzenlemeye konu olmuştur<sup>51</sup>. FATF’ın 1 nolu tavsiye kararına göre; “*ülkeler karapara aklama suçunu, öncül suçları en geniş şekilde ihtiva edecek şekilde, bütün ağır suçlara uygulamalıdır*”. Diğer yandan, taraf devletlere aklama suçu teşkil eden bazı eylemleri suç olarak düzenleme yükümlülüğünü ilk defa getiren “*Viyana Konvansiyonu*”<sup>52</sup>, yalnızca

<sup>49</sup> “Bu suçun konusunu suçtan kaynaklanan malvarlığı değerleri oluşturmaktadır. Bu malvarlığı değerlerinin elde edildiği suçun türü veya mahiyeti önemli değildir. Önemli olan, bu suçun konusunu oluşturan ekonomik değerlerin, başka bir suçun işlenmesi suretiyle veya dolayısıyla elde edilmiş olmasıdır.”

<sup>50</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1193.

<sup>51</sup> Çakır, s. 95.

<sup>52</sup> Viyana Sözleşmesi “Suçlar ve Yaptırımlar” başlıklı 3. maddesin 1. Fıkrasının (b) bendi: “1. Her bir Taraf, aşağıda sayılan fiilleri, kasti olarak işlendiği zaman, kendi hukukunda suç olarak ihdas etmek için gerekli önlemleri alacaktır: .... (b) (i) Bir mamelekin bu fıkranın (a) bendindeki suç veya suçlardan birinden veya suç veya suçlardan birine iştirakten kaynaklandığını bilerek, mameleğin gayrimeşru kaynağını gizlemek veya olduğundan değişik göstermek veya böyle bir suçun işlenmesine karışmış bir kişinin eylemlerinin yasal sonuçlarından kaçmasına yardımcı olmak amacıyla, bu mameleğin bir başka mameleğe dönüştürülmesi veya devredilmesi; (ii) 1 inci fıkranın (a) bendinde belirtilen suçlardan birinden veya

uyuşturucu ve uyarıcı madde ile ilişkili suçlardan elde edilen gelirlerin, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusunu oluşturacağı hüküm altına alınmıştır<sup>53</sup>. Strasbourg Sözleşmesi'nde ise hangi eylemlerin öncül suç olarak düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir<sup>54</sup>. Aklama suçu ile ilgili uluslararası hukuktaki diğer bir düzenleme olan BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi'nin "*Suç Gelirlerinin Aklanması*" başlıklı 23. maddesinde ise öncül suçlara ilişkin birtakım kriterler belirlenmiştir<sup>55</sup>. Buna göre, taraf devletler kapsamı en geniş öncül suç grubunu uygulamaya çalışacak, en azından, bu Sözleşme'ye uygun olarak ihdas edilen suçların kapsamlı bir bölümünü öncül suç olarak hukuklarına dahil edeceklerdir<sup>56</sup>.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, öncül suçların belirlenmesinde uluslararası hukukta öngörülen ve ülkelerin kullandığı farklı sistemler vardır. Bu sistemler, ülke mevzuatındaki tüm suçların öncül suç sayıldığı sistem, mevzuatta öncül

---

*bunlardan birine iştirakten kaynaklandığını bilerek, mal varlığının gerçek niteliğinin, kaynağının, bulunduğu yerin, yararlanma hakkının, hareketlerinin, üzerindeki hakların ve kime ait olduğunun gizlenmesi veya olduğundan değişik gösterilmesi;"*

<sup>53</sup> Kocasakal, s. 182; Çakır s. 95.

<sup>54</sup> Söz konusu sözleşmede (m. 1/e) "öncül suç" kavramı yerine "esas suç" kavramının kullanımı tercih edilmiştir. Sözleşmeye göre esas suç: "işlenmesi sonucunda bu Sözleşmenin 6 ncı maddesinde tanımlanan, bir suçun konusu olabilecek gelirlerin meydana geldiği herhangi bir suç anlamındadır." "Para Aklama Suçları" başlıklı madde 6: "1.- Taraflar, kasıtlı olarak işlenen aşağıdaki fiillerin kendi iç mevzuatlarına göre suç sayılması için gerekli olabilecek yasal ve diğer tedbirleri alacaktır : a. Suçtan kaynaklanan gelir olduğunu bilerek, bunun kanunsuz olan kaynağını gizlemek veya tebdil etmek veya esas suçun işlenmesine karışan herhangi bir şahsın, eyleminin hukuki sonuçlarından kaçmasına yardım etmek maksadıyla bir malın değiştirilmesi veya nakledilmesi; b. Herhangi bir malın, bunun suçtan kaynaklanan gelir olduğunu bilerek, gerçek niteliğini, kaynağını, yerini, durumunu, hareketini, bu malla ilgili hakları ya da mülkiyetini gizlemek veya tebdil etmek; ve her Taraf Devletin anayasal ilkelerine ve hukuk düzenlerinin temel esaslarına bağlı olmak kaydıyla: c. Teslim aldığı tarihte, suçtan hâsıl olduğunu bilerek, bir malın iktisabı, zilyetliği veya kullanılması; d. Bu maddeye göre ihdas edilen suçların işlenmesine, işlenmesi için oluşturulan teşekküle veya anlaşmaya iştirak etmek, işlenmesine teşebbüs etmek, işlenmesine yardım etmek, kolaylaştırmak, yol göstermek."

<sup>55</sup> Çakır, s. 296.

<sup>56</sup> Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi 23. maddenin 2. fıkrası: "(2) Bu maddenin 1 inci fıkrasındaki hükümlerin yerine getirilmesi veya uygulanması amacıyla: a) Her Taraf Devlet, 1 inci fıkradaki hükümleri en geniş öncül suç grubuna uygulamaya çalışacaktır; b) Her Taraf Devlet, en azından, bu Sözleşmeye uygun olarak ihdas edilen suçların kapsamlı bir bölümünü öncül suç olarak hukukuna dâhil edecektir; c) Yukarıdaki (b) bendinin amaçları bakımından öncül suçlar, ilgili Devletin hem yargı yetkisi dâhilinde, hem de dışında işlenen suçları kapsayacaktır. Bununla birlikte, bir Taraf Devletin yargı yetkisi dışında işlenen suçlar, sadece ilgili eylemin gerçekleştiği Devletin iç hukukunda bir adli suç oluşturuyorsa ve bu madde hükümlerini yerine getirecek ya da uygulayacak Taraf Devletin ülkesinde işlenmesi halinde, o ülkenin hukukuna göre bir adli suç oluşturacaksa, öncül suç teşkil edecektir; d) Her Taraf Devlet, bu maddeyi yürürlüğe koyan yasalarının ve bu yasalarda yapılacak müteakip değişikliklerin ya da bunların bir tanımının örneklerini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine sunacaktır; e) Bir Taraf Devletin iç hukukunun temel ilkelerinin gerektirdiği hallerde, bu maddenin 1 inci fıkrasında düzenlenen suçların, öncül suç işleyen kişilere uygulanmaması sağlanabilir."

suçların tek tek sayıldığı sistem (listeleme yöntemi) ve belirli bir ceza sınırı öngören sistem (eşik sistemi) olmak üzere üç türdür<sup>57</sup>.

Tüm suçları öncül suç kabul eden sistemde, gelir elde etmeye elverişli her suç öncül suç olarak kabul edilmiştir. Bu sistemde, başka hiçbir şart aranmaksızın, kanunlarda suç olarak düzenlenen her eylem türünden elde edilen gelirler, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusunu oluşturabilmektedir<sup>58</sup>.

Sayma usulü, 4208 sayılı Kanun döneminde ülkemizde de kullanılan sistemdir. Sayma usulünde, hangi suçların öncül suç olduğu tek tek sayılarak belirlenmektedir<sup>59</sup>. Gelir elde edilen suç, suç tipinde belirlenen liste kapsamında bir suç ise bu gelir, aklama suçunun konusu olabilecektir. Bu yöntem birçok yönden eleştirilmiştir. Zira hızla gelişen ve değişen teknoloji ve ekonomi dünyasında, her geçen gün yeni aklama yöntemleri ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle elde edilen gelirin kaynaklandığı suçun öncül suç listesinde olması gerekliliği nedeniyle, öncül suça ilişkin listenin sürekli güncellenmesi gerekecektir<sup>60</sup>. Bu durum da kanun koyucunun iş yükünün artmasına ve lehe kanun uygulaması nedeniyle, gelir elde edilen suçun öncül suç listesi kapsamında olmadığı dönemde işlenen aklama suçunun cezasız kalmasına neden olacaktır.

Eşik sisteminde ise bir ceza sınırı belirlenmektedir. Bu sınır bir alt sınır olabileceği gibi üst sınır da olabilir. Alt sınır belirlenen eşik sisteminde, belirlenen hapis cezasına eşit veya hapis cezasından yüksek ceza öngörülen suçlar öncül suç olarak kabul edilmektedir. Bu sınırın altında kalan suçlardan elde edilen gelirler ise aklama suçuna sebebiyet veremeyecektir. Ülkemizde de benimsenen bu yaklaşıma göre, kanunda belirlenen ceza alt sınırına eşit veya bu sınırdan yüksek hapis cezası öngörülen tüm suçlar öncül suç olabilmektedir. TCK'nın 282. maddesinin düzenlemesine göre, alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan elde edilen malvarlığı değerleri, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusu olabilmektedir. Elbette, bu suçlar gelir elde etmeye elverişli suçlar olmalıdır. Örneğin, TCK Sekizinci Bölüm'de

---

<sup>57</sup> Çakır, s. 296.

<sup>58</sup> Töngür, Ali Rıza, “Türk Ceza Kanunu’nda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu”, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 4(2), s. 37-64 s.45; Çakır, s.296; Kocasakal, s. 178

<sup>59</sup> Töngür, s. 45.

<sup>60</sup> Çakır, s. 299.

düzenlenen “Şerefe Karşı Suçlar”, -alt sınır şartı sağlansa dahi- gelir elde etmeye elverişli olmadığı için, aklama suçu bakımından öncül suç teşkil etmeyecektir<sup>61</sup>.

Eşik sisteminde uygulanan diğer bir yöntem ise üst eşik belirlenmesidir<sup>62</sup>. Anglo-sakson hukuk sisteminin bulunduğu ülkelerde geçerli olan bu sistemde, cezanın üst sınırı belirlenmekte, alt limit ise bulunmamaktadır<sup>63</sup>.

Türk hukukunda, alt eşik sisteminin kabul edildiğini belirtmiştik. Ülkemizde öncül suçun belirlendiği eşik sistemine göre ilk olarak, bir öncül suçun varlığından bahsedebilmemiz için, bu suçun, alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasının gerektiren bir suç olması gerekmektedir. Bunun dışında öncül suça ilişkin kanunda bir şart öngörülmemiştir. Öncül suçun hangi kanunda düzenlendiğinin ise bir önemi yoktur. Diğer bir ifadeyle, TCK dışında özel kanunlarda düzenlenmiş ve alt sınırı altı ay ve daha fazla hapis cezasını gerektiren her suç, öncül suç olarak kabul edilebilecektir.

Öncül suç ile ilgili olarak, TCK tasarısının TBMM Adalet Alt Komisyonu’nda kabul edilen ilk metninde bir sınırlama yer almıyorken, MASAK yetkililerinin itirazı üzerine madde metninde değişiklik yapılmış ve öncül suçun alt sınırı “*bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suç*” olarak düzenlenmesi Komisyon tarafından kabul edilmiş ve madde bu şekliyle yürürlüğe girmiştir<sup>64</sup>. Daha sonra bu alt sınır, 26.06.2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun’un 5. maddesi ile, “*altı ay ve daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suç*” olarak değiştirilmiştir<sup>65</sup>.

---

<sup>61</sup> Çakır, s. 303.

<sup>62</sup> Töngür, s. 45.

<sup>63</sup> Aykın, s. 11; Çakır, s. 303.

<sup>64</sup> Özgenç, Suç Örgütleri s. 156.

<sup>65</sup> Söz konusu değişikliğin gerekçesine göre; “*Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerine meşruiyet görüntüsü verilerek ekonomik sisteme sokulması, suç işlemenin kazanç elde etme açısından cazip bir yol olarak görülmesine neden olduğundan, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması, Türk Ceza Kanununun 282’inci maddesinde suç olarak tanımlanmıştır. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun öncül suçu bakımından eşik sistemi benimsenmiş ve alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçların, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçunun öncül suçları olduğu kabul edilmiştir. Ancak, OECD bünyesinde çalışmalarını yürütmekte olan FATF tarafından yayımlanan 40 Tavsiye’ye göre; eşik sistemini benimseyen ülkelerin alt sınırı altı ay hapis cezasını gerektiren suçları öncül suç kapsamına almaları gerekmektedir. Bu nedenle, Türk Ceza Kanunun 282’nci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, FATF Tavsiyelerine uyum sağlamak amacıyla öncül suçlara ilişkin bir yıl olarak düzenlenen eşik, altı aya indirilmiştir.*”, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T. 01.01.2021.

26.06.2009 tarihinden önce alt sınırı bir yıldan daha az hapis cezasını gerektiren bir suçtan gelir elde edilmesi, ancak fail hakkındaki soruşturma veya kovuşturmayla bu tarihten sonra başlanması halinde, aklamaya konu gelirin öncül suçtan elde edilen gelir olarak kabul edilmesi mümkün değildir<sup>66</sup>. Zira söz konusu gelirin elde edildiği tarihte yürürlükte bulunan düzenlemenin öncül suça ilişkin şartı taşımadığından dolayı failin lehine olan hükmün uygulanması gerekmektedir.

#### 4.3.2 Fail

TCK'nın 37. maddesine göre; “suçun kanuni tarifinde yer alan eylemi gerçekleştiren kişiye” fail denir. Her suçun mutlaka bir faili vardır<sup>67</sup>. Yalnızca, bir yükümlülük altında bulunan veya belirli bir sığata sahip kişiler tarafından işlenebilen suçlara ise özgü suç denilmektedir<sup>68</sup>. TCK'nın 282. maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değęerlerini aklama suçu fail bakımından bir özellik göstermediğinden, bu suçun faili herkes olabilir<sup>69</sup>. Dolayısıyla, aklama suçu özgü suç niteliğı göstermemektedir. Suçun faili, suçtan kaynaklanan malvarlığı değęerlerini yurt dışına çıkaran veya çeşitli işlemlere tabi tutan herkes olabilir.

Tüzel kişilerin bir suçun faili olabilmesi imkânı yoktur<sup>70</sup>. Zira, tüzel kişilerin suçun kanuni tarifindeki eylemleri gerçekleştirebilecek hareket kabiliyetleri yoktur<sup>71</sup>.

---

<sup>66</sup> “Dava konusu otomobilin çalınlmasına ilişkin hırsızlık eylemine iştiraki saptanamayan ve öncül eylemi TCK'nın 165. maddesi kapsamında suç eşyasını satın almak şeklinde sübuta eren sanık ...'ın bu otomobilin gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yoldan elde edildiğı konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla; motor ve şasi numarasını kendi kullanımındaki aracın motor ve şasi numarasıyla değıştirilmesini diğęer sanık ...'a yaptırmayı şeklinde çeşitli işlemlere tabi tutmak biçimindeki eylemi, 'TCK'nın 282. maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değęerlerini aklama' suçu için gerekli olan hareketleri oluşturabilirse de, suç tarihi itibarıyla yürürlükte olan anılan maddenin birinci fıkrasında öncül suç için öngörülen hapis cezasının altı sınırının 1 yıl veya daha fazla olması gerektiğı, TCK'nın 165/1. maddesinde ise hapis cezasının altı haddinin altı ay olduğı gözetilerek hırsızlık konusu aracı satın aldıktan sonra yaptığı eylemlerin TCK'nın 282. maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan mal varlığı değęerlerini aklama suçunu değil, anılan Kanunun 281. maddesindeki suç delillerini yok etme, gizleme veya değıştirme suçunu oluşturacağı”; Yargıtay - 9. CD., E. 2013/16991 K. 2014/5382 T. 30.4.2014, www.lexpera.com.tr, E.T. 01.01.2021.

<sup>67</sup> Koca / Üzülmęez, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 112.

<sup>68</sup> Koca / Üzülmęez, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s.113; Özgęç, İzzet / Üzülmęez, İlhan, Ceza Genel Hukuku, 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 50; TCK m. 40/2: “(2) Özgü suçlarda, ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişi fail olabilir.”

<sup>69</sup> Özgęç, Suç Örgütleri, s. 169; Özbek ve diğęerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1201; Dölger, s. 459; Çakır, s. 280.

<sup>70</sup> Özgęç / Üzülmęez, s. 50.

<sup>71</sup> Özgęç / Üzülmęez, s. 50; Koca / Üzülmęez, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 112.

TCK'nın 20/2. maddesinde de ifade edildiği üzere<sup>72</sup>, suçlar ancak gerçek kişiler tarafından işlenebilir<sup>73</sup>. Buna karşılık, suçların tüzel kişiler yararına ya da tüzel kişilerin faaliyetleri çerçevesinde işlenmesi mümkündür. Bu durumda tüzel kişiler fail değil, suçtan fayda gören sıfatıyla sorumlu olabilirler<sup>74</sup>. TCK'nın 282. maddesinde düzenlenen aklama suçunun tüzel kişi yararına veya tüzel kişinin faaliyetleri çerçevesinde işlenmesi durumunda, m. 282/5 gereğince tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirleri uygulanır.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun belirli kişiler tarafından işlenmesi ise TCK'nın 282. maddesinin 3. fıkrasında, aklama suçunun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hali olarak düzenlenmiştir. Fıkraya göre; *“Kamu görevlisi tarafından veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır”*.

Suçun faili bakımından irdelenmesi gereken bir diğer husus, öncül suç faillerinin, diğer bir ifadeyle öncül suçu işleyerek bu suçtan gelir elde etmiş kişilerin, aynı zamanda aklama suçunun da faili olup olmayacağıdır. Öncelikle, aklama suçunun failleri ile öncül suçun faillerinin aynı kişiler olması zorunluluğu bulunmamaktadır. Bir kimsenin öncül suçtan gelir elde etmesi, diğer bir ifadeyle, gelirin asıl sahibi olması, fakat aklama işleminin bir başkası tarafından gerçekleştirilmesi mümkündür. Zira, öncül suç ile aklama suçunun eylemleri farklıdır. Buna rağmen, öncül suç ile aklama suçunun failleri aynı kişi de olabilir<sup>75</sup>.

Aklama suçunun faili ile ilgili olarak, bazı uluslararası belgelerde de çeşitli hükümler yer almaktadır. Bu suçun failine ilişkin Strasbourg Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 2. fıkrasının (b) bendinde, *“Bu maddenin 1. Paragrafının uygulanmasında, paragrafta yer alan suçların, asli suçların faillerine uygulanmayabileceği öngörülebilir”* ifadesi yer almaktadır. Sözleşme'nin bu maddesi ile, taraf devletlere, öncül suç faillerinin aynı zamanda aklama suçunun da faili sayılıp sayılmamaları hususunda takdir yetkisi tanınmıştır. Buna göre Sözleşme'ye taraf olan devletlerin, aklama suçunun faillerinin hem öncül suça katılan kişiler, hem de öncül suça katılmayan üçüncü kişiler olabileceği veya

---

<sup>72</sup> TCK'nın 20/2. maddesi hükmü; *“Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımı uygulanamaz. Ancak, suç dolayısıyla kanunda öngörülen güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar saklıdır.”* şeklindedir.

<sup>73</sup> Özgenç / Üzülmüş, s. 50.

<sup>74</sup> Özgenç / Üzülmüş, s. 50.

<sup>75</sup> Özbek ve diğerleri; Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1201; Dülger, s. 465; Çakır, s. 281.

öncül suça katılan kişilerin aynı zamanda aklama suçunun faili olamayacağı yönünde düzenleme yapabilmeleri mümkündür<sup>76</sup>.

#### 4.3.3 Mağdur ve Suçtan Zarar Gören

Her suçun bir failinin olması gerektiği gibi, her suçun mutlaka bir mağduru da olmak zorundadır. Suçla korunan hukuki değer ait olduğu kişi ya da kişiler mağdur olarak adlandırılmaktadır<sup>77</sup>. Öğretide genel olarak kabul edilen görüşe göre, suçun mağduru ise ancak bir gerçek kişi olabilir<sup>78</sup>. Zira, devlet de dahil tüzel kişiler veya toplum bir bütün olarak herhangi bir hukuki değer sahibi olamayıp, yalnızca taşıyıcısı olabilirler. Dolayısıyla, hukuki değer, ancak kişi veya kişilere aittir<sup>79</sup>.

Bu itibarla, aklama suçunun mağduru ancak gerçek kişiler olabilecektir<sup>80</sup>. Dolayısıyla, tüzel kişilerin mağdur olarak nitelendirilebilmesi mümkün değildir<sup>81</sup>. Buna karşılık, tüzel kişiler “suçtan zarar gören” olarak nitelendirilebilirler<sup>82</sup>.

Suçtan zarar gören kavramı, ne 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nda (CMK) ne de diğer ilgili mevzuatta açıkça tanımlanmıştır. Fakat, öğretide ve Yargıtay’ın yerleşik içtihadında bu kavramın “suçtan doğrudan doğruya zarar görme hali” olarak anlaşılması gerektiği belirtilmiştir. Ceza Genel Kurulu’nun (CGK) bir kararında<sup>83</sup>, kanunda suçtan zarar görmek kavramının açıklanmadığı, fakat gerek CGK’nın, gerekse Özel Daireler’in yerleşmiş kararlarında bu kavramın, “suçtan doğrudan doğruya zarar görmüş olma hali” olarak anlaşılacak uygulandığı ve buna bağlı olarak, dolaylı veya olası zararların, davaya katılma hakkı vermediği ifade edilmiştir.

---

<sup>76</sup> Dülger, s. 462-463.

<sup>77</sup> Özgenç / Üzülmmez, s. 51; Koca / Üzülmmez, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 114.

<sup>78</sup> Özgenç / Üzülmmez, s. 51; Koca / Üzülmmez, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s.115; Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 35;

<sup>79</sup> Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 35.

<sup>80</sup> Dülger, s. 476.

<sup>81</sup> Suçun niteliğine göre tüzel kişilerin de suçun mağduru olabileceği yönündeki aksi görüş için bkz.: Katoğlu, Tuğrul, “Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları” Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012, C. 61, S. 2, s. 657-693.

<sup>82</sup> Özgenç / Üzülmmez, s. 51; Koca / Üzülmmez, s.115.

<sup>83</sup> “Yasada ‘suçtan zarar görmek’ kavramı açıklanmamış olmakla birlikte, gerek Ceza Genel Kurulunun, gerekse Özel Dairelerin yerleşmiş kararlarında bu kavram, ‘suçtan doğrudan doğruya zarar görmüş olma hali’ olarak anlaşılacak uygulanmış ve buna bağlı olarak dolaylı veya olası zararların, davaya katılma hakkı vermeyeceği kabul edilmiştir.” CGK 2010/155 E., 2011/80 K. 03.05.2011 T., www.lexpera.com.tr, E.T. 01.01.2021.

Suçtan zarar gören kavramının konumuz açısından önemi, devletin davaya katılma hakkının olup olmadığı hususudur. Devletin ilgili organlarına ancak kişilere ait hukuksal değerleri yaşama geçirmek veya korumak görevini yerine getirmek için yetki verilmiştir. Devlet, hukuksal değerlerin sahibi değil taşıyıcısıdır. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun koruduğu hukuki değerlerin sahibi, toplumu oluşturan her bireydir<sup>84</sup>. Dolayısıyla devletin suçtan zarar gören sıfatı kazanması, bu suç bakımından mümkün değildir. Nitekim Yargıtay kararları da bu yöndedir<sup>85</sup>.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun mağduru, o toplumda yaşayan her bireydir<sup>86</sup>. Suçun mağduru ancak gerçek kişiler olabileceğinden tüzel kişiler bu suçun mağduru değil, bu suçtan zarar gören olabilirler.

Öğretide, aklama suçunun belirli bir mağdurunun olup olmadığı konusunda farklı görüşler öne sürülmüştür. Bir görüşe göre; suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun “*Adliye Karşı Suçlar*” bölümünde düzenlenmesi, mağdurun adalet sistemi, dolayısıyla suçun mağdurunun devlet olduğunun düşünülmesine neden olmaktadır<sup>87</sup>. Zira, suçun failleri suçtan elde ettikleri gelirleri, diğer bir ifade ile öncül suçun delillerini aklamak suretiyle adli makamlardan kaçırmaktadırlar. Öğretide bu suçun mağdurunun bulunmadığı, suçtan zarar görenin adliye ve devlet olduğu da belirtilmektedir<sup>88</sup>. Ancak her suçun toplum düzenini bozması nedeniyle devletin her suç bakımından zaten doğal mağdur olduğu, ayrıca tüzel kişilerin suçun mağduru olamaması

---

<sup>84</sup> Ünver, *Adliye Karşı Suçlar*, s. 456.

<sup>85</sup> “Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunda korunan hukuki yarar, soruşturma ve kovuşturma makamlarınca öncül suçlardan elde edilen malvarlığı değerlerine ulaşılarak bu suçların ve faillerinin ortaya çıkarılmasına, böylelikle adil yargılanma hakkının sağlanmasına ve adliyeyle ilişkin yarar olup suçun mağduru toplumu oluşturan herkeştir. Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesinde, sonradan Hazine ve Maliye Bakanlığı adını alan Maliye Bakanlığı ile bağlı birimlerinin önemli görev ve yetkilere sahip olduğu ve suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi bakımından topluma karşı yükümlülükleri bulunduğu kuşku bulunmasa da; söz konusu görev ve yetkilerin, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu açısından ilgili Bakanlığa ‘suçtan doğrudan zarar gören ve ‘malen sorumlu’ sıfatlarını kazandırmayacağı, ilgili Bakanlığın sanıklara atılı resmi belgede sahtecilik ve nitelikli dolandırıcılık suçları ile teşekkül halinde ihracat kaçakçılığı suçundan ayrı açılan davalarda katılan olarak duruşmalara kabulüne karar verilmesinin, aynı Bakanlığa, sanıkların bu suçlardan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tâbi tutmak suretiyle işledikleri iddia olunan ve öncül nitelikteki diğer suçlardan bağımsız ve farklı bir hukuki değer korunmasına yönelik suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçundan açılan davaya katılma hakkı vermeyeceği,”; Yargıtay - CGK., E. 2015/172 K. 2018/435 T. 16.10.2018. [www.lexpera.com.tr](http://www.lexpera.com.tr), E.T. 01.01.2021.

<sup>86</sup> Özgenç, *Suç Örgütleri*, s. 170.

<sup>87</sup> Değirmenci, s. 450.

<sup>88</sup> Çakır, s. 289.

nedeniyle devletin ancak bu suçtan zarar gören olabileceği, suçun mağdurunun da toplum ve toplumu oluşturan tüm bireyler olduğu gerekçesiyle bu görüş eleştirilmiştir<sup>89</sup>. Bir tüzel kişilik olarak devletin, bir hukuki değerin bizatihi sahibi olamayacağı görüşünden yola çıkıldığında, aklama suçunun işlenmesiyle devlete ait herhangi bir değer ihlal edilmeyecektir. Hukuki değer ancak gerçek kişilere ait olduğundan dolayı, aklama suçunun mağdurunun, aklama suçu ile korunan hukuki değerleri ihlal edilen toplumda yaşayan her birey olduğu söylenebilir.

#### 4.3.4 Hareket

Hareket, insan iradesinin ürünü olan, belli bir amaca yönelen ve dış dünyada beliren insan davranışdır<sup>90</sup>. Hareket olmadan suç gerçekleşmez. Zira çağdaş ceza hukuku anlayışına göre, kişinin yapmayı planladığı fakat henüz harekete dönüştürmediği düşünceleri ceza hukukunu harekete geçirmez<sup>91</sup>. Bir kişi ancak suç teşkil eden bu düşüncelerini o amaca yönelik harekete dönüştürdüğü takdirde cezalandırılır. Bu nedenle kanunlarda tanımlanan her suç tipinde hareket unsuruna yer verilmek zorundadır<sup>92</sup>.

TCK'nın 282. maddesine göre; “*Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır*”.

Madde metninden de anlaşılacağı üzere kanun koyucu, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun hareket unsurunu, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini;

- Yurt dışına çıkarmak,
- Çeşitli işlemlere tabi tutmak

olarak belirlemiştir.

---

<sup>89</sup> Değirmenci, s. 450.

<sup>90</sup> Özgenç / Üzülmüş, s. 43, Özgenç, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s.179.

<sup>91</sup> Demirbaş, Timur, Ceza Hukuk Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 220, Özgenç, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 182.

<sup>92</sup> Özgenç, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 179.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu, hareket unsurunun kanunda düzenleniş şekline göre değişik ayrımlara tabi tutulmaktadır. Aşağıda bunlar incelenecektir.

- **Aklama Suçu Çok Hareketli Suçtur**

Suçun yalnızca bir hareketle veya birden fazla hareketle işlenebilmesine göre suçlar, tek hareketli ve çok hareketli suçlar olmak üzere ikiye ayrılır. Suçun tanımında tek bir fiile yer verildiği durumlarda, suç tek hareketli suç olarak adlandırılmaktadır. Suçun tanımında birden fazla harekete yer verilmişse bu suç çok hareketli bir suçtur.

TCK m. 282’de düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun kanuni tanımında, suç gelirlerini yurt dışına çıkarmak ve çeşitli işlemlere tabi tutmak üzere iki farklı harekete yer verilmiştir. Dolayısıyla aklama suçu çok hareketli suçtur<sup>93</sup>.

- **Aklama Suçu Seçimlik Hareketli Suçtur**

Bazı suçların kanuni tanımında, suçun birden fazla alternatif hareketle gerçekleştirilebileceği düzenlenmektedir. Bu suçlar, seçimlik hareketli suçlardır. Aklama suçunun kanuni tanımında, suçun iki farklı hareketle de işlenebileceği ifade edilmektedir. Bu nedenle suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu seçimlik hareketli bir suçtur<sup>94</sup>.

- **Aklama Suçunun Serbest Hareketli ve Bağlı Hareketli Suç Olarak Düzenlenmesi**

Serbest hareketli suçlarda, suçun kanuni tarifinde, fiilin nasıl gerçekleşeceği konusunda bir tanımlama yer almamaktadır<sup>95</sup>. Aklama suçunun ikinci seçimlik hareketi, serbest hareket olarak düzenlenmiştir<sup>96</sup>. “*Suçtan elde edilen malvarlığı değerlerinin çeşitli işlemlere tabi tutulması*” fiilinin herhangi bir suretle gerçekleştirilmesi, suçun oluşumu için yeterlidir. Bağlı hareketli suçlarda ise suçun hareket şekli tipte belirtilmiştir. Aklama suçunun birinci seçimlik hareketi olan “*yurt dışına çıkarma*”, suçun hareket şekli

---

<sup>93</sup> Dülger, s. 529.

<sup>94</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Genel Hükümler s. 1202; Dülger, s. 529.

<sup>95</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 184.

<sup>96</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 1202; Dülger, s. 537.

olarak belirlenmiştir. Suç gelirlerinin yurt dışına çıkarılmasında çeşitli yöntemlerin kullanılması, suçun bağlı hareketli suç olma niteliğini değiştirmez. Zira, suçun oluşması hangi şekilde veya yöntemle olursa olsun, suç gelirlerinin yurt dışına çıkarılmasına bağlanmıştır<sup>97</sup>.

- **Aklama Suçu İcrai Hareketle İşlenebilir**

Bazen kanun, bir kişiye belli bir şekilde davranması gerektiğini söyler. Kanunun bu kuralına aykırı davranılması, ihmali suçları meydana getirir. İcrai hareketle işlenebilen suçlarda ise suçların kanuni tanımlarında yer alan ve suç teşkil eden hareketlerin gerçekleştirilmesi söz konusudur<sup>98</sup>. TCK m. 282’de düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu da icrai hareketle işlenebilen bir suçtur. Suçun oluşumu için, kanuni tanımda yer alan suç gelirlerini “*yurt dışına çıkarmak*” veya “*çeşitli işlemlere tabi tutmak*” fiillerinden birinin gerçekleştirilmiş olması gerekir. Bu nedenle, aklama suçunun ihmali hareketle işlenmesi mümkün değildir.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun düzenlendiği TCK’nın 282. maddesinin gerekçesinde, bu suçu oluşturan fiiller ile ilgili şu ifadelere yer verilmiştir: “Söz konusu suç, **seçimlik hareketli bir suç** olarak tanımlanmıştır. Birinci seçimlik hareket, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin yurt dışına transfer edilmesidir. Bu seçimlik hareketin gerçekleştirilişi sırasında, yurt dışına transfer edilen malvarlığı değerlerinin suçtan elde edilmiş olduğunun bilinmesi gerekir. Başka bir deyişle, bu seçimlik hareket açısından kastın varlığı yeterlidir. İkinci seçimlik hareket ise, **serbest hareket olarak belirlenmiştir**. Bu hareketler açısından önemli olan, bunların gerçekleştirilişi sırasında güdülen amaçtır. Başka bir deyişle, suçtan elde edilen malvarlığı değerlerinin, gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutulması gerekir. Bu işlemler, değişik şekillerde gerçekleştirilebilir. Örneğin, yurt dışında işlenmiş olan bir suçtan kaynaklanan gelirin, meşru yolla elde edilmiş bir para görüntüsüyle yabancı sermayeyi teşvik mevzuatı çerçevesinde ülkeye sokulması hâlinde de bu suçun oluştuğunu kabul etmek gerekir.”<sup>99</sup>

---

<sup>97</sup> Dülger, s. 532; Çakır, s. 270.

<sup>98</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s.151.

<sup>99</sup> www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T. 01.01.2021.

Maddede yer alan seçimlik hareketlerin birbirinden ayrıldığı nokta, bu seçimlik hareketlerin gerçekleştirilmesi noktasında ortaya çıkan kast ve saik unsurlarıdır. Birinci seçimlik hareket olan “*suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini yurt dışına transfer edilmesi*” hareketinin ne şekilde gerçekleştirildiği, suçun oluşumu bakımından önemli değildir. Maddede, aklama suçunun ikinci seçimlik hareketi olan “*çeşitli işlemlere tabi tutma*” hareketinin ise amaç unsuruna vurgu yapılmıştır. Buna göre, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, bunların “*gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla*” yapılan çeşitli işlemlere tabi tutma hareketi aklama suçunu oluşturur. Bu işlemlerin neler olduğu noktasında ise maddede bir açıklık yoktur<sup>100</sup>.

#### 4.3.4.1 Kanuni Tanımda Yer Alan Seçimlik Hareketler

##### 4.3.4.1.1 Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Yurt Dışına Çıkarmak

TCK m. 282’de düzenlenen aklama suçunun ilk seçimlik hareketi, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini yurt dışına çıkarmak olarak düzenlenmiştir. Bu seçimlik hareketin, 4208 sayılı Kanun’daki karşılığı, sınır ötesi hareketlere tabi tutma olarak düzenlenmişti (m. 2/b).

TCK’nın Adalet Komisyonu’nda kabul edilen metninde, “*yurt dışına çıkaran*” ifadesi yerine “*yurt dışına transfer eden*” ifadesi yer almaktaydı. Ancak yapılan görüşmeler neticesinde, “*transfer eden*” ifadesinin mali sektöre ilişkin bir kavram olması ve paranın fiziksel olarak yurt dışına naklini kapsamadığından dolayı, bu kullanımdan vazgeçilerek “*yurt dışına çıkaran*” ifadesi uygun görülmüştür.<sup>101</sup>

“*Yurt dışına çıkarmak*” ifadesinden ne anlaşılması gerektiğinin açıklanması için, yurt dışı ifadesinin ne demek olduğu, dolayısıyla ceza hukuku bağlamında ülke kavramının açıklanması ve sınırlarının belirlenmesi gerekmektedir.

<sup>100</sup> Özgenç, Suç Örgütleri, s. 166.

<sup>101</sup> Degirmenci, s. 460, Çakır, s. 268.

- **Ülke Kavramı**

TCK'nın “Yer bakımından uygulama” başlıklı 8. maddesine göre, “Türkiye’de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları” uygulanır. Bu düzenleme ile, yargı yetkisinin mülkîlik ilkesine dayandığı kabul edilmiştir<sup>102</sup>.

Uluslararası hukuka göre ülke, yalnızca devletin kara parçasından oluşmaz. Diğer bir anlatımla, devletin toprak ülkesi dışında kalan bazı alanlar da ülkenin egemenlik alanına girmektedir. Dolayısıyla, toprak ülkesi dışında kalan bazı alanlar da ülke kavramına dahildir. TCK m. 8/2’ye<sup>103</sup> göre, ülke; kara sularını, iç suları ve bunun üzerindeki hava sahasını da kapsar<sup>104</sup>. Bayrak kuralına göre ise “uluslararası sularda ve bunun üzerindeki uluslararası hava sahasında” bulunan deniz ve hava araçları, bayrağını taşıdığı ülkenin toprağı olarak kabul edilir. Kara parçası, kara suları, iç sular ve bunun üzerindeki hava sahası **gerçek ülke**; açık denizler ve bunun üzerindeki hava sahası, Türk deniz ve hava araçları, Türk deniz ve hava savaş araçları ve Türkiye’nin kıt’a sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlar **farazi ülke** olarak adlandırılmaktadır<sup>105</sup>.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, aklama suçunun ilk seçimlik hareketi olan suç gelirlerini yurt dışına çıkarmak ifadesinden, suç gelirlerini, Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin egemenlik alanı kapsamında kalan “kara suları, iç suları ve bunun üzerindeki hava sahası ile uluslararası sularda” ve bunun üzerindeki başka ülkenin egemenlik sahasına sokmak anlaşılmalıdır. *Dölger*’e göre, yurt dışına çıkarma hareketinde, yalnızca gerçek anlamda ülke anlaşılmalıdır. Zira, suç gelirlerinin farazi ülke dışına çıkarılmasının tespiti ve takibi son derece güçtür<sup>106</sup>.

---

<sup>102</sup> Aydın, Devrim, “Ceza Kanunlarının Yer Yönünden Uygulanması” TBB dergisi, 2011(94) s. 131-148, s. 134.

<sup>103</sup> TCK m. 8/2: “(2) Suç; a) Türk kara ve hava sahaları ile Türk karasularında, b) Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında, Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla, c) Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla, d) Türkiye’nin kıt’a sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı, İşlendiğinde Türkiye’de işlenmiş sayılır.”

<sup>104</sup> Aydın, D., s. 134.

<sup>105</sup> Dölger, s. 531

<sup>106</sup> Dölger, s. 531.

Burada, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini gerçek ülke sınırları dışına çıkarılması ile suçun oluşacağı konusunda bir şüphe yoktur. Tartışılması gereken mesele, suç gelirlerinin ülkeden çıkarılmak üzere farazi ülke sınırları içerisindeyken, diğer bir ifadeyle, ülke sınırlarından hala çıkarılmamışken yakalanması durumunda ne olacaktır. Aklama suçu, suç gelirlerinin yurt dışına çıkarılması ile tamamlanmış olur. Dolayısıyla, farazi ülke sınırları da ülke sınırlarına dahil olduğundan, suç gelirlerinin henüz farazi ülke sınırlarından çıkarılmadığı hallerde suç tamamlanmamıştır. Zira, suç gelirlerini yurt dışına çıkarma hareketi tamamlanmamıştır. Bu durumda, suçun teşebbüs aşamasında kaldığı söylenebilir.

Daha önce de belirtildiği üzere, suç işlenmesi suretiyle elde edilen gelirlerin ne şekilde yurt dışına çıkarılması gerektiği suç tipinde belirlenmemiştir. Suç gelirleri, nakit para veya taşınabilir başka bir malvarlığı değeri ise; otomobil, uçak vb. bir araç vasıtasıyla fiziki olarak ülkeden çıkarılabileceği gibi, kaydi para söz konusu ise internet bankacılığı gibi sistemler kullanılarak da yurt dışına çıkartılabilir. Suç gelirinin yurt dışına çıkarılması, hem meşru hem de gayri meşru yollarla da gerçekleştirilebilir<sup>107</sup>.

Bu seçimlik hareket, yalnızca yurt dışına çıkarmayı kapsamaktadır. Suç gelirlerinin yurt dışında elde edildikten sonra aklama faaliyetleri çerçevesinde ülkemize sokulması, bu seçimlik hareketin kapsamında değildir. Bu durum, ikinci seçimlik hareket olan suç gelirlerini çeşitli işlemlere tabi tutma fiili kapsamında değerlendirilmelidir<sup>108</sup>. Kanun koyucu, madde gerekçesinde de bu konu ile ilgili şu ifadelerle yer vermiştir: “*Bu işlemler, değişik şekillerde gerçekleşebilir. Örneğin, yurt dışında işlenmiş olan bir suçtan kaynaklanan gelirin, meşru yolla elde edilmiş bir para görüntüsüyle yabancı sermayeyi teşvik mevzuatı çerçevesinde ülkeye sokulması hâlinde de bu suçun oluştuğunu kabul etmek gerekir.*”<sup>109</sup>

Öğretide, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklanma suçunun ikinci seçimlik hareketi olan suç gelirlerini çeşitli işlemlere tabi tutma fiilinin, yurt dışına çıkarma fiilini de kapsadığı gerekçesiyle, bu fiile madde metninde ayrıca yer verilmesi gereksiz bulunmuştur<sup>110</sup>. Ancak bazı yazarlara göre; yurt dışına çıkarma fiili, her zaman

<sup>107</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1202.

<sup>108</sup> Töngür, s. 52.

<sup>109</sup> www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T: 01.01.2021.

<sup>110</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1202; Dülger, s. 532.

çeşitli işlemlere tabi tutma fiili kapsamında değerlendirilmeyebilir. Kanun koyucu, yurt dışına çıkarma hareketi bakımından amaç unsurunun varlığını aramamıştır. Bu şekilde, adli makamlar, yurt dışına çıkarılan suç gelirlerinin orada ne şekilde kullanıldığı ve ne amaçla ülkeden çıkarıldığının araştırılması külfeti altına sokulmamıştır<sup>111</sup>. Her ne amaçla olursa olsun, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin yurt dışına çıkarılması, suçun oluşumu için yeterli görülmüştür.

#### 4.3.4.1.2 Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Çeşitli İşlemlere Tabi Tutmak

Aklama suçunu oluşturan ikinci seçimlik hareket; “suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek maksadıyla veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, **çeşitli işlemlere tabi tutmaktır**”.

5237 sayılı TCK’nın hazırlanma sürecinde, TBMM Adalet Komisyonu tarafından madde metni üzerine yapılan çalışmalar esnasında, çeşitli işlemlere tabi tutma ifadesinin kapsamının çok geniş olması nedeniyle, bu ifade yerine “*kullanma, iktisap etme, değerlendirme, dönüştürme, devretme, transfer etme, sınır ötesi harekete tabi tutma*” ve benzeri ifadelerin kullanılmasının gerektiği ifade edilmiştir. Ancak bu görüş kabul görmemiştir<sup>112</sup>.

4208 sayılı Kanun döneminde çeşitli işlemlere tabi tutma fiili gibi kapsamlı bir ifade yerine, çeşitli işlemlere tabi tutmanın neler olabileceği tahdidi şekilde sayılmıştır<sup>113</sup>. Bu düzenlemeye göre; “*değerlendirme, iktisap etme, bulundurma, kullanma, kaynak, nitelik, zilyet ve malikinin değiştirilmesi veya gizlenmesi*” hareketlerinden en az birisi, aklama suçunun oluşumu için gereklidir. Ancak bu gibi kazuistik düzenlemeler, aklama suçu ile mücadelede yetersiz kalmaktadır. Zira suç gelirlerini aklayanlar, her geçen gün

<sup>111</sup> Töngür, s. 53; Çakır, s. 274.

<sup>112</sup> Değirmenci, s. 463; Töngür, s. 53.

<sup>113</sup> 4208 sayılı Kanun’un 2/b maddesi: “b) Karapara Aklama Suçu Türk Ceza Kanununun 296 ncı maddesinde belirtilen haller haricinde, bu maddenin (a) bendinde sayılan fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen karaparanın elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen karaparanın başkalarınca iktisap edilmesi, bulundurulması, elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi veya transfer yoluyla aklanması veya karaparanın tespitini engellemeye yönelik fiilleri, ifade eder.”

yeni aklama yöntemleri keşfederek ve kanundaki boşluklardan yararlanarak, aklama faaliyetlerine devam etmektedir. Bu nedenle, suç gelirlerini aklama suçunun, kanunda belirtilen hareketler dışında kalan bir hareketle işlenmesi durumunda suçluların yargılanıp cezalandırılması mümkün olmayacaktır<sup>114</sup>. Çeşitli işlemlere tabi tutma ifadesi, ne suretle olursa olsun, “suç gelirlerinin yasa dışı kaynağını gizleme” veya “meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırma” maksadıyla yapılan hareketlerin tümünü kapsayıcı bir ifadedir. Bu şekilde bir ifadenin kullanılması suç gelirlerini aklama ile mücadelede daha etkili sonuçlar doğuracaktır.

Çeşitli işlemlere tabi tutmanın suç tipinde suça sebebiyet veren bir hareket olarak düzenlenmesi, bazı yazarlarca kanunilik ilkesine aykırı bulunmuştur. Zira bu işlemlerin neler olabileceğini konusunda bir belirlilik bulunmamaktadır<sup>115</sup>.

Söz konusu seçimlik hareket, 26.06.2019 tarihli 5918 sayılı Kanun ile değişikliğe uğramıştır. Yapılan bu değişiklik, madde metnindeki “gayrimeşru kaynağını gizlemek” ile “meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla” ifadeleri arasında yer alan “ve” bağlacı, “veya” olarak değiştirilmiştir.

Yapılan bu değişikliğin sebebi hakkında ilgili yasanın gerekçesinde şu ifadelere yer verilmiştir: “Maddenin birinci fıkrasında öngörülen ve yurt dışına çıkarma dışında kalan tüm fiiller için iki ayrı amacı birlikte arayan “gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak” şeklindeki manevi unsur bağlamındaki amaca açıklık getirmek düşüncesiyle, söz konusu ibarede yer alan “ve” bağlacı “veya” olarak değiştirilmiştir.”<sup>116</sup> Gerçekten, söz konusu iki ifadenin arasında yer alan “ve” bağlacı, her iki amaç unsurunun da birlikte aranması sonucu doğuracağından, yerinde bir kullanım olmayıp, yapılan değişiklik yerindedir.

Çeşitli işlemlere örnek olarak; suç gelirlerini küçük küçük miktarlarla çok sayıda kişinin banka hesaplarına aktarmak, elde edilen gelirlerin farklı bir değere dönüştürülmesi, tabela şirketleri olarak adlandırılan herhangi bir üretim ve ticari faaliyette bulunmayan, tamamen kâğıt üzerinde olan şirketlere aktarmak<sup>117</sup> gibi işlemler

---

<sup>114</sup> Dülger, s. 537.

<sup>115</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1203; Dülger, s. 537.

<sup>116</sup> www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T. 01.01.2021.

<sup>117</sup> Dülger, s. 538; Kara, Ferhat, Terörün Finansmanı ve Karapara Aklama Suçları, 1. Baskı, Ankara, EPAMAT Basım Yayın, 2018.

verilebilir. Bu örnekler, her yeni gün ortaya çıkan aklama yöntemleri nedeniyle çoğaltılabilir ve farklılaşabilir.

Kanun’da çeşitli işlemlere tabi tutmanın iki farklı amaçla gerçekleştirilmiş olması aranmıştır. Bunlar, “*malvarlığı değerlerinin gayrimeşru kaynağını gizlemek*” veya “*meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak*”tır.

- **Suç Gelirlerinin Gayrimeşru Kaynağını Gizleme Maksadı**

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu özünde, zaten elde edilen gelirin öncül suç teşkil eden bir fiil ile elde edildiğinin gizlenmesi maksadını barındırır. Zira, suçtan elde edilen gelirler müsadereye tabi tutulmuştur Aklayıcılar, elde ettikleri suç gelirlerini müsaderesini önlemek maksadıyla, bunların gayrimeşru kaynağını gizleme gayreti içerisindeyler<sup>118</sup>. Dolayısıyla, maddede yer alan bu amaç unsuru ile kastedilen, aklamaya konu malvarlığı değerinin alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan elde edildiği konusunda herhangi bir delil, emare veya ize ulaşılmasını sağlama maksadıdır.

- **Suç Gelirlerinin Meşru Bir Yolla Elde Edildiği Konusunda Kanaat Uyandırmak Maksadı**

Aklama suçunun düzenlendiği TCK m.282 hükmündeki ikinci seçimlik hareketin diğer bir maksadı ise suçtan kaynaklanan malvarlığı değerinin meşru yollarla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmaktır. Kanun koyucu, madde ile yasa dışı yollarla elde edilen bir malvarlığı değerinin, sanki meşru yollarla elde edilmişçesine finansal sisteme dahil edilmesini engellemek istemektedir. Özellikle 1980’li yıllarda Türkiye’de sıklıkla başvuru olan “*hayali ihracat*” işlemleri ya da şişirilmiş fatura kullanımı, sahte kıymetli evrak düzenlenmesi, bu maksadı taşıyan aklama yöntemlerine örnek olarak verilebilir<sup>119</sup>.

#### **4.3.5 Netice**

Netice, suçun kanuni tanımında yer alan eylemin, dış dünyada meydana getirdiği değişikliktir<sup>120</sup>. TCK m. 282’de düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini

---

<sup>118</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1203.

<sup>119</sup> Ergül, s. 40.

<sup>120</sup> Özgenç, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 191; Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 225.

aklama suçunda netice, maddede belirtilen seçimlik hareketlerin gerçekleştirilmesi ile tamamlanır. Kanun koyucu, aklama suçunun oluşması bakımından neticenin gerçekleşmiş olmasını aramamıştır. Diğer bir ifadeyle, maddede belirtilen suç gelirlerinin yurt dışına çıkartılması veya çeşitli işlemlere tabi tutulması hareketlerinden birinin yapılması ile suç da tamamlanmış olur<sup>121</sup>.

Netice unsuru, öğretide bazı kriterlere göre tasniflenmiştir.

- **Aklama Suçu Sırf Hareket Suçudur**

Bilindiği üzere suçlar, suçların kanuni tanımında neticenin bir unsur olarak yer alıp almamasına göre; “*sırf hareket suçları*” ve “*neticeli suçlar*” olmak üzere ikiye ayrılır. Neticenin suçun kanuni tanımında yer alması ve o neticenin gerçekleşmeden suçun tamamlanmaması halinde, suç “*neticeli suç*” olarak adlandırılır. Neticeli suçlara, kasten öldürme (TCK m. 81) başta olmak üzere, kasten yaralama (TCK m. 86), çocuk düşürtme (TCK m.99) veya mala zarar verme (TCK m. 151) suçları örnek olarak verilebilir. Sırf hareket suçlarında ise suçun kanuni tanımında netice yer almamaktadır. Hareket gerçekleştiği an suç tamamlanmaktadır<sup>122</sup>. Yukarıda da belirtildiği üzere kanun koyucu, aklama suçu bakımından neticenin meydana gelmesini aramamıştır. TCK m. 282’de belirtilen seçimlik hareketlerin gerçekleştirilmesi ile suç tamamlanmış olur.

- **Aklama Suçu Soyut Tehlike Suçudur**

Zarar suçu-tehlike suçu ayrımında ise suç tipinde belirtilen eylemin yönelmiş olduğu konunun, hareketten etkileniş şekline göre bir tasnif söz konusudur. Zarar suçlarında, hareketin yönelmiş olduğu konunun üzerinde bir zararın meydana gelmiş olması aranır. Tehlike suçlarında ise suçun konusu üzerinde zararın değil, tehlikenin meydana gelmiş olması yeterlidir. Tehlike suçlarında, hareketin yönelmiş olduğu konunun gerçekten zarara uğramış olması aranmaz<sup>123</sup>. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunda da bir zararın doğması aranmadığından, suç bir tehlike suçudur<sup>124</sup>.

---

<sup>121</sup> Dülger, s. 543.

<sup>122</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 446.

<sup>123</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 227.

<sup>124</sup> Çakır, s. 279.

Tehlike suçları ayrıca kendi aralarında, somut tehlike suçları ve soyut tehlike suçları olmak üzere ikiye ayrılır. Somut tehlike suçlarında, hareketin üzerinde gerçekleştiği konu bakımından gerçekten bir tehlikenin oluşup oluşmadığı hâkim tarafından araştırılır<sup>125</sup>. Örneğin, genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu bakımından (TCK m. 170) yangın çıkarmak, bina çökmesine, çığ düşmesine sebep olmak vb. hareketlerin yapılması suçun oluşumu için yeterli değildir. Suçun oluşumu için bu hareketlerin aynı zamanda genel güvenliği tehlikeye sokmuş olması aranır. Soyut tehlike suçlarında ise hareketin gerçekleştiği konu üzerinde tehlikenin oluşup oluşmadığı aranmaz. Suçun konusu üzerine tehlike yaratan icrai veya ihmali hareketin gerçekleşmesi suçun oluşumu için yeterlidir. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu bakımından, somut tehlikenin doğması aranmadığından, suç bir soyut tehlike suçudur<sup>126</sup>.

- **Aklama Suçu Ani Suçtur**

Hareketin sebep olduğu neticenin devam edip etmemesine göre de suçlar ikiye ayrılır. Hareketin meydana getirdiği neticenin gerçekleşmesi ile neticenin sona erdiği suçlara ani suçlar, neticenin bir süre devam ettiği suçlara ise kesintili (mütemadi) suç denir<sup>127</sup>. Örneğin, kasten yaralama suçunda (TCK m. 86), kişinin yaralanmasına neden olacak eylem meydana geldiği an suç da gerçekleşmiştir. Kasten yaralama suçu bu bakımdan bir ani suçtur. Ancak kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunda (TCK m. 109), suçun gerçekleşmesi için neticenin, diğer bir ifadeyle kişiyi alıkoymanın bir süre devam etmiş olması gerekir. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu, bu tasnif bakımından ani suç kategorisinde yer almaktadır. Zira, suç gelirlerinin yurt dışına çıkarılması veya çeşitli işlemlere tabi tutularak yasa dışı kaynağının gizlenmesi ile suç tamamlanmış olur. Aklama suçunun neticesi bakımından devamlılık aranmaz.

#### **4.4 Suçun Manevi Unsuru**

Yukarıda suçun maddi unsurları başlığı altında incelenen unsurların varlığı, suç gelirlerinin aklanması suçunun oluşması için yeterli değildir. Nitekim, bir suçun oluşması

---

<sup>125</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 227.

<sup>126</sup> Çakır, s. 276.

<sup>127</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 229.

için, fiil ile fail arasında bir manevi bağın da kurulmuş olması gerekir. Suç tipinde yer alan fiil ile fail arasındaki bu bağ, manevi unsur olarak isimlendirilir<sup>128</sup>.

Suçun manevi unsurundan anlaşılması gereken, suçun kasten veya taksirle işlenmiş olmasıdır<sup>129</sup>. TCK m. 21'deki tanıma göre kast; *“Suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir”*. TCK'da kastın hemen ardından 22. maddenin 2. fıkrasında düzenlenen taksir ise *“Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesidir”* olarak tanımlanmıştır.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçu, kasten işlenebilen bir suçtur. Fiiliyatta, aklama suçunun hareket unsuru olan yurt dışına çıkarma ve çeşitli işlemlere tabi tutma fiilleri taksir ile gerçekleşebilecek nitelikte hareketlerdir. Örneğin, hırsızlık sonucu elde edilmiş değerli taşların valizin bir köşesinde unutulmuş olarak yurt dışına çıkarılması veya uyuşturucu ticaretinden elde edilen ve finans kuruluşlarına yatırılmış paranın yanlışlıkla yurtdışında bir hesaba EFT/havale yapılması, suçtan kaynaklanan değerlerin yurt dışına çıkarılması veya çeşitli işlemlere tabi tutulması niteliğinde, fakat taksirle gerçekleşen eylemlerdir. Ancak, aklama suçunun taksirli hali kanunda düzenlenmediğinden, bu suçun taksirle işlenmesi mümkün değildir. Zira taksirle işlenen fiiller, ancak kanunda açıkça belirtilmeleri halinde cezalandırılabilir (TCK m. 21/1).

O halde, bir kimse, alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan elde edilen malvarlığı değerlerini, hem aklamaya konu suç gelirlerinin bu vasfını bilerek hem de aklama neticesini bilerek ve isteyerek, TCK m. 282'de gösterilen seçimlik hareketler vasıtasıyla aklarsa, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu işlemiş sayılır ve cezalandırılır<sup>130</sup>.

Kast, kural olarak bütün suçlarda bulunması gereken unsurdur. Bütün suçlarda bulunması gereken kast unsuru, kural olarak, genel kast olarak adlandırılır. Bazı suçlarda ise suçun genel kast ile işlenmesi yeterli görülmemiş ve özel kast aranmıştır. Bazı suç

---

<sup>128</sup> Artuk, Mehmet Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, M. Emin / Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2018 s. 324; Özgenç, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 242, Koca / Üzülmüş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 55.

<sup>129</sup> Koca / Üzülmüş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 56.

<sup>130</sup> Çakır, s. 342.

tipleri bakımından genel kast dışında aranan bu özel kast, kişinin ayrıca belli bir saik ya da amaçla hareket etmesi gerekliliğini ifade eder<sup>131</sup>.

Söz konusu suçun maddi unsurlarından olan hareket unsurunun, suç gelirlerini “*yurt dışına çıkarma*” ve “*çeşitli işlemlere tabi tutma*” olmak üzere seçimlik olarak düzenlendiğine yukarıda değinilmişti. Kanun koyucu, aklama suçunun düzenlendiği TCK’nın 282. maddesinde, suçun ikinci seçimlik hareketi olan “*çeşitli işlemlere tabi tutma*” hareketi bakımından, bu hareketin özel bir amaçla gerçekleştirilmesi gerektiğini hüküm altına almıştır. Diğer bir ifadeyle, suç gelirlerini çeşitli işlemlere tabi tutma hareketi bakımından özel kastın varlığı aranmıştır<sup>132</sup>. Suç gelirlerini çeşitli işlemlere tabi tutma hareketi bakımından aranan bu özel kast, suç gelirlerinin “*gayrimeşru kaynağını gizlemek*” veya bu gelirlerin “*meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak*” maksadıdır<sup>133</sup>. Kanun’un ilgili hükmü lafzi olarak yorumlandığında, iki amaç unsuru arasında “veya” bağlacı kullanıldığı için bu iki amaç unsurunun birlikte gerçekleşmesinin aranmadığı anlaşılmaktadır. Kısacası, bu iki amaç unsuru kümülatif bir şart teşkil etmemekte olup, suçun oluşması bakımından iki amaç unsurundan bir tanesinin bulunması yeterlidir.

Suç gelirlerini yurt dışına çıkarma hareketi bakımından ise hareketin genel kastla gerçekleştirilmesi yeterlidir. Bu hareket bakımından özel kasta ihtiyaç yoktur. Hangi amaçla olursa olsun, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin yurt dışına çıkarılması ile suç tamamlanacaktır<sup>134</sup>.

Aklama suçunun kast unsuru bakımından özellik arz eden bir diğer husus ise failin öncül suçtan haberdar olmasıdır. Diğer bir ifadeyle, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun oluşabilmesi için failin, yurt dışına çıkartılan veya çeşitli işlemlere tabi tutulan malvarlığı değerlerinin, alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan elde edilmiş olduğunu bilmesi gerekmektedir<sup>135</sup>.

---

<sup>131</sup> Artuk / Gökçen ve diğerleri, s. 352.

<sup>132</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1206.

<sup>133</sup> Değirmenci, s. 471-472; Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 389; Modern suç teorisinde “*genel kast-özel kast*” ayrımı terk edildiğinden bu ayrımın doğru olmadığı yönündeki görüş için bkz: Dülger, s. 559.

<sup>134</sup> Töngür, s. 56.

<sup>135</sup> Dülger, s. 570; Çakır, s. 351.

TCK'nın 21. maddesinin 2. fıkrasında ayrı bir kast türüne yer verilmiştir. Olası kast olarak adlandırılan bu kast türü; *“Kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi”* olarak tanımlanmıştır. Buna göre, kast için aranan bilme unsuru, olası kastta yerini öngörmeye bırakmıştır. Aklama suçu bakımından olası kastın varlığı, bir kişinin, malvarlığı değerinin alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklandığını öngörmesine rağmen, bu değeri yurt dışına çıkarması veya çeşitli işlemlere maruz bırakması halinde söz konusu olabilir. Aklama suçunun olası kast ile işlenebilmesine öğretide, *“dış görünüşü itibarıyla orta halli bir kişinin getirdiği bir çanta dolusu nakit parayı yurt dışına çıkaran tır şoförünün, söz konusu kişinin bu paranın sahibi olamayacağını öngörmesine rağmen maddi hareketi gerçekleştirmesi”* örneği verilmiştir<sup>136</sup>. Bu örnekte tır şoförünün, malvarlığı değerinin suçtan kaynaklandığını öngörmesine rağmen bu değeri yurt dışına çıkardığı ve aklama suçunu olası kastla işlediği kabul edilmektedir. Aklama suçunun olası kast ile işlenebilmesi teorik olarak mümkün olsa da, failin, yurt dışına çıkardığı veya çeşitli işlemlere tabi tuttuğu malvarlığı değerlerinin suçtan kaynaklandığını öngördüğünün ispatlanması son derece güçtür<sup>137</sup>.

Keza yine öğretide, TCK'nın 282. maddesinde *“bilerek”* ifadesine yer verilmediğinden, bu suçun olası kastla da işlenebileceğine dair görüşler de mevcuttur<sup>138</sup>. Bu görüşe örnek olarak ise kişinin kendisine aktarılan fonların kökenin uyuşturucu ticaretinden elde edilmiş olabileceğini düşünmesi, ancak yine de bu fonu kabul etmiş olması gösterilmiştir. Bir başka örnek ise Fransız Yargıtay'ının verdiği bir karara dayanmakta olup, bu karara göre Mahkeme, *“sanığın uyuşturucu ticaretine ilişkin çok sayıda ipucunun elde edildiği uyuşturucu kaçakçılığından sanık amcasının dairesinde oturması, hiçbir ticari faaliyeti ve yasal gelir kaynağı bulunmadığı halde kaynağını izah edemediği önemli miktarda paraya sahip olmasını, sanığın karapara aklama suçundan mahkumiyeti için yeterli bulmuştur.”*<sup>139</sup>

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçuna ilişkin Kanun'daki düzenlemede suçun kasten işlenebileceğine dair bir vurgu yapılmamasına karşın,

---

<sup>136</sup> Değirmenci, s. 468.

<sup>137</sup> Dülger, s. 568; Çakır, s. 350.

<sup>138</sup> Ergül, s. 124.

<sup>139</sup> Ergül, s. 343.

Türkiye'nin de taraf olduğu suç gelirlerini aklama ile mücadeleyi amaçlayan bazı uluslararası belgelerde, bu suçun yalnızca kasten işlenebileceğine dair açık hükümler yer almaktadır<sup>140</sup>.

Bu çerçevede; Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Viyana Konvansiyonu); “*Bir mamelekin bu fıkranın (a) bendindeki suç veya suçlardan birinden veya suç veya suçlardan birine iştirakten kaynaklandığını **bilerek**, ... (a) bendinde belirtilen suçlardan birinden veya bunlardan birine iştirakten kaynaklandığını **bilerek**, ...*” (3. maddenin 1. fıkrasının (b) bendi, [i] ve [ii] alt bentleri) hükmünü,

Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Palermo Sözleşmesi'nin 6. maddesi; “*Her Taraf Devlet kendi iç hukukunun temel ilkelerine uygun biçimde, aşağıda belirtilen eylemleri, **kasten işlendiği takdirde**, ... (i) Suç geliri olduğu **bilinen** malvarlığının ... amacıyla dönüştürülmesi veya devredilmesi; (ü) Bir malvarlığının suç geliri olduğunu **bilerek**; ... (i) Tesellüm anında bu tür bir malın suç geliri olduğunu **bilerek**; malın edinilmesi, bulundurulması veya kullanılması.*” hükmünü,

Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi'nin 23. maddesi; “*Her Taraf Devlet, iç hukukunun temel ilkelerine uygun olarak, **kasten işlenmesi halinde**, aşağıdaki eylemleri suç olarak düzenleyen yasal ve diğer gerekli önlemleri alacaktır: a) i) Malvarlığının ... amacıyla **suç geliri olduğunu bilerek**, bu malvarlığının dönüştürülmesi ya da transfer edilmesi; i) Teslim alındığında **suç geliri olduğu bilinen** malvarlığının edinilmesi, bulundurulması ya da kullanılması;*” hükmünü,

Strasbourg Sözleşmesi'nin 6. maddesi; “*Taraflar, **kasıtlı olarak işlenen** aşağıdaki fiillerin kendi iç mevzuatlarına göre suç sayılması için gerekli olabilecek yasal ve diğer tedbirleri alacaktır: a. Suçtan kaynaklanan gelir olduğunu **bilerek**, ... b. Herhangi bir malın, bunun suçtan kaynaklanan gelir olduğunu **bilerek**, ... c. Teslim aldığı tarihte, suçtan hâsıl olduğunu **bilerek**, bir malın iktisabı, zilyetliği veya kullanılması;*” hükmünü içermektedir.

---

<sup>140</sup> Özgenç, Suç Örgütleri, s. 172; Çakır, s. 343.

## 4.5 Cezayı Etkileyen Haller

### 4.5.1 Cezayı Ağırılaştıran Sebepler

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun düzenlendiği TCK'nın 282. maddesinde temel cezayı ağırılaştıran iki farklı hal düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin 3. ve 4. fıkralarında düzenlenen bu haller aşağıda sırasıyla incelenecektir.

#### 4.5.1.1 Suçun, Kamu Görevlisi Tarafından veya Belli Bir Meslek Sahibi Kişi Tarafından Bu Mesleğin İcrası Sırasında İşlenmesi

Düzenlemeye göre, aklama suçunun, kamu görevlisi tarafından veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından, bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi halinde verilecek hapis cezası yarı oranında arttırılır.

Daha ağır cezayı gerektiren bu nitelikli halin uygulanabilmesi iki farklı seçimlik olasılığa bağlanmıştır. Bunlardan ilki, aklama suçunun failinin kamu görevlisi olması, ikincisi ise aklama suçunun belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesidir. Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için, failin kamu görevlisi olması ve aklama suçunun belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi aynı anda aranmaz. Bu iki halden birinin varlığı nitelikli halden hüküm kurulması için yeterlidir<sup>141</sup>.

#### 4.5.1.1.1 Aklama Suçunun Kamu Görevlisi Tarafından İşlenmesi

TCK'da düzenlenen bazı suçlar bakımından failin veya mağdurun kamu görevlisi olması şartı aranırken, bazı suçlarda ise fail veya mağdurun kamu görevlisi olması suçun ağırlatıcı nedeni olarak düzenlenmiştir<sup>142</sup>. Diğer bir ifadeyle, kamu görevlisi sıfatı özgü suçlar bakımından bir ön koşulken, bazı suç tipleri bakımından daha fazla cezayı

<sup>141</sup> Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s.392.

<sup>142</sup> Dönmez, Burcu, "Ceza Muhakemesi Uygulamasında Görev Suçu" D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017, s. 2727-2748, s. 2734.

gerektiren nitelikli hal için aranan bir unsurdur. Bundan dolayı, Türk Ceza Hukuku açısından “*kamu görevlisi*” ifadesinin ne anlama geldiğinin tespiti oldukça önemlidir<sup>143</sup>.

TCK’nın “tanımlar” başlıklı 6. maddesin 1-c bendinde, kamu görevlisi kavramının tanımına yer verilmiştir. Maddeye göre kamu görevlisi deyiminden; “*kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi*” anlaşılır. Aklama suçunun nitelikli halinden hüküm kurulurken, failin TCK m. 6 anlamında kamu görevlisi olup olmadığının araştırılması oldukça önemlidir.

Aklama suçunun ağırlatıcı nedenlerinden ilki olan bu hal, failin sıfatına bağlı bir neden olarak düzenlenmiştir<sup>144</sup>. Bu halde, aklama suçun işleyen kişinin kamu görevlisi olması durumunda verilecek hapis cezası yarı oranında arttırılır.

Madde gerekçesinde, daha fazla cezayı gerektiren bu nitelikli hale ilişkin şu açıklamalara yer verilmiştir: “*Maddenin ikinci<sup>145</sup> fıkrasında bu suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâli düzenlenmiştir. Buna göre, söz konusu suçun kamu görevlisi tarafından görevini yaparken ve görevinin sağladığı kolaylıktan yararlanarak ya da belli bir meslek sahibi kişi tarafından mesleğinin icrası sırasında ve sağladığı kolaylıktan yararlanarak işlenmesi hâlinde, ceza artırılabacaktır.*”<sup>146</sup>

Gerekçede de vurgulandığı üzere gerçekten, kamu görevlisi sıfatı, suç işleme bağlamında kişiye birçok kolaylık sağlamaktadır. Zira kamu görevlileri, toplumdaki birçok kişiye nazaran suç işlemek için ihtiyaç duyulan enstrümanlara daha kolay erişim sağlayabilmektedirler. Kamu görevlileri toplumdaki kişiler ile fazlaca temas kurmakta, kamu gücü adına birçok işlem yapabilmekte ve ayrıca toplumda herkesin ulaşamayacağı çoğu bilgiye ve belgeye kolaylıkla ulaşabilmektedir. Dolayısıyla, kamu görevlilerin sahip

<sup>143</sup> Özen, Muharrem/Tozman, Önder, “*Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı*”, Amme İdaresi Dergisi, C. 42, Sayı 4, Aralık 2009, s. 33-34.

<sup>144</sup> Değirmenci, s. 477, Yılmaz, Sacit, Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, Ankara Barosu Dergisi S. 2 2011, s. 70-97, s. 90.

<sup>145</sup> TCK m. 282. maddesine 26/6/2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun’un 5. maddesi ile birinci fıkradan sonra gelmek üzere ikinci fıkra yerine yeni bir fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir. Bundan dolayı gerekçede fıkranın değişiklikten önceki numarası yer almaktadır.

<sup>146</sup> www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T. 01.01.2021.

oldukları nüfuzlarını kötüye kullanmaları ile suç işlemleri toplumdaki diğer bireylere göre daha kolaydır<sup>147</sup>.

Her ne kadar madde metninde yer almasa da, madde gerekçesi ışığında suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun kamu görevlisi tarafından işlenmesinin, tek başına cezayı artıran bir neden olarak kabul edilemeyeceğini söyleyebiliriz. Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere failin, söz konusu nitelikli hal nedeniyle cezasının yarı oranında artırılması için, aklama suçunu görevinin sağladığı kolaylıktan yararlanarak işlemiş olması gerekmektedir. Maddede suçun “görev nedeniyle” veya “görev sırasında” işlenmesi koşullarının yer almaması öğretide eleştirilmiştir<sup>148</sup>.

Ayrıca, failin kamu görevlisi olması şartının, suça sebebiyet veren eylemin gerçekleştiği anda var olması gerekmektedir<sup>149</sup>. Suçu işlediği sırada kamu görevlisi olmayıp yargılama sırasında bu sıfatı kazanmış failin, bu ağırlatıcı hal nedeniyle daha fazla cezaya mahkûm edilmesi mümkün değildir. Zira bu durumda kamu görevlisinin suçu, görevinin sağladığı kolaylıktan yararlanarak işlemesi söz konusu değildir.

#### **4.5.1.1.2 Aklama Suçunun Belli Bir Meslek Sahibi Kişi Tarafından Bu Mesleğin İcrası Sırasında İşlenmesi**

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun diğer bir ağırlatıcı hali de, aklama suçunun belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesidir.

Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için, failin herhangi bir meslek sahibi olması yeterlidir. Maddede bu mesleğin ne olacağına dair bir ayrıntı yer almamaktadır. Burada aranan tek kriter, failin suçu sahip olduğu mesleğin icrası sırasında işlemiş olmasıdır. Burada önem arz eden husus, failin mesleğinin aklama suçunu işleme noktasında bir avantaj, diğer bir ifade ile kolaylık sağlaması gerektiğidir. Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için, failin aklama suçunu mesleğinin sağladığı kolaylıklardan

---

<sup>147</sup> Kaplan, Mahmut, “Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı”, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 2, Aralık 2015, Sayfa: 49-77 s. 50.

<sup>148</sup> Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 393, Değirmenci, s. 477.

<sup>149</sup> Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 392.

yararlanarak işlemesi gerekmektedir. Dolayısıyla, failin sahip olduğu mesleğin, aklama suçunun işlenmesi bakımından elverişli ve aklama suçunu işlemeyi kolaylaştırıcı nitelikte olması aranmalıdır.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun işlenmesi, birçok konuda bilgi ve birikime sahip olunmasını gerektirmektedir. Aklama işlemi için özellikle; ekonomi, maliye, bankacılık, muhasebe, hukuk, uluslararası ticaret ve lojistik vb. alanlarda uzmanlaşmış bazı mesleklerin mensubu olan kişilere oldukça ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bakımdan, belli bir meslek sahibi kişilere örnek olarak, bankacılar, ekonomistler, hukukçular, muhasebeciler verilebilir.

#### 4.5.1.2 Aklama Suçunun Suç İşlemek İçin Teşkil Edilmiş Bir Örgütün Faaliyeti Çerçevesinde İşlenmesi

Kanun koyucu bu fıkra, aklama suçunun suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde verilecek cezanın bir kat artırılacağını hüküm altına almıştır. Düzenlemeye göre bu nitelikli halin oluşması için, üç unsurun varlığı aranmıştır. Buna göre, bir örgüt bulunmalı, bu örgüt suç işlemek için teşkil edilmiş olmalı ve aklama faaliyeti suç işlemek için teşkil edilmiş bu örgütün faaliyeti çerçevesinde gerçekleştirilmelidir.

Ceza hukuku anlamında örgütün ne anlama geldiği, TCK m. 220’de yer alan suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçunun düzenlemesinden çıkartılabilir. Söz konusu maddenin birinci fıkrasına göre; *“Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.”*

Düzenlemeye göre, bir örgütün TCK m. 282/4 anlamında bir örgüt sayılması için;

- Örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından suç işlemeye elverişli olması,
- Üye sayısının en az üç kişi olması,
- Örgüt içinde hiyerarşik yapının bulunması (TCK m. 220/7),

- Örgütün organize olması,

şartlarının bulunması gerekmektedir. Örgütün silahlı veya silahsız faaliyet göstermesi, bu noktada aranan bir kriter değildir<sup>150</sup>.

Kanun koyucu burada, örgütün yalnızca suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun işlenmesi için kurulmuş olmasını aramamaktadır<sup>151</sup>. Aklama suçunun yukarıdaki nitelikleri haiz bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlemesi, söz konusu nitelikli halin uygulanması için yeterlidir.

Gerek TCK m. 220'nin dördüncü fıkrasına<sup>152</sup> göre gerek m. 282'nin gerekçesine<sup>153</sup> göre; suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, bu suçtan verilecek cezanın bir kat artırılması yanında, ayrıca 220. maddede yer alan örgüte üye olma suçundan dolayı da cezaya hükmolunur.

#### **4.5.2 Cezayı Kaldıran Sebep: Etkin Pişmanlık**

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun düzenlendiği TCK m. 282. maddenin 6. Fıkrasında, bu suça ilişkin etkin pişmanlık hükümlerine yer verilmiştir. Etkin pişmanlık kurumuyla amaçlanan, suçun neden olduğu haksızlığın fail tarafından giderilmeye çalışılmasıdır<sup>154</sup>. 4208 sayılı Kanun'da bulunmayan etkin pişmanlık hükmü şu şekildedir: *"Bu suç nedeniyle kovuşturma başlamadan önce suç konusu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlayan veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştıran kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle cezaya hükmolunmaz."*

<sup>150</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1205, Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 394.

<sup>151</sup> Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 394.

<sup>152</sup> "(4) Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur."

<sup>153</sup> "Üçüncü fıkarda, bu suçun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek cezanın belli oranda artırılması öngörülmüştür. Ancak, belirtilmelidir ki, bu suçtan dolayı verilecek artırılmış ceza, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçundan dolayı ayrıca cezalandırılmaya engel teşkil etmemektedir."

<sup>154</sup> Dülger, s. 625.

Söz konusu etkin pişmanlık hükmüne ilişkin açıklamaya, madde gerekçesinde yer verilmiştir: “Maddenin beşinci<sup>155</sup> fıkrasında bu suçla ilgili etkin pişmanlık hükmüne yer verilmiştir. Buna göre, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini gizleme nedeniyle kovuşturma başlamadan önce, bu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlayan veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştıran kişi hakkında bu suç nedeniyle cezaya hükmolunmayacaktır.”<sup>156</sup>

Fıkra, etkin pişmanlık kurumu iki koşula bağlanmıştır. Failin, etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanabilmesi, bu iki koşulun birlikte gerçekleşmesine bağlıdır. Maddede yer alan bu iki koşul:

- Suç konusu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlamak veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini sağlamak,
- Bu iki seçimlik koşulun kovuşturma aşaması başlamadan önce gerçekleşmesidir.

Fıkranın düzenleniş şekline göre failin etkin pişmanlıktan yararlanabilmesi için, yerine getirmesi gereken iki farklı davranış modelinin kovuşturma başlamadan önce gerçekleşmesi gerektiğinden, kovuşturmanın ne zaman başladığının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Kovuşturmanın tanımının yapıldığı CMK m. 6’ya göre kovuşturma aşaması iddianamenin kabulü ile başlar. O halde, failin suç konusu malvarlığı gelirlerinin soruşturma başlamadan önce veya soruşturma başladıktan sonra iddianamenin kabul edilmesine kadar geçen süre zarfında ele geçirilmesini sağlaması veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini sağlaması durumunda, etkin pişmanlık hükmünden yararlanması mümkün olacaktır<sup>157</sup>. Diğer bir ifadeyle, soruşturma makamınca hazırlanıp mahkemeye verilen iddianamenin mahkeme tarafından CMK’nın 174. maddesine göre kabul edilmesi ile etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması imkânı da kalmayacaktır. Bu aşamada iddianamenin mahkeme tarafından kabul edilmeyip iade edildiği hallerde de etkin pişmanlık hükmünün

---

<sup>155</sup> TCK m. 282. maddesine 26/6/2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun’un 5. maddesi ile birinci fıkradan sonra gelmek üzere ikinci fıkra yerine yeni bir fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir. Bundan dolayı gerekçede fıkranın değişiklikten önceki numarası yer almaktadır.

<sup>156</sup> [www.sinerjimevzuat.com.tr](http://www.sinerjimevzuat.com.tr), E.T. 01.01.2021.

<sup>157</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1206.

uygulanması gerekmektedir. Zira yukarıda da belirttiğimiz üzere, kovuşturma aşaması iddianamenin kabulü ile başlayan bir süreçtir.

Kanun koyucu etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesini, kovuşturma aşamasının başladığı aşama ile sınırlı tutmuştur. Ancak kovuşturma başladıktan sonra failin suç konusu malvarlıklarını ele geçirilmesini sağlaması veya kolaylaştırması halinde mahkeme tarafından bu durum, TCK m. 62’de düzenlenen takdir yetkisi kullanılarak temel cezanın belirlenmesinde dikkate alınabilir.

TCK m. 282/6’da yer alan etkin pişmanlık hali olarak düzenlenen iki seçimlik davranış, suç konusu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlamak veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştırmaktır. Burada yetkili makamdan ne anlaşılması gerektiğinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Fıkra da bahsi geçen yetkili makamlar, soruşturmayı yürüten adli makamlardır<sup>158</sup>. Eğer ortada henüz başlamış bir soruşturma yok ise suç gelirlerini ele geçirmekle yetkili adli makamlara başvurularak, maddede düzenlenen iki seçimlik davranıştan biri veya ikisi gerçekleştirilebilir. Elbette kovuşturma aşaması başladığında etkin pişmanlıktan yararlanamayacağından, kovuşturmayı yürüten mahkeme yetkili makam niteliğinde sayılamayacaktır<sup>159</sup>.

Ele geçirmek ile anlaşılması gereken ise CMK’nın 123. maddesine göre yapılan suç gelirlerinin muhafaza altına alınmasıdır. Eşya veya kazancın muhafaza altına alınması ve bunlara elkonulması başlıklı bu maddeye göre; *“İspat aracı olarak yararlı görülen ya da eşya veya kazanç müsaderesinin konusunu oluşturan malvarlığı değerleri, muhafaza altına alınır.”* Failin suç gelirlerinin ele geçirilmesini sağlamaya yönelik davranışı veya bulundukları yeri yetkili makamlara haber vermesi üzerine yetkili makamların yapacağı arama ve el koyma işlemleri, CMK m. 116 vd. hükümlerine göre yapılacaktır.

Ancak belirtmek gerekir ki, suçtan kaynaklı malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesi, etkin pişmanlıktan yararlanmak isteyen failin aktif katılımıyla gerçekleşmelidir. Örneğin, suçtan kaynaklı malvarlığı değerlerinin yerini söylemesi, yerlerini göstermesi, bunlara ne şekilde ulaşılabileceğini söylemesi vb. gibi. Failin bir

---

<sup>158</sup> Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 397.

<sup>159</sup> Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 397.

etkisi olmadan yetkili makamların kendi imkanları ile suç gelirlerine ulaşması durumunda, failin etkin pişmanlıktan yararlanması mümkün değildir<sup>160</sup>.

Suç gelirlerinin fiziki olarak ele geçirilmesi zorunlu olmayıp, örneğin, suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri kaydi olarak finans sistemlerinde işlem görüyorken, yetkili makamlarca bu hesaplara bloke konulması da, TCK m. 282/6 kapsamında ele geçirilme olarak değerlendirilebilir.

Etkin pişmanlık hükümleri cezayı kaldıran veya azaltan şahsi sebepler olduğundan dolayı, bu kurumdan yalnızca maddedeki şartları yerine getiren fail yararlanabilmektedir. Maddedeki şartları yerine getirmeyen suça iştirak ilişkisi ile katılmış azmettiren, müşterek fail veya yardım edenlerin, etkin pişmanlık hükmünden yararlanması mümkün değildir<sup>161</sup>.

#### 4.6 Suçun Özel Görünüş Şekilleri

##### 4.6.1 Teşebbüs

Ceza hukukunda teşebbüs, kişinin, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaması haline verilen isimdir (TCK m. 35).

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun soyut tehlike suçu olduğundan yukarıda bahsetmiştik. Suç gelirlerinin yurt dışına çıkarılması veya çeşitli işlemlere tabi tutulması ile suç tamamlanmış olur. Bu bakımdan, bu seçimlik hareketlerin gerçekleşmesi ile belli bir neticenin meydana gelmesi aranmamıştır bu hareketleri icra edilmesi suçun oluşumu için yeterlidir<sup>162</sup>. Bu bakımdan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu teşebbüse uygun olup, eğer şartlar gerçekleşmişse teşebbüs hükümleri uygulanabilecektir<sup>163</sup>.

Seçimlik hareketlerden ilki olan yurt dışına çıkarma hareketi bakımından bu hareketin icrasına başlanmış, fakat suç gelirleri henüz yurt dışına çıkarılmadan henüz yurt içindeyken, failin iradesi dışında hareketin tamamlanamaması durumunda, suç teşebbüs

<sup>160</sup> Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 396.

<sup>161</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 1206; Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 395.

<sup>162</sup> Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 397.

<sup>163</sup> Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 397.

aşamasında kalmış olur. Ancak, yurt dışına çıkarma hareketine başlanmış, fakat suç gelirleri henüz yurt dışına çıkarılmamışken failin kendi iradesiyle suç gelirlerini yurt dışına çıkarmaktan vazgeçmesi halinde ise gönüllü vazgeçmeden söz edilir. Zira Kanun'da, failin, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçmesi veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlemesi halinde teşebbüsün değil, gönüllü vazgeçmenin söz konusu olacağı düzenlenmiştir (TCK m. 36).

İkinci seçimlik hareket bakımından ise gayri meşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutma hareketine başlanmış veya başlamak üzereyken failin yakalanması üzerine suç teşebbüs aşamasında kalır.

#### **4.6.2 İştirak**

TCK'da düzenlenen çoğu suç genellikle tek kişi tarafından işlenebilen suçlardır. Bazı suçlar kanunda düzenleniş şekilleri bakımından yalnızca tek kişi tarafından işlenebilirken, bazıları ise birden fazla kişi tarafından suç tipindeki hareketlere bir illiyet bağı çerçevesinde ortak katılım sağlanarak işlenebilir<sup>164</sup>. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun seçimlik hareketleri olan suç gelirlerini yurt dışına çıkarma veya çeşitli işlemlere tabi tutma hareketleri, iştirak bakımından bir özellik göstermemektedir<sup>165</sup>.

Bu nedenle suç iştirake müsait olup, bu bakımdan bir özellik göstermez. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçuna, suçun kanuni tanımında yer alan hareketleri birlikte yaparak (TCK m. 37/1), suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanarak (TCK m. 37/2), bir başkasını aklama suçunu işlemeye azmettirerek (TCK m. 38) veya suçun işlenmesini yardım ederek (TCK m. 39), kısaca iştirak türlerinin hepsi ile iştirak etmek mümkündür<sup>166</sup>.

---

<sup>164</sup> Artuk / Gökçen ve diğerleri, s.662.

<sup>165</sup> Dülger, s. 606; Çakır, 368.

<sup>166</sup> Dülger, s. 606.

### 4.6.3 İçtima

İştirakte birden fazla kişinin bir suçta birleşmesi söz konusuyken, suçların içtimasında birden fazla suçun tek failde birleşmesi söz konusudur<sup>167</sup>. Ceza hukukunda ne kadar hareket varsa o kadar suç vardır kuralı, gerçek içtima hali dışında suçların içtimai söz konusu olduğu zaman uygulanmaz<sup>168</sup>.

Burada içtima bakımından açıklığa kavuşturulması gereken ilk husus, aklama suçu seçimlik hareketli bir suç olduğundan, tipik hareketin tekliği kuralı gereği, tipte belirtilen hareketlerin ikisinin birden gerçekleştirilmesi halinde tek suçun oluştuğudur<sup>169</sup>. Zira, seçimlik hareketli suçlarda, seçimlik hareketlerin her birinin gerçekleştirildiği hallerde tipik hareketin tekliği söz konusudur<sup>170</sup>. Yargıtay, özel belgede sahtecilik suçuna (TCK m. 207) ilişkin bir kararında, seçimlik hareketlerden birkaçının ya da hepsinin birlikte gerçekleştirilse dahi tek suçun oluşacağını kabul etmiştir<sup>171</sup>. Yargıtay ayrıca bu kararında, seçimlik hareketlerden herhangi birinin birden fazla işlenmesi halinde de tek suçun söz konusu olabilmesi için hareketlerin aynı konu üzerinde gerçekleşmesi gerektiğini vurgulamıştır. Diğer taraftan, seçimlik hareketlerin gerçekleştirilmesinde zaman faktörüne vurgu yapılan bir kararında ise Yargıtay, kanunda seçimlik hareketli olarak düzenlenen fuhuş suçunun (TCK m. 227), seçimlik hareketlerinden birden fazlasının **aynı zaman diliminde yapılması halinde** tek suç oluşacağını kabul etmiştir<sup>172</sup>.

<sup>167</sup> Artuk / Gökçen ve diğerleri, s.662.

<sup>168</sup> Artuk / Gökçen ve diğerleri, s.662.

<sup>169</sup> Özbek ve diğerleri, Ceza Hukuk Özel Hükümler, s. 1207; Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 399; Dülger, s. 609.

<sup>170</sup> Akkaya, Çetin, “Suçların İçtimai Bağlamında Fiil Tekliği”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, C. 0, S. 13, Ocak 2019, s. 1-38, s. 22.

<sup>171</sup> “Özel belgede sahtecilik suçu seçimlik hareketli suçlardan olup, bu suç, suçun kanuni tanımında gösterilen alternatifli hareketlerden herhangi birisinin işlenmesi ile tamamlanabilen suçlardandır. Alternatifli hareketlerin hepsinin işlenmesi şart olmayıp, sadece bir tanesinin yapılması dahi suçun oluşması için yeterlidir. Alternatifli hareketlerden bir kaç ya da hepsi birlikte gerçekleştirilmiş olsa dahi ortada tek suç vardır. Bu nedenle seçimlik hareketli suçlarda hareketlerden birkaçının veya tümünün yapılması, birden çok suça, dolayısıyla zincirleme suça, vücut vermez. Dikkat etmek gerekir ki, seçimlik hareketli suçlarda suçun konusu değişmemektedir. Bu seçimlik hareketlerden her biri aynı konu üzerinde, aynı konu ile ilgili olarak gerçekleşebilmektedir. Bu itibarla seçimlik hareketli suçtan söz edebilmek için seçimlik hareketlerin aynı konuya ilişkin olması gerekir.” Yargıtay - 11. CD., E. 2012/28853 K. 2014/14591 T. 10.09.2014, www.lexpera.com.tr, E.T. 01.01.2021.

<sup>172</sup> “Maddenin ikinci fıkrasında, bir kimseyi fuhşa teşvik etmek, bunun yolunu kolaylaştırmak ya da fuhuş için aracılık etmek veya yer temin etmek, ayrı bir suç olarak düzenlenmiş, fuhşa sürüklenen kişinin kazancından yararlanılarak kısmen veya tamamen geçimin sağlanmasının fuhşa teşvik sayılacağı kabul edilmiştir. Fuhşa teşvik etmek, kişinin fuhuş yapması için onda bir irade oluşturmaya çalışılmasıdır. Fuhuşun yolunu kolaylaştırmak, fuhuşu arayan bakımından bunun için veya fuhuş yapacak kimsenin fuhuş

Bu kararlar ışığında, örneğin uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti suçundan elde edilmiş 500.000 TL'nin, aynı zaman diliminde parçalara bölünerek finans kuruluşları aracılığı ile farklı hesaplara gönderilmesi halinde, tek suçun oluştuğunu söylemek mümkündür.

Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda zincirleme suç işlendiği kabul edilir (TCK m. 43/1). Öncül suç ile elde edilen suç gelirlerinin, suç tipinde yer alan seçimlik hareketlerin farklı zamanlarda gerçekleştirilmesi ile aklanması halinde ise aklama suçunun bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda işlenmesi söz konusu olduğundan dolayı, zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiği söylenebilir<sup>173</sup>.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticaretinden elde edilen 500.000 TL'nin, 200.000 TL'sinin yarısının bir ülkeye, diğer yarısının farklı bir ülkeye olmak üzere yurt dışına çıkartılması, kalan 300.000 TL'yi ise çeşitli bankacılık işlemlerine tabi tutarak yurt içinde aklanması durumunda ise farklı zamanlarda meydana gelmiş, aklama suçuna sebebiyet veren birden fazla seçimlik hareket gerçekleştirilmiştir. Örnekte, suç gelirinin bir kısmının iki farklı ülkeye olmak üzere yurt dışına çıkartılması ve geriye kalanın ise yurt içinde çeşitli bankacılık işlemlerine maruz bırakarak işlenmesi halinde, tipik hareketin tekliği gereği tek suçun mu oluşacağı, yoksa aynı suçu işleme kararının icrası kapsamında zincirleme suç hükümleri kapsamında mı değerlendirileceğinin tespit edilmesi gerekmektedir<sup>174</sup>. Burada, somut olayın koşullarına göre, malvarlığı değerinin aynı suçtan mı elde edildiği, aklamaya sebebiyet veren hareketlerin zamansal olarak hangi aralıklarla gerçekleştirildiği değerlendirilmeli ve o şekilde sonuca ulaşılmalıdır<sup>175</sup>.

---

*atılması bakımından onun için her türlü imkânın sağlanmasıdır. Fuhuş için aracılık etmek, mağdur ile cinsel arzularını tatmin etmek isteyen kişinin bir araya gelmesini sağlamaktır. Yer temin etmek ise, mağdur ile cinsel arzularını tatmin etmek isteyen kişinin bir araya gelecekleri yerin temin edilmesidir. Fıkra düzenlenmiş suç seçimlik hareketli bir suç olup, fıkra sayılan hareketlerden herhangi birisinin yapılması suçun işlenmesi için yeterlidir. Ayrıca bu seçimlik hareketlerden birden fazlasının aynı zaman diliminde yapılması durumunda yine tek suç oluşacak, buna karşılık daha sonra farklı zamanda seçimlik hareketlerin tekrarlanması hâlinde yeni bir suç işlenmiş olacaktır.*", Yargıtay - CGK., E. 2019/271 K. 2019/708 T. 19.12.2019, www.lexpera.com.tr, E.T. 01.01.2021.

<sup>173</sup> Dülger, s. 611-612; Çakır, s. 370.

<sup>174</sup> Dülger, s. 610-611.

<sup>175</sup> Dülger, s. 611.

Suçların içtimai konusunda ele alınması gereken bir başka husus da, öncül suçun faili ile aklama suçunun failinin aynı kişi veya şerik olması durumunda, bu iki suç arasında ne şekilde bir içtima ilişkisi kurulacağıdır. Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren öncül suç olabilecek suçların unsurları ile aklama suçunun unsurları birbirinden çok farklı olup, aralarında gerçek içtima dışında bir içtima ilişkisi kurulamayacaktır. Ayrıca burada tek eylem değil, farklı suç işleme kararının icrası kapsamında meydana gelen birden fazla eylem vardır. Dolayısıyla, bir kişinin hem aklama suçunun konusunu oluşturan malvarlığı değerlerinin elde edildiği öncül suçun faili hem de aklama suçunun faili ya da şeriki olması durumunda, gerçek içtima kuralı gereği her iki suçtan da ayrı ayrı cezalandırılması gerekecektir<sup>176</sup>.

#### 4.7 Yaptırım

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun düzenlendiği TCK'nın 282. maddesinde, bu suç için öngörülen hapis cezası üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezasıdır.

Kanun koyucu bu suç tipinde, hapis cezası ve adli para cezasını seçimlik olarak düzenlememiştir. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçundan mahkûm olan bir kişiye, hapis cezasının yanında adli para cezasının da verilmesi zorunludur.

TCK'da 26.06.2009 tarihinde 5918 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, Kanun metninin ilk halinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası olarak düzenlenen yaptırım, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası olarak değiştirilerek, suç için öngörülen hapis cezası artırılmıştır. Aklama suçu için asgari üç yıl ve daha fazla hapis cezası öngörüldüğünden, bu suçtan mahkûm olan kişi bakımından hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesi uygulanamayacaktır. Zira CMK'nın 231. maddesinin 5. fıkrasında göre, hükmün açıklanmasının geri bırakılması için yapılan yargılama sonunda hükmolunan cezanın iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası olması gerekmektedir. Dolayısıyla, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçundan ceza alan bir kimsenin cezası infaz edilecektir<sup>177</sup>.

---

<sup>176</sup> Dülger, s. 611; Çakır, s. 371.

<sup>177</sup> Çakır, s. 376.

Adli para cezasının düzenlendiği TCK'nın 52. maddesinin gerekçesine göre; “Adli para cezası ilke olarak hapis cezası ile birlikte değil bu cezaya alternatif olarak uygulanacaktır. Buna karşılık ekonomik kazanç elde etme amacının güdüldüğü belli suçlarda, kanunda ayrıca gösterilmesi koşuluyla hapis ve adli para cezasına birlikte hükmedilebilecektir”<sup>178</sup>. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu da TCK'da yer alan ekonomik kazanç elde etme amacının en yoğun şekilde güdüldüğü suçlardandır. Dolayısıyla kanun koyucu, bu suç için hapis cezasının yanında adli para cezanın hükmedilmesini de uygun görmüştür.

Aklama suçunun tüzel kişiler yararına işlenmesi halinde, daha önce de bahsedildiği üzere, tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmedilecektir (TCK m. 282/4). Tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirleri, TCK'nın 60. maddesinde düzenlenen hükümlerdir. Söz konusu maddeye göre, iki farklı güvenlik tedbiri farklı koşullara dayalı olarak düzenlenmiştir. TCK m. 282/4'te “güvenlik tedbirlerine hükmolunur” ifadesinin bulunması, tek başına tüzel kişilere güvenlik tedbirlerinin uygulanması için yeterli değildir. Somut olayda aynı zamanda, TCK m. 60'ta tüzel kişilere güvenlik tedbirlerinin uygulanabilmesi için aranan şartların bulunması da gerekmektedir<sup>179</sup>.

#### 4.8 Suçun Muhakemesi

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu hakkında soruşturma, şikâyet şartı aranmaksızın yetkili mercilerce resen yürütülür.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu 10 yıldan daha az hapis cezasını gerektirdiğinden, bu suç bakımından görevli mahkeme asliye ceza mahkemeleridir.

TCK'nın 282. maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu hakkında maddede özel yetki kuralı belirlenmemiştir. Dolayısıyla, aklama suçunda yargılamayı yapacak yetkili mahkemenin tespiti için genel yetki kuralının düzenlendiği CMK m. 12 vd. hükümlerine bakılması gerekmektedir.

<sup>178</sup> www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T. 01.01.2021.

<sup>179</sup> Ünver, Adliye Karşı Suçlar, s. 399.

CMK m. 12'ye göre, davaya bakma yetkisi suçun işlendiği yer mahkemesininindir. Seçimlik hareketli olarak düzenlenen bu suçun işlendiği yer, suç gelirlerinin yurt dışına çıkarıldığı nokta veya suç gelirlerini aklamak amacıyla çeşitli işlemlerin gerçekleştiği yerdir. Diğer bir ifadeyle, suç gelirlerinin daha önce sınırlarını belirlediğimiz ülke sınırlarından yurt dışına çıkarıldığı yer veya suçun çeşitli işlemlere tabi tutulmak suretiyle işlenmesi halinde ise bu işlemlerin gerçekleştirildiği yer mahkemeleri yetkilidir.

Suç gelirlerini yurt dışına çıkarma işleminin deniz, hava veya demiryolu taşıtlarında vasıtasıyla gerçekleşmesi halinin yetki bakımından özellikle incelenmesi gerekmektedir. Suçun, Türk bayrağını taşıma yetkisine sahip olan bir gemide veya böyle bir taşıtın Türkiye dışında iken işlenmesi halinde yetkili mahkeme, taşıtın ilk uğradığı Türk limanında bulunan veya bağlama limanında bulunan mahkemedir (CMK m.15/1). Söz konusu maddenin 2. fıkrasında, Türk bayrağını taşıma hakkına sahip olan hava taşıtları ile demir yolu taşıtları hakkında da maddenin 1. fıkra hükmünün uygulanacağı düzenlenmiştir. Aklama suçunun gerçekleşebilmesi için suç gelirlerinin yurt dışına çıkarılması gerekmektedir. Bu iki hüküm aklama suçu bakımından birlikte değerlendirildiğinde, üç ihtimal söz konusudur:

1. Suç gelirlerinin bir deniz, hava veya demiryolu aracı aracılığıyla yurt dışına çıkartılıp, geminin ülkeye geri dönmesi ihtimali,
2. Suç gelirlerinin yurt dışına çıkartıldıktan sonra söz konusu araçların ülkeye dönmemesi ihtimali,
3. Soruşturma veya kovuşturmayla bu taşıtların ülkeye dönmelerinden önce başlanması.

İlk ihtimalde yetkili mahkeme, taşıtın ilk uğradığı Türk limanı veya bağlama limanı olacakken, ikinci ve üçüncü ihtimalde yetkili mahkeme, taşıtın bağlama limanı olacaktır. Zira, ülkeye geri dönmeyen geminin, bir Türk limanına uğrama şansı da yoktur.

Ayrıca CMK'nın 15. maddesinin 3. fıkrasında, “*Ülke içerisinde deniz, hava veya demiryolu taşıtlarında ya da bu taşıtlarla işlenen suçlarda, bunların ilk ulaştığı yer mahkemesi de yetkilidir.*” hükmü yer almaktadır. Bu düzenlemede yer alan “*ilk ulaştığı yer*” ifadesinden yurt içinde herhangi bir yere ulaşması anlaşıldığından, bu hüküm için suç gelirlerinin yurt dışına çıkarılması bakımından özellik arz eden bir husus bulunmamaktadır. Ancak suç gelirleri deniz, hava veya demiryolu araçlarında ya da bu

araçlarda seyir halinde iken çeşitli işlemlere tabi tutulursa, bu durumda bu araçların ilk ulaştığı yer mahkemesi de yetkili olacaktır.

Suç gelirlerini aklama suçuna teşebbüs söz konusu olduğunda, son icra hareketinin yapıldığı, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği yer mahkemesi yetkilidir (CMK m. 12/2).

Suçun işlendiği yerin belli olmadığı durumlarda ise şüpheli veya sanığın yakalandığı yer, yakalanmamışsa yerleşim yeri mahkemesi yetkili mahkeme olarak belirlenmiştir (CMK m. 13/1). Ancak, şüpheli ve sanığın Türkiye’de yerleşim yeri yoksa Türkiye’de en son adresinin bulunduğu yer mahkemesi, şayet bu suretle de yetkili mahkemenin belirlenmesi olanağı yoksa, ilk usul işleminin yapıldığı yer mahkemesi yetkilidir (CMK m. 13/2-3).

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu, koruma tedbirleri bakımından bazı özellikler taşımaktadır. Bu çerçevede, 5549 sayılı Kanun’un “El Koyma” başlıklı 17. maddesinde, aklama suçu bakımından el koyma koruma tedbirine ilişkin özel bir düzenleme yer almaktadır. Buna göre, aklama ve terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunması halinde, CMK’nın 128. maddesinde yer alan el koyma tedbirlerine ilişkin usule uyularak malvarlığı değerlerine el konulabilir.

5549 sayılı Kanun’un 17. maddesinin 2. fıkrasına göre ise “*Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da el koyma kararı verebilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim en geç yirmidört saat içinde onaylanıp onaylanmamasına karar verir. Onaylanmama halinde Cumhuriyet savcılığının kararı hükümsüz kalır.*”

CMK m. 128/9’da, özel nitelikteki taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma tedbiri kararının ancak hâkim tarafından verilebileceği düzenlenmiş iken, 5549 sayılı Kanun’a göre aklama suçu söz konusu olduğunda, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde elkoyma kararını Cumhuriyet savcısı da verebilecektir.

CMK m. 128’de, soruşturma ve kovuşturma konusu suçlardan elde edildiğine dair somut delilere dayanan malvarlığı değerlerinin elkoyma tedbirine konu olabileceği düzenlenmiştir. Ancak, soruşturma veya kovuşturma konusu suç aklama suçu olduğunda,

elde edilen gelirler aklama suçundan elde edilmiş değil, öncül suçtan elde edilmiş gelirler olacaktır. Diğer bir ifadeyle, 5549 sayılı Kanun'un 17. maddesine göre elkonulan suç gelirleri, soruşturma veya kovuşturması yürütülen suça değil, o suçtan daha önce işlenmiş öncül suça ait olacaktır. Ayrıca CMK m. 128'de elkoyma tedbirinin uygulanabileceği suçlar sayma yöntemiyle gösterilmiştir. Ancak maddeye göre, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu, el koyma tedbirinin uygulanabileceği suçlar arasında yer almamaktadır. Bununla birlikte, 5549 sayılı Kanun'un atfı sebebiyle CMK m. 128'de düzenlenen el koyma tedbirinin konusu aklama suçu olan soruşturma ve kovuşturma aşamasında uygulanması mümkündür<sup>180</sup>.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu hakkında yapılan soruşturma veya kovuşturmada suç gelirlerine elkonulması kararı alınabilmesi için, MASAK'tan el konulmak istenen gelirlerin suçtan elde edilip edilmediğinin tespitine dair rapor alınmalıdır (CMK m.128/1)<sup>181</sup>.

CMK m. 133'te; *"Suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphenin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi halinde; soruşturma veya kovuşturma sürecinde şirkete kayyım atanabileceği"* düzenlenmiştir. Kayyım atama koruma tedbirinin uygulanabileceği suç tipleri maddede sayma yöntemiyle belirlenmiştir ve suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu da bu suç tipleri arasında yer almaktadır. Dolayısı ile aklama suçu ile ilgili yürütülmekte olan soruşturma ve kovuşturmada, aklama işlemlerinin bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hususunda kuvvetli şüphe varsa ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılması için gereklyse söz konusu şirketin yönetimine kayyım atanabilecektir.

Keza, *"İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması"* koruma tedbirinin düzenlendiği CMK m. 135'te de, bu tedbirin hangi suçlarda uygulanacağı sayma yöntemiyle belirlenmiştir. Söz konusu tedbirin uygulanacağı suçlar arasında suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu da yer almaktadır. O halde, aklama suçu ile ilgili yürütülen soruşturma veya kovuşturmada, aklama suçunun işlendiğine dair

---

<sup>180</sup> Dülger, s. 653-654.

<sup>181</sup> "31.03.2010 tarihli Mali Suçları Araştırma Kurulu raporu ile 13.12.2011 tarihli bilirkişi kurulu raporunda sanığın uyuşturucu ticareti suçundan kazandığı para ile malvarlığı hareketleri arasında somut ilişki kurulamadığının bildirilmiş olması," Yargıtay - 9. CD., E. 2013/277 K. 2014/10780 T. 31.10.2014, www.lexpera.com.tr, E.T. 01.01.2021.

*“kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesinin mümkün olmadığı hallerde; şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir” (CMK m. 135).*

Yine Somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka yollarla delillere ulaşamaması halinde şüpheli veya sanığın kamuya açık yerlerdeki faaliyetlerinin veya işyerlerinin teknik araçlarla izlenebileceği, ses veya görüntü kaydının alınabileceği CMK’nın 140. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddede de hangi suçlarda teknik araçlarla izleme tedbirlerinin uygulanabileceği tek tek sayılmıştır. Bu suçlar arasında suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu da yer aldığından, şartlarının oluşması halinde ve gerek duyulduğunda, bu koruma tedbirine de başvurulması mümkündür.

Son olarak; 4208 sayılı Kanun’un 8. maddesinde zamanaşımı süresi 15 yıl olarak belirlenmişti. Ancak, 4208 sayılı Kanun’un aksine, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçunun düzenlendiği TCK m. 282’de bir zamanaşımı süresi öngörülmemiştir. Dolayısıyla aklama suçunun dava zamanaşımı süresini saptamak için genel hükümlere gidilmelidir.

TCK’nın “*dava zamanaşımı*” başlıklı 66. maddesinde dava zamanaşımı süresi, beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda on beş yıl olarak belirlenmiştir. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun temel şekli için öngörülen ceza beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az olmasından dolayı, dava zamanaşımı süresi on beş yıldır. Suçun nitelikli halleri için de dava zamanaşımı süresi 15 yıldır<sup>182</sup>.

#### **4.9 Suç Gelirlerinin Müsaderesi**

Güvenlik tedbirlerinden biri olan müsadere, aklama suçu açısından oldukça önemli bir yaptırımdır. Zira aklama faaliyetleri ve suç örgütleri ile mücadele etme noktasında, yalnızca faillerin cezalandırılması etkili bir yöntem olmayacaktır. Suçtan elde ettikleri ve aklamaya konu olan suç gelirlerinin faillerden alınıp, bu gelirler hakkında

---

<sup>182</sup> Çakır, s. 394.

müsadere hükümlerinin uygulanması, aklama suçu ile korunması beklenen hukuksal değerlerin korunması bakımından oldukça önemlidir<sup>183</sup>.

TCK'da suç gelirlerinin müsadereşi eşya (m. 54) ve kazanç (m. 55) müsadereşi olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

#### **4.9.1 Eşya Müsadereşi**

*“Kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da meydana gelen eşyanın”* müsadereşine karar verilir (TCK m. 54). Müsaderenin konusunu oluşturan eşyaların, maddede belirlenen nitelikleri taşıması gerekmektedir. Bu nitelikleri haiz olmayan eşyalar hakkında müsadere hükümleri uygulanamaz. Eşyanın müsaderenin konusu olabilmesi için eşyanın;

1. Kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılması,
2. Kasıtlı bir suçun işlenmesine tahsis edilmesi,
3. Suçtan meydana gelmesi

gerekmektedir. Ayrıca, *“Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlak açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir”* (TCK m. 54/3).

Bununla birlikte, müsadere edilmek istenen eşyanın üzerinde iyiniyetli üçüncü kişiler lehine tesis edilmiş sınırlı ayni hakkın bulunması hâlinde müsadere kararı, bu hak saklı kalmak şartıyla verilir (TCK m. 54/1)<sup>184</sup>.

Aklama suçunda da eşya müsadereşi hükümlerinin uygulanması mümkündür. Suç gelirlerinin aklanmasında kullanılan veya aklama işlemlerinin gerçekleştirilmesine tahsis edilen veya alt sınırı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren ve aklama suçunun konusunu oluşturan malvarlığı değerleri, eşya müsadereşi kapsamında müsadere

---

<sup>183</sup> Dülger, s. 634.

<sup>184</sup> “Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusunu oluşturan araçların, 5237 sayılı TCK’nın 55/1 maddesi gereğince müsadere edilmesi gerekirken uygulanma yeri bulunmayan TCK’nın 54. maddesinin de müsadere maddesi olarak gösterilmesi ile müsadere edilen araçlardan ..., ... ve ... plaka sayılı araçlar üzerinde rehin hakkı bulunduğu anlaşılan ... Pazarlama İhracaat İthalat Anonim Şirketinin rehin hakkı saklı kalmak üzere müsadereşine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi,” Yargıtay - 16. CD., E. 2017/4303 K. 2018/594 T. 5.3.2018, www.lexpera.com.tr, E.T. 01.01.2021.

edilebilir. Ayrıca suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun işlenmesi ile yasal görünüme kavuşmuş veya yurt dışına çıkarılmış malvarlığı değerleri de, suç işlenmesi suretiyle elde edilen maddi yarar olarak kabul edilmektedir. Eşya müsaderesine tabi olacak malvarlığı değerleri, kaydı veya nakdi para olamaz. Eşya müsaderesinin konusu, ancak fizikî varlığı bulunan eşyalar olabilir<sup>185</sup>.

Eşya müsadere konusunda üzerinde durulması gereken bir başka konu ise müsadere edilmek istenen eşyanın müsadere edilmesinin mümkün olmadığı durumlarda ne yapılması gerektiğidir. Müsadere edilmek istenen eşyanın ortadan kaldırılması, elden çıkartılması, tüketilmesi veya müsaderesinin başka bir suretle imkânsız kılınması halinde; bu eşyanın değeri kadar para tutarının müsaderesine karar verilir (TCK m. 54/2). Ayrıca, TCK m. 54'ün 3. fıkrasına göre, suçta kullanılan eşyanın müsadere edilmesinin işlenen suça nazaran daha ağır sonuçlar doğuracağı ve bu nedenle hakkaniyete aykırı olacağının anlaşılması halinde, müsaderesine hükmedilmeyebilecektir.

#### **4.9.2 Kazanç Müsaderesi**

TCK m. 55'te düzenlenen kazanç müsaderesinin konusunu “suçtan elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi ile sağlanan maddi menfaatler” ile “bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançlar” oluşturur. Buna göre, örneğin akama suçunun konusunu oluşturan gelirin nemalandırılması suretiyle elde edilen gelir, kazanç müsaderesine konu olabilecek türden bir gelirdir<sup>186</sup>. Ancak müsadere kararı verilebilmesi için, müsadere konusu kazancın suçun mağduruna iade edilememesi gerekir. Diğer bir ifadeyle, maddi menfaatler, suçun mağduruna iade edilemeyecekse müsadere edilecektir. Aklama suçu bakımından söz konusu maddi menfaatlerin iade edilebileceği belirli bir mağdur olmadığından, bu maddi menfaatler her halükârda kazanç müsadere hükümlerince müsadere edilecektir<sup>187</sup>.

Suçun işlenmesi ile sağlanan maddi menfaatler de kazanç müsaderesinin konusu olabilecektir. Örneğin, bir kişinin başkaları tarafından öncül suç işlenmesi suretiyle elde edilmiş geliri, aklama işlemlerini gerçekleştirmesi veya aklayıcılara yardım etmesi

---

<sup>185</sup> Dülger, s. 636-637.

<sup>186</sup> Dülger, s. 641.

<sup>187</sup> Dülger, s. 641.

karşılığında elde ettiği gelir de kazanç müsadere kapsamında müsadere edilebilecektir<sup>188</sup>.

## **5 SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ BİLEREK SATIN ALMA, KABUL ETME, BULUNDURMA VEYA KULLANMA SUÇU (TCK m. 282/2)**

### **5.1 Genel Olarak**

TCK'nın 282. maddesinde düzenlenmiş olan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun ilk halinde, söz konusu suçun işlenmesi, ancak suç gelirlerinin yurt dışına çıkarılması veya çeşitli işlemlere tabi tutulması suretiyle mümkün olabilmekteydi. Diğer bir ifadeyle suç, yalnızca iki hareketle işlenebilmekteydi. Bu durum ise suç gelirlerinin aklanması sürecinde sıklıkla karşılaşılan ve hatta 4208 sayılı Kanun'da da yer alan bazı hareketlerin bu suç tipi kapsamında değerlendirilmemesine yol açıyor ve bu sebeple, mevzubahis suç ile amaçlanan mücadele etkin ve yeterli bir şekilde gerçekleştirilemiyordu<sup>189</sup>.

Ayrıca, Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Vienna Konvansiyonu) m. 3/1-(c)-(i)'de; malvarlığının Sözleşme'de belirtilen suçlardan elde edildiğini bilerek bir malvarlığının edinilmesi, sahip olunması veya kullanılmasının üye devletlerce suç olarak kabul edilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Aynı şekilde, Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Palermo Sözleşmesi'nin m. 6/1 - (b) - (i)'de; bir kişinin tesellüm anında malın suç geliri olduğunu bilerek söz konusu malı edinmesi, bulundurması veya kullanması eylemlerinin, üye devletlerin iç hukuklarında suç olarak düzenlenmesi gerektiği hususu yer almaktadır.

Kanunu koyucu, hem yukarıda bahsedilen suç gelirlerinin aklanması ile ilgili mücadelede eksiklik yaratan durumu ortan kaldırmak hem de taraf olduğumuz ve yükümlülük doğuran uluslararası belgelerle uyum ve yeknesaklık sağlamak amacıyla TCK'da değişikliğe gitmiştir<sup>190</sup>.

---

<sup>188</sup> Dülger, s. 641.

<sup>189</sup> Dülger, s. 659.

<sup>190</sup> Dülger, s. 659.

26.06.2009 tarihli ve 5918 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 5. maddesi ile TCK'nın 282. maddesine, birinci fıkradan sonra gelmek üzere yeni bir fıkra eklenmiştir. Söz konusu değişikliği içeren Kanun, 09.07.2009 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu değişiklik ile 282. maddeye eklenen fıkra kapsamında, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçuna iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerlerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişiler hakkında, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu suç ile TCK m. 165'te düzenlenen "*Suç Eşyasının Satın Alınması veya Kabul Edilmesi Suçu*" arasında, gerekçede<sup>191</sup> de belirtildiği üzere, özel norm-genel norm ilişkisi kurulacaktır. Bu iki suç tipi arasındaki ayrım bakımından esas alınacak hususlar, suç konusu eşyanın elde edilmesi bakımından kaynak teşkil eden suç tipi ve kast unsurudur. TCK m. 165'te yer alan suçta, suç eşyası herhangi bir suçtan elde edilmiş olabileceken, TCK m. 282/2'de yer alan suçta suç konusu malvarlığı değerinin yalnızca suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçundan elde edilmiş olabileceği düzenlenmiştir. Ayrıca, TCK m. 165 hükmünde yer alan suç tipi bakımından suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini satan, devreden, satın alan veya kabul eden kişinin, suça konu malvarlığı değerinin suçtan elde edilmiş olduğunu bilmesi aranmamıştır. TCK m. 282/2'de düzenlenen suç tipinde ise failin, malvarlığı değerlerinin suçtan kaynaklandığını bilmesi aranmıştır. Kısaca, bir kişinin TCK m. 282/2'de yer alan suçtan cezalandırılabilmesi için, aklama suçundan elde edilen malvarlığı değerlerini bu niteliğini bilerek satın alması, kabul etmesi, bulundurması veya kullanması gerekmektedir. TCK m. 282'nin 2. fıkrasında düzenlenen bu suç tipinin, TCK m. 165'te yer alan suç tipinden diğer bir farkı ise TCK m. 282/2'de suçtan elde edilen malvarlığı değerini "*satmak*" ve "*devretmek*" fiillerinin yer almamasıdır<sup>192</sup>.

Kanun koyucu değişikliğin gerekçesinde, TCK'nın 282. maddesine eklenen hüküm ile yeni bir suç ihdas edildiğini ifade etmektedir. Gerçekten, fıkraya bakıldığında, birinci fıkroda düzenlenen suç ile sonradan eklenen bu fıkranın unsurları arasında birçok

<sup>191</sup> 26.06.2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun'un 5. maddesinin gerekçesinden bahsedilmektedir; [www.sinerjimevzuat.com.tr](http://www.sinerjimevzuat.com.tr), E.T. 01.01.2021.

<sup>192</sup> Dülger, s. 685-686.

farklılık olduğu, dolayısıyla TCK 282/2’de yer alan bu hükmün ayrı bir suçu düzenlediği anlaşılabacaktır. Örneğin, aklama suçunun failinin birinci fıkrada düzenlenen suça iştirak etmemiş olması gerekir. Diğer bir ifadeyle, aynı malvarlığı değerine ilişkin aklama suçunun faili ile satın alma veya bulundurma suçunun faili aynı kişi olamaz.

Bu suç tipinin, aklama suçu ile aynı başlık altında ve aynı maddede düzenlenmiş olmasının yanı sıra, aklama suçuna birçok yönden benzerliği ve aklama suçu ile ilişkisi de mevcuttur. Örneğin, suçun konusunu, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusunu oluşturan malvarlığı değeri oluşturacaktır. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür. Dolayısıyla, TCK m. 282’nin 2. fıkrasında ayrı bir suç olarak düzenlenen ve aklama suçun temel hali ile birçok benzerlik barındıran söz konusu suç tipinin incelendiği bu başlık altında, yalnızca söz konusu suça özgü özelliklerden bahsedilecek olup, aklama suçunun temel şekli ile aynı olan özelliklere tekrara düşülmemesi amacıyla değinilmeyecektir.

## **5.2 Korunan Hukuki Değer**

Aklanan gelirlerin satın alınması ve kabul edilmesi suçu ile suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun koruduğu hukuki değerler aynıdır.

## **5.3 Suçun Maddi Unsuları**

### **5.3.1 Suçun Konusu**

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin satın alınması veya kabul edilmesi suçunun konusunu, TCK m. 282/1’de düzenlenen aklama suçu neticesinde aklanmış malvarlığı değeri oluşturmaktadır<sup>193</sup>. Suç gelirlerinin satın alınması veya kabul edilmesi suçunun konusunu oluşturan malvarlığı değeri açısından, iki farklı öncül suç işlenmiş olmalıdır<sup>194</sup>. İlk suç, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçuna konu malvarlığı değerlerinin elde edildiği öncül suç, diğer bir ifadeyle, alt sınır altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suç, ikinci suç ise TCK’nın 282. maddesinin 2. fıkrasında da açıkça belirtildiği üzere, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçudur. Netice olarak, söz konusu suçun konusunu ancak aklanmış ve yasal görünüme

---

<sup>193</sup> Dülger, s. 663; Çakır, s. 411.

<sup>194</sup> Özgenç, Suç Örgütleri, s.181.

kavuşmuş malvarlığı değerleri oluşturur. Fıkranın gerekçesinde de bu hususu vurgulamak amacıyla, “*bu suçun öncül suçunu sadece maddenin birinci fıkrasındaki suç, yani suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini aklama suçu oluşturacaktır*” ifadesine yer verilmiştir<sup>195</sup>.

Fıkra, suç gelirlerinin satın alınması veya kabul edilmesi suçunun konusunu oluşturan aklanmış suç gelirleri bakımından aklama suçuna ilişkin bir yargılama yapıp, yargılamanın neticelenmiş olması şartının aranıp aranmadığına dair bir açıklık yoktur. Ancak, fıkra, birinci fıkradaki suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerinden bahsedildiğinden dolayı, ortada aklama suçuna sebebiyet verecek bir eylemin var olması zorunludur. Bir eylemin aklama suçunu oluşturup oluşturmayacağı ise yapılacak ceza yargılaması neticesinde verilecek kararın kesinleşmesi ile belirlenecektir<sup>196</sup>.

### 5.3.2 Mağdur

TCK m. 282/2’de düzenlenen bu suçun mağduru, toplumda yaşayan her bir bireydir. Yukarıda suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu mağdur bakımından incelerken de belirttiğimiz üzere, suçun mağduru ancak gerçek kişiler olabilir. Tüzel kişilerin suçun mağduru olması ise mümkün değildir. Bununla birlikte, tüzel kişilerin suçtan zarar gören olarak nitelendirilmesi mümkündür<sup>197</sup>.

### 5.3.3 Fail

TCK’nın 282. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenen suça ilişkin vurgulanan ilk husus, failin, birinci fıkradaki suçun işlenişine iştirak etmeksizin bu suçu işlemiş olmasıdır. Aklama suçunun konusunu oluşturan malvarlığını bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi, aklama suçunun faili veya şeriki olamaz<sup>198</sup>.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun failinin aklamış olduğu malvarlığı değerlerini bulundurması veya kullanması mümkündür. Ancak bu durumdaki fail, ayrıca 2. fıkradan dolayı cezalandırılmayacak olup, yalnızca 1. fıkra

<sup>195</sup> www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T. 01.01.2021.

<sup>196</sup> Dülger, s. 664.

<sup>197</sup> Çakır, s. 662; Çakır, s. 411

<sup>198</sup> Dülger, s. 661; Çakır, s. 410.

düzenlenen aklama suçundan cezalandırılacaktır<sup>199</sup>. Zira, aklama suçunun faili, aklanan malvarlığı değerlerini hayatın olağan akışında zaten kullanacak veya bulunduracaktır.

Açıklanan kısıtlama haricinde, aklanan suç gelirlerinin satın alınması veya kabul edilmesi suçunun faili herkes olabilir. Söz konusu suç, özgü suç şeklinde düzenlenmemiştir.

### 5.3.4 Hareket

TCK m. 282/2’de düzenlenen suçun hareket unsuru, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusunu oluşturan malvarlığı değerlerini satın almak, kabul etmek, bulundurmak veya kullanmak olarak belirlenmiştir. Bu hareketler seçimlik olarak düzenlenmiş olup, birinin dahi gerçekleştirilmesi TCK m. 282/2’de yer alan suçun oluşumu için yeterlidir<sup>200</sup>. Suçun daha iyi anlaşılması bakımından, bu hareketlerin tek tek incelenmesinde fayda bulunmaktadır.

#### 5.3.4.1 Satın Alma

Satın alma, bir bedel karşılığında malvarlığı değerinin alıcıya devredilmesidir<sup>201</sup>. Geçerli bir satın almanın gerçekleşmesi, bu suçun oluşumu bakımından önemlidir. Satın almanın geçerliliği medeni hukuk kurallarına göre belirlenir<sup>202</sup>. Medeni hukukta satış işleminin geçerlilik şartları, satılan malın taşınır veya taşınmaz olmasına göre değişmektedir. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK) m. 763’e göre taşınır mülkiyetinin devri, zilyetliğin devredilmesi ile gerçekleşir. Dolayısıyla, aklama suçunun konusunu oluşturan taşınır bir malın zilyetliğinin, bu özelliği bilinerek, bir edim karşılığında bir kişiye devredilmesi ile TCK m. 282/2’de yer alan suç oluşmuş olacaktır.

Taşınmaz malvarlığı değerlerinde ise durum farklıdır. Öncelikle, taşınmaz mülkiyetinin konusunu “*arazi, tapu kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar ve kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümler*” oluşturmaktadır (TMK m. 704). Aklanmış suç gelirlerini satın alma suçunun konusu az önce bahsedilen

<sup>199</sup> Dülger, s. 661; Çakır, s. 411.

<sup>200</sup> Özgenç, Suç Örgütleri, s. 182; Dülger, s. 666; Çakır, s. 406.

<sup>201</sup> Nomer / Haluk Nami / Engin, Baki İlkay, Türk Borçlar Kanunu Şerhi Özel Borç İlişkileri Cilt - I: Satış Sözleşmesi, 4. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018, s. 51.

<sup>202</sup> Dülger, s. 667; Çakır, s. 406.

bu taşınmazlar kapsamına giren bir malvarlığı değeri ise bu suçun oluşumu için geçerli bir intikalin gerçekleşmiş olması şarttır.

TMK’da taşınmaz mülkiyetinin kazanılmasının tescil ile gerçekleşeceği hüküm altına alınmıştır. Bir taşınmaz devri söz konusu olduğunda, bu devir tapu kütüğüne tescil ile gerçekleşir. Tapuda yerine getirilmesi gereken tescil işlemi gerçekleşmemişse ortada aklanmış malvarlığını satın alma suçu da olmayacaktır. Uygulamada sıklıkla karşılaşılan bir işlem türü ise taşınmaz satış vaadi sözleşmesidir. Bu sözleşmenin geçerliliği resmi şekilde düzenlenmiş olmasına bağlanmıştır [6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu (TBK) m. 237]. Taşınmaz satış vaadi sözleşmesi noterde düzenlenmelidir. Ancak belirtmek gerekir ki, tarafların akdettiği bu sözleşme ile mülkiyet karşı tarafa geçmemektedir. Burada söz konusu suç bakımından tartışılması gereken bir husus, aklanmış malvarlığı değerinin mülkiyetine sahip olan taraf ile bunu satın almak isteyen taraf arasında resmi şekilde bir taşınmaz satış vaadi sözleşmesi yapılmış, ancak tapuda intikal gerçekleşmemişken, olayın adli mercilere yansımalarıdır. Bu durumda şüpheli veya sanık, taşınmazın mülkiyetini kazanamadığından dolayı, ancak aklanmış malvarlığı değerlerini satın alma suçuna teşebbüsten dolayı cezalandırılabilir.

#### 5.3.4.2 Kabul Etme

Satın almak karşılıklı bir edimken, kabul etmek karşılıksız bir edimdir. Diğer bir ifadeyle kabul etme, bir malvarlığı değerinin mülkiyetini bir bedel ödemeksizin elde etmektir. TCK’nın 282. maddesinin 2. fıkrasında, aklanmış suç gelirlerini bu niteliğini bilerek kabul etmek suç olarak düzenlenmiştir. Böylece aklanan suç gelirlerinin bir bedel karşılığında veya bedelsiz olarak edinilmesi suç olarak kabul edilmiştir<sup>203</sup>.

4208 sayılı Kanun döneminde aklama suçunu oluşturan hareketler arasında düzenlenen “*iktisap etme*” hareketi, satın alma ve karşılıksız edinme fiillerini içermektedir<sup>204</sup>. TCK’da ise kanun koyucu, bu iki hareketi tek bir kavram ile ifade etmek yerine farklı kavramlarla ifade etmeyi tercih etmiştir.

---

<sup>203</sup> Dülger, s. 667.

<sup>204</sup> Dülger, s. 666.

Kabul etme hareketi; bağış, ödünç, vedia vb. sözleşmeler vasıtasıyla veya bir sözleşme olmaksızın gerçekleşebilir. Burada önemli olan failin kazanımının ivazsız olmasıdır<sup>205</sup>.

Kabul etme hareketine verilebilecek bir başka örnek ise bir kimsenin kendisine intikal eden miras yoluyla suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçuna konu malvarlığı değerini bu vasfını bilerek kabul etmesidir. Örneğin bir kimse, babasının suçtan elde edilen malvarlığı değerlerine aklama suçunu işlemek suretiyle yasal görünüm kazandırdığını biliyor ve babası vefat ettiğinde kendisine babasının mirası vasıtasıyla intikal eden söz konusu malvarlığı değerlerini ivazsız olarak elde ediyorsa TCK m. 282/2’de yer alan bu suçu işlemiş olacaktır.

#### 5.3.4.3 Bulundurma

Kanun koyucu, TCK m. 282/2’de düzenlenen bu suçun seçimlik hareketlerinin arasında “*bulundurma*” hareketine de yer vererek, aklama suçu ile elde edilmiş malvarlığı değerlerini elinde bulundurmak suretiyle bu gelirlerin ortaya çıkmasını engelleyen ve bunlardan yarar sağlayan kişileri cezalandırmaktadır<sup>206</sup>. Suçtan elde edilen malvarlığı değerleri özellikle suçun suç örgütleri içerisinde işlendiği durumlarda, suçu elde edip aklayanlar ile aklanmış suç gelirlerini muhafaza altında tutan kişiler farklı olmaktadır. Aklanmış malvarlığı gelirlerinin bulundurulmasının suç olarak düzenlenmesi ile birlikte, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklama suçunun ardından yapılan saklı tutma işlemleri de cezasız kalmayacaktır<sup>207</sup>.

#### 5.3.4.4 Kullanma

Kullanma sözcüğü TDK sözlüğünde; “*bir şeyden belli bir amaçla yararlanmak*” olarak tanımlanmaktadır<sup>208</sup>. O halde suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusu oluşturan malvarlığı değerlerinden, bu vasfını bilerek yararlanmak TCK m. 282/2’de yer alan suça sebebiyet verecektir.

---

<sup>205</sup> Dülger, s. 668.

<sup>206</sup> Çakır, s. 407.

<sup>207</sup> Dülger, s. 668.

<sup>208</sup> <https://sozluk.gov.tr/>, E.T 16.12.2020.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklandıktan sonra bu suçu işleyen kimseler tarafından kullanılması, zaten aklama suçunun doğal sonucudur. Dolayısıyla aklama suçunun failleri, akladıkları suç gelirlerini kullanmalarından dolayı ayrıca cezalandırılmayacaklardır. TCK m. 282/2’de düzenlenen bu suçtan ancak başkaları tarafından aklanmış suç gelirlerini kullanan, bunlardan faydalanan kimseler cezalandırılabilir.

#### 5.4 Suçun Manevi Unsuru

TCK m. 282/2’de düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini bilerek satın alma, kabul etme, bulundurma veya kullanma suçu, ancak kasten işlenebilir. Bu suçun taksirli hali Kanun’da suç olarak tanımlanmadığından, suçun taksirle işlenmesi mümkün değildir (TCK m. 22).

Söz konusu suç bakımından, satın alınan, kabul edilen, bulundurulan veya kullanılan malvarlığı değerinin; suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusunu oluşturan bir malvarlığı değeri olduğunun bilinmesi aranmıştır. Dolayısıyla bu suç, olası kastla işlenebilen bir suç değildir. Aklanmış suç gelirlerini satın alma ve bulundurma suçu ancak doğrudan kast ile işlenebilir<sup>209</sup>.

Değişiklik gerekçesinde bu durum; “Söz konusu Sözleşmelere göre, “satın alma, kabul etme, bulundurma ve kullanma fiillerinin suç oluşturabilmesi için, malvarlığı değerlerinin, bu fiillerin işlendiği sırada suçtan kaynaklanan ve aklama işlemlerine tabi tutulan malvarlığı değerleri olduğunun fail tarafından muhakkak surette bilinmesi gerekmektedir. Bu suretle, söz konusu Sözleşmelerden kaynaklanan uluslararası yükümlülüğümüzün karşılanması amaçlanmaktadır” ifadeleri ile açıklanmıştır<sup>210</sup>.

---

<sup>209</sup> Çakır, s.414.

<sup>210</sup> www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T. 01.01.2021.

## 5.5 Cezayı Etkileyen Haller

### 5.5.1 Cezayı Ağırılaştıran Sebepler

TCK m. 282'nin 3. ve 4. fıkralarında yer alan suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri, söz konusu maddenin 2. fıkrasında düzenlenen suç bakımından da uygulama alanı bulacaktır. Bu fıkralar şu şekildedir:

*“(3) Bu suçun, kamu görevlisi tarafından veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır.”*

*“(4) Bu suçun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.”*

İlgili fıkralara göre suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişinin kamu görevlisi olması veya bu eylemlerin belli bir meslek sahibi tarafından bu mesleğin icrası sırasında gerçekleştirilmesi halinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artacaktır. Söz konusu nitelikli hal ile ilgili detaylı açıklamalara yukarıda değinmiştik.

Diğer taraftan, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini bilerek satın alma, kabul etme, bulundurma veya kullanma suçunun, suç işlemek amacıyla teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde de, verilecek ceza bir kat daha artırılabacaktır.

## 5.6 Suçun Özel Görünüş Şekilleri

### 5.6.1 Teşebbüs

Akılan malvarlığı değerlerinin bilinerek satın alınması veya kabul edilmesi suçunun teşebbüse elverişli olup olmadığı, madde hükmünde yer alan seçimlik hareketlerin belli bir aşamada kesilebilmesinin mümkün olmasına bağlıdır. Diğer bir ifade ile fıkra da yer alan seçimlik hareketlerin teşebbüse uygunluk bakımından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir<sup>211</sup>.

---

<sup>211</sup> Dülger, s. 680; Çakır, s. 417

Seçimlik hareketlerden satın alma, kabul etme ve kullanma hareketleri teşebbüse elverişli iken, bulundurma hareketinin belli bir aşamada kesilmesi söz konusu olmadığı için suçun, aklanmış suç gelirlerini vasfını bilerek bulundurma suretiyle işlenmesi teşebbüse uygun değildir.

### 5.6.2 *İştirak*

Aklanmış malvarlığı değerlerini bilerek satın alınma veya kabul etme suçu iştirak bakımından bir özellik göstermez. Söz konusu suça, iştirakin tüm türleri ile katılmak mümkündür. Diğer bir ifadeyle, bu suç ile ilgili bir kimsenin müşterek fail, dolaylı fail, azmettiren veya yardım eden olması mümkündür<sup>212</sup>.

### 5.6.3 *İçtima*

İçtima konusunda bu suç bakımından özellik arz eden ilk husus, suç tipinde yer alan farklı seçimlik hareketlerin birden fazlasının gerçekleştirilmesi ile tek suçun oluşacağıdır. TCK m. 282/2’de düzenlenen bu suç, fıkra da yer alan seçimlik hareketlerden en az birinin gerçekleştirilmesi ile oluşacaktır<sup>213</sup>.

Aklama suçunun faili ile aklanmış malvarlığı değerlerini bilerek satın alma veya kabul etme suçunun failinin aynı kişi olamayacağına değinmiştik. Dolayısıyla, aklama suçunu işleyen failin ardından suça konu malvarlığı değerlerini satması, kabul etmesi, kullanması veya bulundurması halinde tek suç oluşacaktır<sup>214</sup>.

Aynı nedenlerle, daha önce suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçuna katılmış, ancak kendisinin faili olmadığı başka bir aklama suçuna konu eşyayı satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişinin, bu suçlardan dolayı ayrı ayrı cezalandırılması gerekecektir.

Bu suç bakımından ele alınması gereken bir başka önemli konu ise TCK’nın 165. maddesinde düzenlenen “suç eşyasının satın alınması suçu” ile TCK’nın 282. maddesi arasındaki ilişkidir. TCK’nın 165. maddesi kapsamında bir suçun işlenmesi ile elde edilen malvarlığı değerini, “malvarlığı değerinin elde edildiği suça iştirak etmeksizin, satmak,

---

<sup>212</sup> Dölger, s. 681; Çakır, s. 418.

<sup>213</sup> Dölger, s. 682; Çakır, s. 418.

<sup>214</sup> Dölger, s. 682; Çakır, s. 418-419.

*devretmek, satın almak veya kabul etmek*” suç olarak düzenlenmiştir. İki suç arasındaki fark, suçların konu unsuru bakımından ortaya çıkmaktadır. TCK m. 282/2’de düzenlenen suçun konusu, ancak suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçuna konu malvarlığı değeri olabilirken, TCK m. 165’te düzenlenen suç daha genel niteliktedir ve suçun konusunu herhangi bir suçun işlenmesiyle elde edilen malvarlığı değeri oluşturmaktadır<sup>215</sup>.

TCK m. 282’ye eklenen 2. fıkranın gerekçesinde bu durum “*Bu yeni suç ile Türk Ceza Kanununun 165 inci maddesinde tanımlanan suç eşyasını satın almak veya kabul etmek suçu arasında bir özel norm - genel norm ilişkisi söz konusu olacaktır. Tanımlanan bu yeni suç, suç eşyasını satın almak veya kabul etmek suçundan farklı olarak, ancak doğrudan kastla işlenebilir. Yani failin, satın aldığı, kabul ettiği, bulundurduğu veya kullandığı malvarlığı değerinin, suçtan kaynaklanan ve aklama işlemlerine tabi tutulan malvarlığı değeri olduğunu muhakkak surette bilmesi gerekmektedir*” şeklinde ifade edilmektedir<sup>216</sup>.

## 5.7 Yaptırım

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusunu oluşturan malvarlığı değerlerini bu vasıflarını bilerek satın alma, kabul etme, kullanma veya bulundurma suçunun düzenlendiği TCK’nın 282. maddesinin 2. fıkrasında, bu suç için öngörülen yaptırım iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıdır. Bununla beraber, bu suç bakımından adli para cezası öngörülmemiştir. Suç için öngörülen hapis cezasının alt sınırı iki yıl olduğundan dolayı, sanık hakkında kurulan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Ancak bu halde sanığa alt sınırdan hapis cezası verilmiş olması gerekir.

## 5.8 Muhakeme

Aklanmış suç gelirlerini bilerek satın alma ve kabul etme suçunun yetkili makamlarca soruşturmasına, şikâyet aranmaksızın suç şüphesinin öğrenilmesi ile resen başlanır.

---

<sup>215</sup> Çakır, s. 419.

<sup>216</sup> www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T. 01.01.2021.

Aklanmış suç gelirlerini satın alma veya kabul etme suçu bakımından yetkili mahkeme, suçun işlendiği yer mahkemesidir (CMK m. 12). Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunu incelerken değindiğimiz genel yetki kuralları, TCK'nın 282. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenen işbu suç bakımından da geçerli olacaktır.

Suçun işlendiği yer belirlenirken, suçun seçimlik hareketlerinin ayrı ayrı incelenmesi gerekecektir. Satın alma ve kabul etme hareketleri bakımından devir işlemlerinin yapıldığı yer, bulundurma hareketi bakımından aklama suçuna konu eşyanın bulundurulduğu yer, kullanma hareketi bakımından ise aklama suçuna konu eşyadan faydalanılan yer ceza mahkemeleri yetkilidir.

İnceleme konusu suç hakkında öngörülen hapis cezası on yıldan az olup, söz konusu suç ağır ceza mahkemeleri veya sulh ceza hakimliğinin görev alanına girmemektedir. TCK m. 282/2'de düzenlenen bu suçun yargılamasında görevli mahkeme asliye ceza mahkemeleridir.

TCK'nın "*Dava Zamanaşımı*" başlıklı 66. maddesi uyarınca, beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar bakımından dava zamanaşımı sekiz yıl olarak belirlenmiştir. İlgili suç tipi bakımından öngörülen hapis cezası iki yıldan beş yıla kadar olduğu için, TCK'nın 282. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenen bu suç bakımından da dava zamanaşımı süresi sekiz yıldır (TCK m. 66/1-e).

## SONUÇ

Günümüzdeki anlamı ile suç gelirlerinin aklanması, uyuşturucu ve uyarıcı madde kaçakçılığından elde edilen gelirlerin aklanması faaliyetlerine bağlı olarak çıkmıştır. Suç gelirlerinin aklanmasının global ölçüde sorun haline gelmesi ile birlikte aklama faaliyetleri ile mücadele, uluslararası anlaşmalara konu olmuş ve neredeyse tüm ülke mevzuatlarında suç gelirlerinin aklanması suç olarak yer almıştır. Başlarda yalnızca uyuşturucu ve uyarıcı madde ile kaçakçılık suçlarından elde edilen suç gelirlerinin aklanması suç olarak kabul edilirken, organize suçluluğun ve buna bağlı olarak suçtan gelir elde etme olgusunun artış göstermesiyle beraber öncül suç skalası da genişlemiş, günümüzde neredeyse her suçtan elde edilen gelirler aklama suçunun konusunu teşkil eder hale gelmiştir.

Bugün ülkeler, öncül suçların belirlenmesinde farklı yöntemler kullanmaktadır. Bazı ülkeler öncül suçun belirlenmesinde eşik usulünü kullanırken, bazı ülkeler sayma usulünü kullanmaktadır. Eşik usulünde, öncül suç teşkil edecek suçun hapis cezasına ilişkin bir alt sınır belirlenmektedir. Örneğin, alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan elde edilen gelirler aklama suçuna konu olabilecektir. Sayma usulünde ise hangi suçların öncül suç olduğu tek tek sayılmak suretiyle belirlenmektedir. Öncül suçların belirlenmesinde kullanılan bir diğer sistem ise tüm suçların öncül suç olarak kabul edildiği sistemdir. Bu sistemde öncül suçlar bakımından bir sınırlama getirilmemekte ve bu sistemi benimseyen ülkenin mevzuatında yer alan her suç öncül suç olabilmektedir.

Dünya çapında aklanan suç gelirlerinin yaklaşık üçte birinin aklandığının düşünüldüğü ülke olan ABD’de, öncül suç sayma usulü ile belirlenmektedir. Öncül suça ilişkin bir sınırlama şartı aranmayan ülkelerden olan Birleşik Krallık’ta ise her yıl, yüz milyonlarca sterlin suç gelirinin aklandığı, Birleşik Krallık’ta suç gelirlerini aklama suçuyla mücadele eden National Crime Agency tarafından ortaya konulmuştur. Farklı sistemler ile öncül suçların belirlendiği ABD ve Birleşik Krallık’ta aklama faaliyetlerinin yoğun şekilde işlenmesi göz önüne alındığında, öncül suçları belirlemede hangi sistemin daha etkili olduğu yönünde bir sonuca varılması zorlaşmaktadır.

Örgütlü suçluluğun ve aklama faaliyetlerinin sınıraşan özellik göstermesi nedeniyle, aklama suçu ile yerel bazda mücadele etkin sonuçlar doğurmamaktadır. Bu nedenle, ülkeler arası koordinasyon ve iş birliğine yönelik yeni arayışlara girilmiştir. Bu bağlamda uluslararası örgütler kurulmuş ve uluslararası sözleşmeler hazırlanarak imzalanmıştır.

Türkiye’de suç gelirlerinin aklanması kavramı ilk olarak, 4208 sayılı “*Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun*” ile mevzuatımıza girmiştir. Bu Kanun’da öncül suçlar sayma usulü ile belirlenmiş ve bu suçlardan elde edilen gelirlerin “*meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, başkalarınca iktisap edilmesi, bulundurulması, elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet ya da malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yerinin değiştirilmesi veya transfer yoluyla aklanması veya karaparanın tespiti engellemeye yönelik*” fiiller, kara para aklama suçuna sebebiyet veren hareketler olarak düzenlenmiştir. 4208 sayılı Kanun’da aynı zamanda, kara para aklanmasının önlenmesine yönelik çalışmalar yapması amacıyla, Mali Suçları Araştırma Kurulu kurulmuştur.

Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usul ve esasların belirlendiği 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, 18.10.2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Kanun ile, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçu oluşmadan önce, diğer bir ifadeyle, aklama faaliyetlerini önlemeye yönelik bazı tedbirler getirilmiştir. Bu tedbirler, kimlik tespiti, şüpheli işlem bildirimi ve nakit işlem bildirimidir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun yürürlüğe girmesi ile kara paranın aklanması suçu, yeni ceza kanununa dahil edilmiş, kara para ifadesi terk edilerek yerine suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ifadesi kullanılmıştır. TCK’nın 282. maddesinde yer alan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunda öncül suçların belirlenmesi noktasında, 4208 sayılı Kanun’daki sayma usulü terk edilmiş ve öncül suçların belirlenmesinde eşik usulü benimsenmiştir. Buna göre, alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar öncül suç olarak nitelendirilmiştir. Kanun metninin ilk halinde öncül suçlara ilişkin öngörülen ceza eşiği bir yıl iken, bu eşik, 26.06.2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun ile değiştirilerek 6 aya indirilmiştir.

Kanaatimizce, öncül suçlar bakımından sayma usulünün terk edilip eşik sistemine geçilmesi ve eşğin altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar olarak belirlenmesi yerinde bir düzenlemedir. Aksi düzenlemede, suçluların, aklamaya tabi tuttıkları yasa dışı gelirlerinin öncül suçlar kapsamına girmemesi halinde faaliyetlerinin cezasız kalma riski oldukça fazlaydı.

TCK m. 282’de, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasına sebebiyet veren hareketler seçimlik olarak düzenlenmiştir. Bu hareketler, malvarlığı değerlerinin yurtdışına çıkarılması ve gayri meşru kaynağının gizlenmesi maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutulmasıdır. Burada dikkat çeken husus, suç gelirlerini yurtdışına çıkarma işlemi hangi maksatla yapılırsa yapılsın aklama suçuna sebebiyet verecekken, çeşitli işlemlere tabi tutma hareketi bakımından hareketin suç gelirlerinin gayri meşru kaynağını gizlemek amacıyla yapılmış olması aranmaktadır. Çeşitli işlemlere tabi tutma hareketi, yurtdışına çıkarma hareketini de bünyesinde barındırmasına rağmen kanun koyucunun, yurtdışına çıkarma hareketi bakımından gelirin gayri meşru kaynağını gizleme maksadı aramaması, soruşturma ve kovuşturma makamlarının yurtdışına çıkarılmış malvarlığı değerinin izini sürmek ile meşgul edilmemesi açısından da isabetli olmuştur.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun faili tüm gerçek kişiler olabilir. Bu suçun tüzel kişiler yararına işlenmesi durumunda ise tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolur. Aklama suçunun mağduru, toplumda yaşayan her bireydir. Öğretide ve Yargıtay kararlarındaki yaygın kabule göre ise bir tüzel kişilik olarak devletin aklama suçunun mağduru olması söz konusu değildir. Yargıtay da kararlarında, devletin suçtan zarar gören olarak kabul edilemeyeceğini vurgulamaktadır.

TCK m. 282’ye sonradan eklenen 2. fıkra ile suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin bu vasfının bilinerek satın alınması, kabul edilmesi, bulundurulması veya kullanılması da yeni bir suç tipi haline gelmiştir. Fıkroda aynı zamanda satın alma veya kabul etme suçunun failinin, suça konu malvarlığı değerinin aklandığı suça iştirak etmemiş olması aranmıştır. Bu haliyle söz konusu suçun oluşumu için iki farklı öncül suçun gerçekleşmesi aranacaktır. İlk öncül suç, altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suç, diğeri ise aklama suçudur. Dolayısıyla, bir kimsenin ilgili suçtan cezalandırılabilmesi için üç uyuşmazlığın çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Ayrıca,

maddede “bilme” unsuruna yer verilmesinden dolayı, failin satın aldığı, kabul ettiği, bulundurduğu veya kullandığı malvarlığı değerinin aklama suçundan elde edildiğini bilmesinin gerekmesi, ayrı bir ispat sorunu teşkil etmektedir. Bu nedenle, bir kimsenin bu suçtan cezalandırılması neredeyse imkansızdır.

Son olarak, TCK’nın 282. maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun gerek tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmeler, gerekse FATF’nin tavsiye kararları ile tam uyum içinde olduğunu söylemek mümkündür. TCK’nın ilk halinde öncül suça ilişkin eşik bir yıl iken, bu eşik maddede 26.06.2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile altı aya indirilmiştir. Bu değişiklikte, FATF’nin tavsiye kararları ve tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelerin öncül suça ilişkin düzenlemeleri etkin rol oynamıştır. Zira, FATF’nin tavsiye kararlarına ve tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelere göre aklama suçu, öncül suçları en geniş şekilde ihtiva edecek şekilde düzenlenmelidir. Keza, tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülüklerimiz nedeniyle ve uluslararası hukukla yeknesaklık sağlamak amacıyla, TCK’nın 282. maddesinde 26.06.2009 tarihli ve 5918 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile maddeye yeni bir fıkra eklenmiş ve bu fıkra ile suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini bu vasfını bilerek satın almak, kabul etmek, bulundurmak ve kullanmak ayrı bir suç haline gelmiştir. Bununla birlikte, aklama suçu için öngörülen hapis cezasının alt sınırının, 5918 sayılı Kanun ile 2 yıldan 3 yıla çıkarılması ve buna bağlı olarak bu suçtan mahkûm olan kişi bakımından, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının uygulanamayacak olması cezanın caydırıcı etkisini artırmıştır. Bunlara rağmen, suç gelirlerini aklanma faaliyetlerinin önüne geçme noktasında, ceza kanunlarının yetersiz kaldığını ve aklama faaliyetleriyle etkili mücadelenin, suç gelirleri aklandıktan sonra bu faaliyetlerin cezalandırılması ile değil, aklama faaliyetlerini önleyici tedbirlerin geliştirilip etkili şekilde uygulanması ile gerçekleştirilebileceğini düşünmekteyiz.

## KAYNAKÇA

### KİTAPLAR

- Artuç, M. (2019). Pratik Türk Ceza Kanunu (5. Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Artuk, M. E., Gökçen, A., Alşahin, M. E. ve Çakır, K. (2018). Ceza Hukuku Genel Hükümler (12. Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aydın, S. ve Yılmaz, Y. (2014). Yolsuzluk ve Mali Suçlar (4. Baskı), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Değirmenci, O. (2007). Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu (1. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.
- Demirbaş, T. (2019). Ceza Hukuku Genel Hükümler (14. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dülger, M. V. (2011). Suç Gelirlerinin Aklanmasına İlişkin Suçlar ve Yaptırımlar. (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Erdem, M. R., Tezcan, D. ve Önok, R. M. (2019). Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku (17. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ergül, E. (2005). Kara Ekonomi ve Aklama Suçu (1. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Hopton, D. (2009) Money Laundering: A Concise Guide for All Business, (2nd.Ed.). Routledge Publishing.
- İşten, İ. (2017). AİHM Kararları Işığında Terörle Mücadelede İnsan Haklarının Sınırlandırılması (1. Baskı) Ankara: Seçkin Kitabevi.
- Kaptangil, K. (2017). Kayıt Dışı Ekonomi ve Kara Para (1. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kara, F. (2018). Terörün Finansmanı ve Karapara Aklama Suçları (1. Baskı). Ankara: EPAMAT Basım Yayın.
- Koca, M. ve Üzülmüş, İ. (2019). Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler (12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Koca, M. ve Üzülmmez, İ. (2019). Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler (12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Levy, S. M. (2014). Federal Money Laundering Regulation: Banking, Corporate and Securities Compliance, (2nd Ed.). Wolters Kluwer.
- Muller, W. H., H.Kalın, C. and Goldsworth, J. G. (2007) Anti-Money Laundering International Law And Practice, Wiley & Sons Ltd.
- Nomer, H. N. ve Engin, B. İ. (2018). Türk Borçlar Kanunu Şerhi Özel Borç İlişkileri Cilt - I: Satış Sözleşmesi (4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Oğuzman, K. ve Barlas, N. (2019). Medeni Hukuk (25. Bası). Ankara: Vedat Kitapçılık.
- Özbek, V. Ö., Doğan, K. ve Bacaksız, P. (2019). Ceza Hukuku Genel Hükümler (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özbek, V. Ö., Doğan, K. ve Bacaksız, P. (2019). Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler (14. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özgenç, İ. (2019). Suç Örgütleri (12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özgenç, İ. (2019). Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler (15. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özgenç, İ. ve Üzülmmez, İ. (2019). Ceza Genel Hukuku (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Steger, M. B. (2003). Globalization: A Very Short Introduction. Oxford University Press.
- Ünver, Y. (2016). Adliye Karşı Suçlar (4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yenisey, F. (2015). Alman Ceza Kanunu Strafgesetzbuch (StGB): Açıklamalar, Almanca Metin, Türkçe Çeviri ve Sözlük (2. Baskı). Ankara: Beta Yayıncılık.
- Zander, M. (2007). Cases and Materials on the English Legal System (10th Ed.). Cambridge University Press.
- Zoppei, V. (2017). Anti-Money Laundering Law: Socio-Legal Perspectives on the Effectiveness of German Practices. Springer.

## KİTAP BÖLÜMLERİ

Aiolfi, G. and Bauer, H. P. (2012). The Wolfsberg Group. Mark Pieth (Eds.), *Collective Action: Innovative Strategies To Prevent Corruption* (pp. 97-113). Zürih: Dike Verlag.

Kannan, A., Kahn, S. and Efremov, R. (2019). France. Srivastava, A., Simpson, M. and Powel, R. (Eds.), *International Guide to Money Laundering Law and Practice*, (pp. 705-722). Bloomsbury.

Lorenz, M. (2019). Germany. Srivastava, A., Simpson, M. and Powel, R. (Eds.), *International Guide to Money Laundering Law and Practice*, (pp. 723-770). Bloomsbury.

McNab, G. and Magerman, C. M. (2019). Canada. Srivastava, A., Simpson, M. and Powel, R. (Eds.), *International Guide to Money Laundering Law and Practice*, (pp. 595-626). Bloomsbury.

Tomas, J. P. and Roppolo, W. V. (2019). United States of America. Srivastava, A., Simpson, M. and Powel, R. (Eds.), *International Guide to Money Laundering Law and Practice*, (pp. 1443-1496). Bloomsbury.

## SÜRELİ YAYINLAR

Aydın, D. Ceza Kanunlarının Yer Yönünden Uygulanması. (2011). *TBB Dergisi*. (94): 131-148.

Aykın, H. (2008). Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Şüpheli İşlem Bildirim Sistemi. *Bankacılar Dergisi*. (65), 37-65.

Dilberoğlu, V. Cezalar ve Güvenlik Tedbirlerinin Amacı ve Niteliği. (2016). *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 65(4), 1517-1544.

Dönmez, B. Ceza Muhakemesi Uygulamasında Görev Suçu. (2017). *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan. 19(Özel Sayı), 2727-2748.

Gözübüyük, A. P. Adliyeye Karşı Cürümler. (1969) *Adliye Dergisi*, (8). (Aktaran: Çakır, (2016): 261).

Jakobi, A. P. Global networks against crime: Using the Financial Task Force as a Model?. (2015). *International Journal*. 70(3), 391-407.

Kaplan, M. Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı. (2015). *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(2), 49-77.

Katoğlu, T. Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının Sınırları. (2012). *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 61(2), 657-693.

Özen, M. ve Tozman, Ö. Türk Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi Kavramı. (2009). *Amme İdaresi Dergisi*. 42(4), 25-57.

Powles, E. All That Glitters Is Not Gold: Laundering the UK Money Laundering Regime. (2019). *The Cambridge Law Journal*, 65(1), 59-76.

Todd, A. Invention or Interpretation: Textualism & Tracing in § 1957 of the Money Laundering Control Act of 1986. (2020). Forthcoming, *Criminal Law Bulletin*. [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=3714726](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3714726)

Töngür, A. R. Türk Ceza Kanununda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu. (2014). *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 4(2), 37-64.

Yılmaz, S. Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu. (2011). *Ankara Barosu Dergisi* (2), 70-97.

#### TEZLER

Balcı, F. (2014). *Türk ve Amerikan Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Dönmez, U. (2010). *Karapara ve Türkiye’de Karaparanın Aklanması ile Mücadele*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul.

Kocasakal, Ü. (2000). *Karapara Aklama Suçu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Sacit, Y. (2006). *Karaparanın Aklanması ve Türkiye Boyutu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

## RAPORLAR

Brennan, S. and Vaillancourt, R. (2011). *Money Laundering in Canada, 2009*. Juristat Bulletin. <https://www150.statcan.gc.ca/n1/en/pub/85-005-x/2011001/article/11454-eng.pdf?st=-TAimKYX>

Department of Finance Canada. (2015). *Assessment of Inherent Risks of Money Laundering and Terrorist Financing in Canada*, [https://www.canada.ca/en/department-finance/services/publications/assessment-inherent-risks-money-laundering-terrorist-financing.html#\\_Toc424288857](https://www.canada.ca/en/department-finance/services/publications/assessment-inherent-risks-money-laundering-terrorist-financing.html#_Toc424288857)

European Parliament Directorate-General for Internal Policies, “*Offshore activities and money laundering: recent findings and challenges*”, 2017, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/595371/IPOL\\_STU\(2017\)595371\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/595371/IPOL_STU(2017)595371_EN.pdf),

Financial Action Task Force, (15.09.2016), *Canada’s measures to combat money laundering and terrorist financing*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Canada-2016.pdf>

Financial Action Task Force. (01.12.2016). *The United States’ Measures To Combat Money Laundering And Terrorist Financing*. <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>

Financial Action Task Force. (04.05.2020). *COVID-19-related Money Laundering and Terrorist Financing Risks and Policy Responses*. <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/COVID-19-AML-CFT.pdf>

Financial Action Task Force. (07.12.2018). *The United Kingdom’s measures to combat money laundering and terrorist financing*. <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-Kingdom-2018.pdf>

Financial Action Task Force. (19.02.2010). *Mutual Evaluation Report of Germany*. <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Germany%20full.pdf>

International Monetary Fund, “GDP, current prices”  
<https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD/DEU>

Law Commission. (18.06.2018). *Anti-Money Laundering: The Sars Regime*. [https://s3-eu-west-2.amazonaws.com/lawcom-prod-storage-11jsxou24uy7q/uploads/2019/06/6.5569\\_LC\\_Anti-Money-Laundering\\_Report\\_FINAL\\_WEB\\_120619.pdf](https://s3-eu-west-2.amazonaws.com/lawcom-prod-storage-11jsxou24uy7q/uploads/2019/06/6.5569_LC_Anti-Money-Laundering_Report_FINAL_WEB_120619.pdf)

Law Commission. *Anti-Money Laundering*. <https://www.lawcom.gov.uk/project/anti-money-laundering>.

National Crime Agency. (03.04.2020). *National Strategic Assessment of Serious and Organised Crime*. <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/who-we-are/publications/437-national-strategic-assessment-of-serious-and-organised-crime-2020/file>

U.S. Department of the Treasury, (06.12.2015). *National Money Laundering Risk Assessment*. <https://www.treasury.gov/resource-center/terrorist-illicit-finance/Documents/National%20Money%20Laundering%20Risk%20Assessment%20%E2%80%932006-12-2015.pdf>

United Nations Office on Drugs and Crime, “*Mechanism for the Review of Implementation of the United Nations Convention against Corruption: Country review report of France*”  
[http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/France\\_Report\\_EN.pdf](http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/France_Report_EN.pdf)

## İNTERNET KAYNAKLARI

Bank Secrecy Act, <https://fraser.stlouisfed.org/title/bank-secrecy-act-1025>

Cambridge Dictionary,  
<https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/money-laundering>

Council of Europe, [https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/141/signatures?p\\_auth=L5Ab0LN7](https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/141/signatures?p_auth=L5Ab0LN7)

Criminal Code of Canada, <https://laws.justice.gc.ca/eng/acts/C-46/>

Egmont Group, <https://egmontgroup.org/en/content/about>

England and Wales Court of Appeal (Criminal Division) Decisions, <http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Crim/2006/1654.html>

Financial Action Task Force, <https://www.fatf-gafi.org/about/membersandobservers/>

Hazine ve Maliye Bakanlığı, <https://www.hmb.gov.tr/aklamanin-asamalari>

Hazine ve Maliye Bakanlığı, <https://www.hmb.gov.tr/mali-eylem-gorev-gucu>

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/29/content>

International Monetary Fund, “*International Monetary Fund, ‘GDP, current price’*”, <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD/FRA>

Law Commission, <https://www.lawcom.gov.uk/project/anti-money-laundering>

MASAK, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/09/MSK-RHB-%C5%9E%C4%B0B-001-1.4.pdf>

Money Laundering Control Act of 1986, <http://www.amnet.co.il/attachments/ML-controlact-1986-18usc1956.pdf>

TDK, <https://sozluk.gov.tr/>

The Wolfsberg Group, <https://www.wolfsberg-principles.com>

The Wolfsberg Group, <https://www.wolfsberg-principles.com/about/mission>

United Nations, <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>

[www.lexpera.com.tr](http://www.lexpera.com.tr)

[www.sinerjimevzuat.com.tr](http://www.sinerjimevzuat.com.tr)

## ÖZGEÇMİŞ

**Adı ve Soyadı:** Tuğçe İLHAN

### **Eğitim Durumu**

**Lise:** Antalya Lisesi, 2012.

**Lisans:** Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 2018.

**Yüksek Lisans:** Antalya Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü – Kamu Hukuku Tezli Yüksek Lisans Programı, 2021.

### **İş Deneyimi**

Antalya Barosuna kayıtlı serbest avukat, Ocak 2020-günümüz.

**İletişim:**